

მარტორკმა

პირველი მოქმედება

დეკორაცია.
პატარა პროვინციული ქალაქის შოედანი. სიღრმევი ორსართუ-
ლიანი სახლი. პირველ სართულზე ღუქანია. სცენაზე ვხედავთ მის
ვიტრინას. ღუქანში შესვლა კიბის ორიოდ საფეხურის ავლის შემ-
დეგ შეიძლება. კარი შემინულია. ვიტრინის თავზე ქუეცტლა ასო-
ებით აწერია: „საბაულო“. მეორე სართულს ორი სატყელო აქვს.
ეს ღუქნის პატრონის საცხოვრებელი უნდა იყოს. ღუქანი სცენის
სიღრმეშია, ოღონდ მარცხნივ, კულისებიდან არცთუ ისე შორს.
ღუქნის ზეით, ცაში აწეული ეკლესიის სამრეკლო მოჩანს, მარჯ-
ვენა მხარეს კი პატარა ქუჩა ჩაუდის. ქუჩის ვადალა კაფეს გვერ-
დელა ვიტრინაა. ვიტრინის თავზე ერთი სართულია და ისიც ერთ-
ფანჯრიანი. კაფეს პატარა პარამღზე ორიოდ მაგიდა და სკამია,
თითქმის შუა სცენამდე წამოწეული. სკამების ახლოს შტრიახი ხე
დგას. ლურჯი ცა, განახლებული სინათლე, თოვლითი თეთრი კედ-
ლები... კვირაა, საცაა შუაღელ წამოვა. ზაფხულია. ეანი და ბერან-
ეე პარამღზე მდგარი მგვილისავენ მიდიან. ფარდის ახდის წინ ზარე-
ბის რეკვა ისმის, რომელიც ნელ-ნელა მიწნარდება. როგორც კი
ფარდა ახდდება, ქალი, რომელსაც ცალ ხელში სანოვაგის ცარიელი
კალათი უჭირავს, მეორეთი კი კატა ჰაყვს ახუტებული, სცენას მარ-
ჯნიდან მარცხნივ გადასვრის. მეღუქნე ქალი საბაულოს კარს აღებს
და თავის გაყოლებს.

პიენს
სამ მოქმედებად
და ოთხ სურათად

მეღუქნე ქალ. ენლა გაკლავი (ქმარს, რომელიც ღუქანშია)
გითვავთ, როგორ გაამაყებულა. ჩვენთან ვაჭრობა აღარა ნე-
ბავს (მეღუქნე ქალი კრება. სცენა რამდენიმე წამს ცარიელია).

მარჯვენა მხრიდან ეანი გამოჩნდება: იმე ღრის მარცხნიდან
ბერანეე შემოდის. ეანი კოპწიდაა გამოწყობილი. წაბლისფე-
რი კოსტიუმი, წითელი პალსტუხი, გახამებული საყელი, წამ-
ლისფერი ქუდი... (ოტა მწითური სახე აქვს. ყუთიელი, კარგად
გაპირილებული ფესსაცემელი აცვია. ბერანეე კი ვაგუპრასვია,
თავშიშველა, აწეული თმებით, დატყუნილი ტანსაცმლით...
ეტეოლა, დაუღვენარია. დალილი და უძინარი სახე აქვს. ღრო
და ღრო ამოქნარებს).

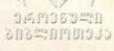
მოქმედი პირნი

თანნიშნავდრობა ბათი სცენაზე შემოსვლის მიხედვით:

ღიასახლინი	სურათები
მეღუქნე ქალი	— I
ეანი	— I
ბერანეე	— I, III
ოფიციაინტი ქალი	— I, II, III, IV
მეღუქნეკაცი	— I
მოსუივი ბატონი	— I
ლოკაციონი	— I
კაფეს მებატრონე	— I
დეწი	— I, II, IV
მუსიე პაპიონი	— II
დიუდარი	— II, IV
ბოტარი	— II
მადამ ბეფი	— II
მეხანერე	— II
მუსიე ეანი	— III
მუსიე ეანის ცოლი	— III
და რამდენიმე მარტორკის თავი.	

ეანი. (მარჯნიდან მომავალი) უჯე აქა ხართ, ბერანეე?
ბერანეე. (მარცხნიდან მომავალი) გამარჯობათ, ეანი.
ეანი. რა თქმა უნდა, ჩვეულებრიბამებრ დაიგვიანეთ! (დახედავს
მაის საათს) თორმეტის ნახევარზე დავოქეთ შეხედარა და სა-
დაცვა თორმეტი გახდება.
ბერანეე. მომიტყეოთ, დიდი ხანია მელით?
ეანი. აჰა, როგორც ხედავთ, მეც ახლა მოვედი... (პარამღზე
მდგარ ერთ-ერთ მაგიდას უახლოვდება).
ბერანეე. მაშ, დამნაშავეთ არ გამოვღვარ, რაკი თქვენც ახლა
მოსულხართ...
ეანი. ჩემი ამბავი ხვდა არი. მე ლოდინი არ მიყვარს. სადა მაქვს
დასაკრავი ღრო. რაკი დათქმულ ღროზე არასოდეს მობრძან-
დებთ. მეც ვაგნებ დავაგვიანე, რომ ჩემის ვარაუდით, ზუს-
ტად ერთდროულად მოვსულიყავით.
ბერანეე. მართალი ბრძანდებით, ცამდე მართალი. და მაინც...
ეანი. ახლა არ მოჰყვით იმის მტყიცებას, რომ დანიშნულ ღროზე
მოხვედით!
ბერანეე. ცხადია... ამის მტყიცება არ შემოძლია (ეანი და ბერან-
ეე სხდებიან).

უანი. მაღალია ღმერთს.
 ბერანეთე. რას დაღეთ?
 უანი. თქვენ, რაო. დილიდანვე იწყებთ?
 ბერანეთე. ოხ, ისე ცხელა, პირი გომრება კაცს...
 უანი. მეორედ ხალხი ამბობს, რაც მეტს დაღეთ. უფრო გწყუ-
 რიაო...
 ბერანეთე. ნაკლებ სიციხეში ნაკლებად მოსწყურდება კაცს, აი,
 რომ შესწობებენ ჩვენს ზეგონურ ღრუბლებს მო-
 რცეას, სულ სხვა საქმე იქნებოდა და ყულოც ნაკლებად გა-
 გომრებოდა.
 უანი. (ბერანეთე გამომცდილად შეპურებს) ეს რას გიშველით.
 თქვენ ხომ წყალი არა გწყურიათ, ძვირფასო ბერანეთე...
 ბერანეთე. ამით რა განდათ თქვათ, ძვირფასო უანი?
 უანი. მშვენიერად გესმით. მე თქვენს გამოფიტულ სახეზე მოგაბ-
 ნებთ, გავლიან მიწას რომ მიგიავავთ.
 ბერანეთე. მე შეჩვენება, რომ ამგვარი შედარება...
 უანი. (გააწყვეტირებს) თქვენ ერთობ საცოდავად გამოიყურებით,
 ჩემო მეგობარო.
 ბერანეთე. საცოდავად? თქვენ ასე გგონიათ?
 უანი. ბრმა ხომ არა ვარ? ისე დაქანცულხართ. ლამის წაიქცეთ,
 ცტარბა, წვეთი არა გქონებიათ. წარამარა ამოქნარებთ და ძილის-
 თვის თავი გავუდებო...
 ბერანეთე. თავი კი მტკივა ცოტათი...
 უანი. და ალყოზილითაც ჰყარხართ!
 ბერანეთე. რაც მართალია, მართალია. ცოტა არ იყოს ნაზახუსევი
 გახლავართ.
 უანი. და ეს მეორდება ყოველ კვირა დილას. და თუ გამოვტყდემ-
 ბით, სამუშაო დღებშიც...
 ბერანეთე. რა, არა, სამუშაო დღებში ეს არც ისე ხშირად ხდება.
 სამსახური, მოგეხსენებათ...
 უანი. რა იქნა თქვენი მალსტუხი? ალბათ, ღრეობაში დაკარგეთ!
 ბერანეთე. (ველზე მოისვენებს ხელს) დაზე, მართლამა რა უცნაუ-
 რიაა... სად შეიძლება დაამეცარათ?
 უანი. (პიკაის ჯიბიდან პალსტუხს ამოიღებს) ამა, გაიკეთეთ.
 ბერანეთე. ო, გვაგლობთ, მეთისმეტად თავაზიანი ხართ (პალს-
 ტუხს იკეთებს).
 უანი. (ღიღრე ბერანეთე პალსტუხის შეკვრას ცდილობს) მთლად
 გაწურულხართ! (ბერანეთე თმებზე გადაისვენებს ხელს) გამომარ-
 თეთი სავარცხელი! (პიკაის მეორე ჯიბიდან სავარცხელს
 იღებს).
 ბერანეთე. (სავარცხელს გამოთმევისას) გვაგლობთ (დაუღე-
 რად ივარცხნის).
 უანი. გაუზარსავი ბრძანდებით ამა, შეხედეთ საყუართ თავს, რას
 შეგვხარო (პიკაის შინათა ჯიბიდან პატარა სარკეს იღებს და
 ბერანეთეს უწევს, რომელიც სარკეში იხილება და ენსა ჰუკოს).
 უანი. (სარკე გამოართმევს და ჯიბეში ჩიბებს) და არც არის სა-
 ვარცხელი.. (ბერანეთეს გამოწვილი სავარცხელს არბმევს და
 ჯიბეში იღებს) ცირაზო გემოქარებია, ჩემო მეგობარო.
 ბერანეთე. (შეუხებელი) თქვენ ასე გგონიათ?
 უანი. (ბერანეთეს, რომელსაც პალსტუხის დაბრუნება სურს) გჭონ-
 დეთ, მე სხვა მაქვს.
 ბერანეთე. (მოხიბული) ამოდენა ამაგი გავიწილა?
 უანი. (ველზე ბერანეთეს ათვალეობებს) ტანსაცმელი მთლად დაქ-
 შუქნილი გაქვთ. პირდაპირ საშინელია. ბერანეთე აღარ შეი-
 ხდება... ფეხსაცმელი... (ბერანეთე ცდილობს მაგიდის ქვეშ და-
 მალოს ფეხები) ფეხსაცმელი დაგიოხნიათ... ზურგზე კი...
 ბერანეთე. რა მაქვს ზურგზე?
 უანი. შერბურული. ხო, შერბურული. კედელს მიყრდნობხართ...
 (ბერანეთე უსიცილოდ იწვეს ხელს ეწისავება) არა, ჯაგრის-
 ზე უცვრავად გახლავართ (ჩიბებს ბერანეთეს. ბერანეთე უწითოდ
 იბერტყავს ბუკებს, აქაოდა მტკერი ჩამოვიცილო. ეანი თავს
 აწენეს) ოხ, ოხ, ოხ, ოხ... სად აიკარით ამდენი?
 ბერანეთე. არ მასხებდა.
 უანი. საშინელია... პირდაპირ მრცხენია, რომ თქვენი შეგუ-
 რი ვარ.
 ბერანეთე. მეთისმეტად მყავრი ხართ...
 უანი. სხვანაირად როგორ იქნება!
 ბერანეთე. მომიხსენეთ, უანი. თავსუპქცივი ვერ მიპოვია. ამ ქა-
 ნულით მიწყენილობისგან იხსიებთან. მე, მარტო მუშაობისა-
 თვის არა ვარ გაჩენილი... სამსახურში ყოველდღე მიდილი რვა
 საათი ვარ და ზაგულულობითაც მხოლოდ სამკვირიანი შეგუ-
 ლება მყუფუნის. შაბათ საღამოს უკვე გამოფიტული ვარ და
 იმტომ, რომ ვანიფუნებ... გამოვით, რასაც გუფუნებით...
 უანი. ყველა მუშაობს, ჩემო კარგო. მეც ვმუშაობ, თქვენსავით
 ყოველდღე მეც რვა საათი ვარ სამსახურში, და მეც მხოლოდ
 ცდებოდილიანი შეგუბება მერგება. და მაინც, ხომ მხედვით,
 ნებისყოფაა საქმრო! განაძვეთ ეშაქო!
 ბერანეთე. ოხ, ნებისყოფა. ყველას ხომ არ აქვს თქვენნაირი ნე-
 ბისყოფა. ვერა და ვერ შეგუბეთ, ვერ შეგუბეთ ამ ოხერ ცხოვ-
 რებას.
 უანი. ყველა უნდა შეიგუოს... თუ, თავი წითელი კოკი გგონიათ?
 ბერანეთე. წითელი კოკობის სურვილიც არა მაქვს...
 უანი. (აწყვეტირებს) მე თქვენზე ნაკლები რითი ვარ? თავმდა-
 ლობის გარეშე რომ ვქვითა, თქვენზე უკეთესიც ვარ. რჩეუ-
 ლი ადამიანი კი იმას ეთქმის, ვინც თავის მოვალეობას პირ-
 ნათლად ასრულებს.
 ბერანეთე. რომელ მოვალეობას?
 უანი. თავის მოვალეობას... მაგალითად, სამსახურებრივ მოვალე-
 ბობას.
 ბერანეთე. ხო, მართლაც... სამსახურებრივ მოვალეობას...
 უანი. ისე, სად დადაქარ წუხელ, ვასოვს მაინც?
 ბერანეთე. ოგუსტის დაბადების დღე აღვინწეთ, ჩვენი მეგობარი
 ოგუსტისა...
 უანი. ჩვენი მეგობარი ოგუსტისა? მე კი არავე მიმიწვია ჩვენი
 მეგობარი ოგუსტის დაბადების დღეზე... (ამ დროს ვისს
 მისს რაღაც შორეული ხმაური. ხმაური სწრაფად ახლოვდება
 ისმის ნადირის მიმდებარე ფეხის ხმა, ქშინა და ბლაგილი).
 ბერანეთე. უარს ხომ ვერ ვეძებოდი... უხერხული გამოვიდოდა...
 უანი. აი, მაგალითად, მე წავიდე?
 ბერანეთე. იქნებ, იმიტომაც არ წახვიდით, რომ არავენი დაგვა-
 ტიეთ?
 ოგუსტისატი ქალი. (კედლიდან გამოსვლისას) გამარჯობათ, ბე-
 ტონებო, რის დაღვევას ისურვებთ?
 (ხმაური უფრო მკვეთრი ხდება).
 უანი. (ცდილობს ხმაური დაფაროს და ბერანეთეს რომ ვაგებინოს,
 ყვირილით ლაბარაკობს, ხოლო ხმაურს ვანგებ ამ აქციეს უუ-
 რალდება) მართალია, არ დაშატუნეს. პატავი არ დამეცეს... და
 მაინც, მიწყული რომ ყუფილიყავ, დარწმუნებულად ბრძანად
 მიდილი, არ მივიდოდი, რაღვან... (გამაყრებელი ხმაურია) რა
 ხდება? (მძიმე და ძლიერი ცხვილის თქარათური და ქოში-
 ნის უკვე სულ ახლოს ისმის) რა ამბავია?
 ოგუსტისატი ქალი. რა ამბავია? (ბერანეთე კვლავ უხალისო-
 დაა, ისეთი სახე აქვს, თითქმის არც ეცნის რა ხდება და ენს
 წყნარად პასუხობს წვეულების თაობაზე. იგი ტურნებს ამბობა-
 ეებს, მაგარად ლაბარაკი აღარ ისმის; ეანი უნებად წამოხტება-
 წამოხტომის მისს სკამი გადაყრავდება. იგი მარცხენა კულო-
 სებისაკენ იყურება და თითს იშვერს, დონდლო ბერანეთე კი
 კვლავ გაწმენილად ხოს).
 უანი. ოხ! მარტოქა! (ცხოველის ხმაური უფრო მიწყნარდება. სა-
 უბრის გარეგვა უკვე შეიძლება. მთელი ეს სცენა შეტუმბისდა-
 გვარად სწრაფად უნდა გათამაშდეს. ეანი იმეორებს) ოხ! მარ-
 ტოქა!
 ოგუსტისატი ქალი. ოხ! მარტოქა!
 მე დე უკვე ქალი. (დუქნის კარიდან თავს გამოყოფს) ვაიმე,

მარტორქა (ლექანში ყოფ ქვარს) ჩქარა გამოდი, დიანახე, მარტორქა (ველე მარტენა მხარის იუტრება, საიდანაც ცხოველის ფეხს ზნა ჩერ ისევ ისმის).

ქანე. თავაყვეტილი მიძინებულებს და ფარდღლებს ანგრევის მედღუქნე კაცი. (ლექნიდან) ახს რას? საად? ოფიციანტი ქალი. (მუხღებზე ხელების დარტყმით) ოხ! მედღუქნე ქალი. (ქვარს, რომელიც კვლავ ღუქანშია) გაჟოდი, დიანახე!

(ხუტლამ ამ დროს მედღუქნე კაცის თავი გამოხსნდება). მედღუქნე კაცი ვა მარტორქა!

ლოგიკოსი. (მარტორქა მხრიდან ამქარებულ შემოდის) მარტორქა პირდაპირ ტროტუარზე მიპირისი (ველე ეს რეკლავა, ვანის წამოთახილდან დაწყებულა: "ოხ! მარტორქა!" თითქმის ერთდროულა. ისმის ქალის წამოთახილ "ოხ!"). ქალი შუა სცენაზე სირბილთ შემოაჭრება. ეს დიასახლისია, ხელში კალაი უჭრავს, რომელიც ხელიდან გაუვარდნა, ნავაჭირ სცენაზე იხვევს, ბოთლი ტყდება, მაგრამ ქალი მეორე ხელიდან კატს მაინც არ უშვებს).

დიასახლისი. ოხ! ოხ! (კოხტად ჩაველი მოხუცი ბატონი ქალს ფეხებზე შემოაყვება. ღუქანს მიაშურება, მედღუქნეებს უბოძებდა და შვე შედის. ლოგიკოსი კი, ღუქნის კარს მარცხენი სიღრმეში რომ კედელი, იმას აყვებდა. ყანი და ოფიციანტი ქალი ფეხზე გადნან, ბერანევე კვლავ გულგრილი იყრით ზის. მარტორქა მხრიდან კი ისმის გაქცეული ხალხს ცრიაული და წამოთახილი "ოხ!", "ახ!" მტვერი, ცხოველის გაქცევისას რომ ავარდა, სცენას მოედინება).

კაფეს მეპატრონე. (ზედა სართულის ფანჯრიდან თავს გამოყოფს) რა ხდება?

მოხუცი ბატონი. (მედღუქნეების უკან გამოხსნდება) მომიტევეთ! (კოხტად მორთულ მოხუც ბატონს თითო გეტრები აქვია, რბილი ქუდი ახურავს, სპორის ძელისთავიანი ჭოხი უკონარავს. ლოგიკოსი კედელს აყვრია. მას ბატარა, ჭილააშურებული უღაშეზე აქვს, მონოკლი უყვითა და სანაოსნო სპორტის მოყვარულის ქუდი ახურავს).

მედღუქნე ქალი. (რომელსაც მოხუცმა ბატონმა უბოძა, ეკახება ქვარს და მოხუც ბატონს მიმართავს) თქვენი, ეგ ჭოხი ცოტა დამიოკლეთ!

მედღუქნე კაცი. ხო, ცოტა ფრთხილად! (მოხუცი ბატონის თავი მედღუქნეების უკან მოსახლდა).

ოფიციანტი ქალი. (კაფეს მეპატრონეს) მარტორქა! კაფეს მეპატრონე. (თავის ფანჯრიდან, ოფიციატ ქალს) მოგლოვანდა? (დიანახავს მარტორქას) ოხ! ის რაღაა!

დიასახლისი. ახს! (კულისებიდან ისმის "ოხ", "ახ" თითქმის დიასახლისის შეხახლის ეჭოთ. მართალია, მას კალათა ხელიდან გაუვარდა, მაგრამ კატს მაინც არ უშვებს და გულზე იხუტებს) საწყალო ფისუნია, შევინიან!

კაფეს მეპატრონე. (სულ მარტენა მხარის იუტრება, თვალს აყრებდა გაქცეულ ცხოველს. ზღაფი, ჩლიქების თქარა-თქერი და სხვა ხმაური ფუკე შორიდან ისმის. ყველაფერი ერთმანეთშია არეული. ბერანევე მხოლოდ თავს მოაბარუნებს და ისიც იბრტყმ, რომ მტვერს მოერიოს, ოღნებ თელვის, აბაფერს აშ. ბოხს, მხოლოდ იღმანება) აი, სვირი!

ქანი. (ისი თავი აარიდებს მტვერს, მაგრამ უფრო მკვირცხლად) რა რაღა... (ცხვირს ავემინებს).

დიასახლისი. (შუა სცენაზე, მარცხენი შებრუნებულა. მის გარშემო ნავაჭრია მიმოფანტული) აი, სვირი!

მოხუცი ბატონი. მედღუქნე კაცი, მედღუქნე ქალი. (გადაღებენ ღუქნის შემინულ კარს, რომელიც მოხუცმა ბატონმა ზურგს უკან მიიხურა) აი, სვირი!

ქანი. აი, სვირი! (ბერანევეს) დიანახე! (მარტორქის მიერ ატეხილი გნისათ ყრუღდა ისმის. ხალხი კვლავ ფეხზე დგას და იმ მხარის იუტრება, საითაც ცხოველი მიიშალა, ბერანევე კი ძველებზე რეგულარი იყრით ზის). ყვეღა. (ბერანევეს გარდა) აი, სვირი!

ბერანევე. (ყანს) გგონი მართლა მარტორქა იყო ბული დააყენა? (ცხვირსაბოც ამოღება და ცხვირს მოიქმენს).

დიასახლისი. აი, სვირი! გული არ გამოსდებო? (ქანე ქანეზე მედღუქნე კაცი. (დიასახლისს) თქვენი კალათა... ნავაჭრები!

მედღუქნე ბატონი. (მთუხლოდგება დიასახლისს და დიარტება მიმობნეული ნავაჭრის შესაგროვებლად, თან ქუღს იხდის და თავაზიანად ესალმება ქალს).

კაფეს მეპატრონე. მაინც უშურიახა... ოფიციანტი ქალი. მაგალითად, რა... მოხუცი ბატონი. (დიასახლისს) ნენა მიმოხუც, მოგებმართო ნავაჭრის შეგროვებო.

დიასახლისი. (მოხუც ბატონს) გმადლობთ, ბატონო, გთხოვთ ქუდი დახუროთ. აი, როგორ შევინიან!

ლოგიკოსი. შიში იხიკონადღურა. ვინებამ უნდა დაამარცხო.

ოფიციანტი ქალი. უკვე თვალს მიეფარა.

მოხუცი ბატონი. (დიასახლისს ლოგიკოსს აცნობს) ჩემი ბოგოარი ლოგიკოსია.

ქანი. (ბერანევეს) ეტლა რაღას იტყვი? ოფიციანტი ქალი. ეს ცხოველები რა ჩქარა დარბაია!

დიასახლისი. (ლოგიკოსს) მოხარული ვარ, ბატონო. მედღუქნე ქალი. (მედღუქნე კაცს) ახია ჩვენთან რომ არ იყვია?

ქანი. (კაფეს მეპატრონესა და ოფიციატ ქალს) თქვენი რაღას იტყვი? დიასახლისი. ჩემი ფისო კი მაინც არ გაუშუი ხელიდან.

კაფეს მეპატრონე. (დენჯარაში, მხრებს აიჩჩავს) ასეთ რაშეს იშვიითად თუ ნახავს კაცი.

დიასახლისი. (ლოგიკოსს, ვიღერ მოხუცი ბატონი ნავაჭრს აგროვებს) ცოტა ნიით ხომ ვერ დაიჭერთ ჩემს კატას?

ოფიციანტი ქალი. (ყანს) ასეთი რაშე ჩემს სიცოცხლეში არ მინახია!

ლოგიკოსი. (კატს ხელში აყვანს, დიასახლისს) ავი ხომ არ არია?

კაფეს მეპატრონე. (ყანს) მოეტას არა ჰგავს?

დიასახლისი. (ლოგიკოსს) რა ბრძანება, ისეთი წუნარია, ისეთი საამო! (დანარჩენებს) ჩემი ღვინო! ახლა ისეთი ღვინო იაფთ არ ღრს!

მედღუქნე კაცი. (დიასახლისს) ღვინო ბლომად მაქვს!

ქანი. (ბერანევეს) მაინც რას იტყვით ანაშე?

მედღუქნე კაცი. (დიასახლისს) დიდებულო ღვინოა!

ბერანევე. (ყანს) რაზე გაქვთ ლაპარაკი? მედღუქნე ქალი. (მედღუქნე კაცს) წადი, სხვა ბოთლი მოუტანე!

ქანი. (ბერანევეს) რა თქმა უნდა, მარტორქაზე. მედღუქნე კაცი. (დიასახლისს) დიდებულო ღვინო მაქვს, უტებ ბოთლებში მიდგას! (ღუქანში შედებ).

ლოგიკოსი. (კატს ეფერება) ფისუნია ფისუნია ფისუნია!

ოფიციანტი ქალი. (ბერანევესა და ყანს) რის დღეღვას ირე-ბეტი?

ბერანევე. (ოფიციატ ქალს) ორი ანისულზე დაუენებულო ლიქიორი!

ოფიციანტი ქალი. კეთილი, ბატონო! (კაფეს შესახველსაკენ მიეშურება).

დიასახლისი. (მოხუც ბატონს, რომელიც სანოვაციის მოგროვებაში მუშაობდა) ხო, რა თავაზიანი ბრძანდებით, ბატონო.

ოფიციანტი ქალი. მამ, ორი ანისულზე დაუენებულო ლიქიორი! (კაფეში შედის).

მოხუცი ბატონი. (დიასახლისს) რა სათქმელია, ძვირფასო მამა.

(მედღუქნე ქალი ღუქანში შედის). ლოგიკოსი. (მოხუც ბატონსა და დიასახლისს, რომლებიც სანოვაციის აგროვებენ) ნავაჭრს მოხიჩხებულად ჩააწყეთ.

ქანი. (ბერანევეს) ამა, რას იტყვი? ბერანევე. (არ იცის რა უპასუროს ყანს) ხო... არაფერს... ეს რა ბული დააყენა...

მედუქნე კაცი. (დღენიდან გამოდის და ლინის ბოთლი გამო-
აქვს) პასუხი მაქვს.
ლოგოკოსი. (ცვლავ ხელში აყვანილ კატს ედებრება) ფისუნ!
ფისუნ! ფისუნ!

მედუქნე კაცი. (დასახლის) ლიტრა ასი ფრანგი ღირს.
დასახლისი. (მედუქნეს ფულს აძლევს, შემდეგ მოხუც ბა-
ტონს მიმართავს, რომელმაც შეადგოვა და კალათაში წაალაგა
სასოფლე) ერთობ თავაზიანი ბრძანდებით... ახ, გეზრანდული
წოდლობა და დღევანდელ ახალგაზრდებს კი არა მჯერს.

მედუქნე კაცი. (დასახლის დღეს ართმევს) ვერჩინავ ჩვენ-
თან გეგარაკი, კურის გადგუპა არ დაგვირდებათ და ასეთი რა-
ცე დაარ შეგებოხვევით (შეღის ლექსები).

ქანი. (ყვლება და სულ მარტორქაზე ღიქრობს) ეს ძალზე უჩვე-
ული ამბავია!

მოხუცი ბატონი. (ქუდს იხდის და ხელზე ჰკოცნის დასახ-
ლისს) მოხარული ვარ, რომ გაგიცნით!
დასახლისი. (ლოგიოსს) გვალბობ, ბატონო, კატა რომ და-
მიტოვით! (ლოგიოსი დასახლისს კატას უბრუნებს, ოციკანტ
ქალს შეეველით სასმელს მოაქვს).

ოციკანტი ქალი. ესეც თქვენი ანისულზე დაყენებული ლი-
ქობი, ბატონებო!

ქანი. (ბერანგეს) თქვენი გამოსწორება არ იქნება!

მოხუცი ბატონი. (დასახლისს) ნება მიბოძეთ, გაგიცნოთ!
ბერანგე. (ყნ უთითებს ოციკანტ ქალზე, რომელიც კაფეში
შედის). მე მიწერალური წყალი დავუკვეთ. შეეშალა! (ცახს
ზიხლითა და უნდობლად იჩენავს მხრებს).

დასახლისი. (მოხუც ბატონს) ქმარი მელოდება, ძვირფასო
ბატონო! გვადლობთ, სხვა დროს იყოს!

მოხუცი ბატონი. (დასახლისს) იმედი მექნება, ძვირფასო
მამა.

დასახლისი. (მოხუც ბატონს) მეც! (ბოლად შეხედავს და
მარცხნივ გადის).

ბერანგე. ბული გაუფანტა (ყანი ხელახლა იჩენავს მხრებს).

მოხუცი ბატონი. (დასახლისს თვალს აყოლებს, ლოგიოსს)
მოშიზბლავი ქალაია.

ქანი. (ბერანგეს) მარტორქა იყო, ახა! გონზე ჭერაც ვერ მოვსულ-
ვარ! (მოხუცი ბატონი და ლოგიოსი მარცხნივ მიემართებიან,
წინარად საუბრობენ და გვერდ კიცივენ).

მოხუცი ბატონი. (ლოგიოსს, უჩანსეულად გადახედავს დაი-
სახლისს) მოშიზბლავია, არა?

ლოგიოსი. (მოხუც ბატონს) მინდა სილოგიზმი აგხსნათ.

მოხუცი ბატონი. ხო, მართლაც, სილოგიზმი!

ქანი. (ბერანგეს) გონზე ვერ მოვსულვარ! შეუძლებელია... (ბე-
რანგე ამტყნარებს).

ლოგიოსი. (მოხუც ბატონს) სილოგიზმი შეიცავს მთავარ და
მეორეხარისხოვან აზრებსა და დასკვნას.

მოხუცი ბატონი. რა დასკვნას? (ლოგიოსი და მოხუცი ბატონი
საუბრობი გადიან).

ქანი. არა, გონს ვერ მოვსულვარ.

ბერანგე. (ყნს) გეჩინვით კიდევ ხო, მარტორქა იყო! დიახ,
მარტორქა!.. ეთოლი და პატოხანი იყო... და აღარ არა...

ქანი. მაგნა წარმოგიდგინო... გავიწიდა და თქმულა? მარტორქა
ქალაქში თაიხთულად დარბის. ნუთუ არ გავიწიდა? ნამდვი-
ლად არ უნდა მიცვათ ამის უფლებია (ბერანგე ამტყნარებს).
ხელს მაინც მიიფარეთ პირზე!..

ბერანგე. ხო... ხო... ნამდვილად არ უნდა მიცვათ. საშოშია. ამა-
ზე არც კი მიფიქრია. მაგნა მაინც ნუ ღელავთ. ჩვენ საფრთხე
არ გველის.

ქანი. ქალაქის ხელისუფლებას პროტესტი უნდა განუცხადოთ!
ნეტავ სხვა რაღას აკეთებენ?

ბერანგე. (ამტყნარებს და მაშინვე სწრაფად აღივარებს პირზე
ხელს) ხო, მომიტყევეთ... იქნება ზოგადად გამოიქცა ეს
მარტორქა თუ რაღაც ოხრობაა?

ქანი. ზეზეულად გინავათ!

ბერანგე. მე ვცოვარ.

ქანი. ეს ერთი და იგივეა.

ბერანგე. მაინც არის რაღაც განსხვავება.

ქანი. ამაზე არ მოგახსენებთ.
ბერანგე. თქვენ არა თქვით, სულ ერთია, იქნებ თუ იდენტობა?
ქანი. სწრაფად ვერ გავიგოთ. ჭდომა და დგომა ერთნაირად
გინდობოქმე.
როცა კაცს სინანული...

ბერანგე. დიახ, მიწინავს... ცხოვრება სისწრაფა.

ქანი. (აგრძელებს) თქვენ მარტორქა გეცნობთ, მარ-
ტორქა ზოგადად დანაწევანა... რაც ამბობთ, მარ-
ტორქა ზოგადად დანაწევანა...

ბერანგე. შეიძლება გაქცა-მეთქი...

ქანი. (აგრძელებს) ჩვენს ქალაქში ხომ ზოგადად ადარ არის,
ცხოვრებაში პირმა გაწყვიტა... ეს კარგა ხნის წინათ მოხდა.

ბერანგე. (იგივე გულგრილობით) მაშინ, ცირკიდან გაიქცეოდა!

ქანი. რომელ ცირკზე ლაპარაკობთ?

ბერანგე. რა ვიცი... იქნება მიხვტიალად ცირკს გამოიქცა?

ქანი. მშვენივრად უწყით, რომ ქალაქის მერმა აუტარა მიხვ-
ტიალად დასებს ახლომხალი დანაწევანა... რაც თავი მასხვს,
ჭრატ აქ არცერთი ცირკი არ ჩამოსულა.

ბერანგე. (ცირკლის მონქარტაზე შეიკვოს, მაგნა თაი გამოს-
დის) იქნება, სადმე, ახლომხალი ქალაქში იყო. დარჩენილი და
იშალებოდა?

ქანი. (ცისკერ დაუკრობს ხელებს) ახლომხალი ქალაქი ახლო-
მხალი ქალაქია. ჩემო საბალო მეგობარო, თქვენ ალკოჰო-
ლის სქელ ბურანში ხართ გავხულები.

ბერანგე. (გულგრილობით) მართალია... თითქმის კუჭიდან ბო-
ლი ამოიღეს.

ქანი. მე მაინც, გონება დაგინებლდათ. სად გინახავთ ახლომხა-
ლი ქალაქი?.. ჩვენი პროვინცია ისეა გვეყრანბული, რომ მერტ-
სახელად ანატარა კასტლიანს ეძახიან!

ბერანგე. (გულგრილობით) და საცამოდ დაქანცული მე რა
ვითქვ იქნებ მაქვს კვეთ იმალებოდა?.. ან შეიძლება გამხმარი
ხის ტოტზე გაიყვია ბუდე?..

ქანი. თუ ღიქრობთ, ხუმრობა გამოვივიდაო, ნება მიბოძეთ, გითხ-
როთ, რომ სცდებით! მოსაწყენი პროვინცია ხართ, თქვენ...
თქვენი პარადოქსითა და ვხედავ, სერიოზული განსჯის უნარ-
საცა ხართ მოკლებული!

ბერანგე. ეს მარტო დღეს... მხოლოდ დღეს... იმის გამო, რომ...
იმით, რომ... დღეს... (გაურკვეველი მოძრაობით უთითებს
თავის თავზე).

ქანი. დღესაც ისევეა, როგორც სხვა დროს იყო.

ბერანგე. სხვა დროს ამან შეიძ არა ყოფილა.

ქანი. თქვენი გონებასახელობა კაიკადევ არ ღირს.

ბერანგე. პრეტენზიაც კი არა მაქვს ამის...

ქანი. (გაწყვეტილებს) ხელს, აბურხად რომ მივდებენ!

ბერანგე. (გულზე მტლს მიიღებს) ჩემო ძვირფასო ქანი, ჩემს
თავს არასოდეს მივცემ უფლებას...

ქანი. (გაწყვეტილებს) ჩემო ძვირფასო ბერანგე, თქვენ უკვე აძ-
ღვეთ თქვენს თავს უფლებას...

ბერანგე. არა, არა, მე არ ვაძლევ ჩემს თავს ამის უფლებას.

ქანი. (გაწყვეტილებს) მე იმას ვფიქრობ, რასაც ვხედავ!

ბერანგე. ვარწმუნებთ, რომ...

ქანი. (გაწყვეტილებს) ... რომ აბურხად მივდებო!

ბერანგე. კუმშობითად, ახირებული კაცი ხართ.

ქანი. თქვენ მე სახედარი მიწოდეთ, ხედავთ, როგორ შეურაცხ-
მყოფი.

ბერანგე. მსგავსი რამ გონებაშიც კი არ გამოვიდა.

ქანი. თქვენ გონება არა გაქვთ!

ბერანგე. მით უმეტეს, მაშინ სულაც არ მომივიდოდა თავში.

ქანი. არის რაღაცეები, რომლებიც უთავიკებთ კი მოხდით თავში.

ბერანგე. ეს შეუძლებელია.

ქანი. რატომა შეუძლებელი?

ბერანგე. იმიტომ, რომ შეუძლებელია.

ქანი. ამისხენით, რატომა შეუძლებელი, რადგან ახირებთ, შეუ-
ძლებელიაო, მაშინ ამისხენით კიდევ...

ბერანეთ. მე მგავსი რამ არასდროს მიმიტყობია.

უცნო. მაშინ, რაღა დაიხრეთი და მაინც რატომ დამცინით?

ბერანეთ. არ დაღვინო; პირიქით, კარგად მოგხსენებთ, რა პატარა გცემთ.

უცნო. თუ საშუალო მემბო, მაშინ რაღა მეკამათებით და ამტყობინებ, სახეში არ არის, თუ მარტორკა ქალაქის ცენტრში, თავისუფლად დარბობ, თანაც კვირა დღით, როცა ქუჩებში ბავშვები დასვენებენ... და მოზარდებითა...

ბერანეთ. ლეხე ხალხი წირავს და არც არაფერი ეშურებათ...

უცნო. (წიკვნილებს) მადროვით... დღეს ხარხარავა.

ბერანეთ. მე ხომ ის არ მიმიტყობია, მარტორკის სირბილი ქალაქში სახეში არ არის-მეთი. მე უბრალოდ ვთქვი, რომ ამგვარი საშრობოებავ არ დავეფერებულვარ, თავსაც არ მომგვსო ასეთი ფიქრი.

უცნო. თქვენ აკოხადეს არაფერი ფიქრობთ!

ბერანეთ. კეთილი, თანახმა ვარ, თავისუფლად მოწავადრე მარტორკა ვერაფერი შეიძლება საქება.

უცნო. ამგვარი რამებიც არ უნდა ხდებოდეს!

ბერანეთ. ვახსენებია. არ უნდა ხდებოდეს. უფურცრედაც კია კეთილი. მაგრამ რე ჩემთან ჩხუბის მიზნებს მაინც არ გაძლევთ. რა ხაყინდა, რომელიღაც ფლოკუტებით ცხოვლებ, შემთხვევით რომ ჩაიჭრილა ჩვენს წინ? სულელი იოხუხები, რომელიც იმადაც კი არ ღირს, რომ მასზე ილაპარაკონ და ისიც ასეთი გაეცხრებინ. ხომ ვაჭარ, ადარ არის ღირს კი იმ ცხოველზე ლაპარაკი, რომელიც უფე ადარ არის? სხვა რამეზე ვისაუბროთ, ჩემო ძვირფასო ვა, სხვა რამეზე... სალაპარაკოს რა გამომგვლევს... (ანთქნარებს, თავის ჭიქს იღებს) თქვენი დღეგრძობლისა იუსი (ამ ღროს მარჯვნივ ლოკიოსი და მოხუცი ბატონი გაპოზებთან, ისინი კიდევსენ მივმართებთან, რათა პირდაპირ ღმარ მაგიდასთან ჩამოუდნენ — ბერახესა და ენისაგან კარგად დამორბეობთ, მარჯვნივ მხარეს, ოდნავ წინ).

უცნო. ჭიქა მაგაღებო დაფეთი. არ დალით. (უცნო ყლაპაკუბით სკოპს და ნახევრად ცარიელ ჭიქას მაგიდაზე დებს. ბერახეს კვლავ ხელში უჭირავს ჭიქა და ვერ გადაუწვებია, დალიის თუ დაღას).

ბერანეთ. მაინც არ მინდა, კალეს ბატონს დაუტოვოთ (ჭიქა პირთან მოიჭებს, თითქოს დაღვას აპირებდეს).

უცნო. დადგით-მეთი ჭიქა.

ბერანეთ. კეთილი (ჭიქა უნდა დაღას მაგიდაზე. ამ ღროს სცენაზე დეხი ვაილის, ახალგაზრდა, ქვარა მძებნავი, იგი სცენას მარჯვნივდ მარცხნივ სვრის. შემწინეს თუ არა ბერანეთ დეხის, სწრაფად წამოხტება, წამოტრობისას მოუხერხებლად აიქნებს ხელს, ჭიქა უფარდება და ეასს შარავს უსცილებს) ოხ, დეხი!

უცნო. ნელა! არ მოუხედავო ხართ.

ბერანეთ. ეს დეხია... მომიტყვეთ... (ინილუბა, დეხიმ არ დაძინახოს) არ მინდა დამინახოს... ამგვარ მდგომარეობაში.

უცნო. აუტანელი ხართ, მეტისმეტად აუტანელი (იგი იყურება დეხისკენ, რომელიც დასის) ამ გოგომ შეგმინათ?

ბერანეთ. ვაჟუღით, ვაჟუღით.

უცნო. ავი სულაც არა ჩანს.

ბერანეთ. (როგორც კი დეხი გავა, ბერანეთ ენთან ბრუნდება) კიდევ ერთხელ გიხდით ბოდიშს, რომ...

უცნო. ხედავთ, რან ნიშნავს სხა. მოძრაობის უნარაც კი გვიკარგება. ხელბეჭში ძალა გეღვებათ, გამოტყობებულ ხართ და მიქნულეთ. საყუარია ხელთი იოხრით სანარეს, ძვირფასო მეგობარო. თავს ილუპათ.

ბერანეთ. ალკოჰოლი მაინც და მაინც არ მიუყვარს, მაგრამ თუ არ დავლიე, თავს ვერ ვგრძნობ კარგად თითქოს რაღაცისა მეშინიაო, მოდა, რომ არ შემეშინდეს, იმტომაც ვესავ.

უცნო. რისი გეშინიაო?

ბერანეთ. თვითონაც არ ვიცი. საშინელი სკვდა მაწვება; ადგილი ვერ მოიპოვა ვერც ხალხში, ვერც ცხოვრებაში. მერე დავლევ ერთ ჭიქას და უველაფერი დაღადდება. ვდუნდები და უწოდებო ვიფიქვებ.

უცნო. ჰმ, იფიქვებთ!

ბერანეთ. დაღლილი ვარ, რამდენი წელია, რაც დაღლილს ვსაუბრობ საუთარი სხუელს ძლივს დავაბრავ.

უცნო. ეს ალკოჰოლური ნევროსიანია... ლითის მელანქოლია...

ბერანეთ. (აგრძლებს) ყოველ წამს მამძიმებს საყუარო სხუელთი, თითქოს ტუკია იუსი, ამ თითქოს ვიღაც სხვა კაცო შეაუღეს ზურგზე მოედლებო და დაფაბრებდეს. თვითონაც ვერ ვხვდები, რა დღეში ვარ. ისიც არ ვიცი, მე ვარ თუ არა. მაგრამ ცოცხს დაღვლე და ტკითო თითქოს კრება. საყუარ თავს უფე ვიღაც და ისა ვარ, რან ნამდვილად ვარ.

უცნო. საყუარო სხუელს იფიქვებ, ბერანეთ, აბა, შემოხედე, მგონი თქვენზე მეტს ეწიწის. მაგრამ ძალზე მსუფუბად, მეტისმეტად მსუფუბად ვგრძნობ თავს (ხელებს იქნებს, თითქოს გაღრსა სურსო. მოხუცი ბატონი და ლოკიოსი სცენაზე ხელახლა ზრუნად იმ ღროს შემოდიან, როცა ენის ხელებს ჩიქებს. წემოსულ მის გვერდით ჩაივლიან და ენის ცალ ხელს ძლიერად გაჭრავს მოხუცი ბატონს, რომელიც თავის მხრივ, ლოკიოსს ეცხებდა).

ლოკიოსი. (აგრძლებს საუბარს) აი, სილოკიოსის მაგალითი... (მოხუცი ბატონი ეცხება) ოხ...

მოხუცი ბატონი. (ენს) ცოცა ფრთხილად. (ლოკიოსს) მომიტყვე.

უცნო. (მოხუცი ბატონს) მამატიეთ.

ლოკიოსი. (მოხუცი ბატონს) არა უშავს რა.

ბერანეთ. (ენს) თქვენ ძლიერი ხართ, ეან...

უცნო. დიახ, ძლიერი ვარ, ძლიერი ვარ მრავალ მიზეზთა გამო. ერთი ერთი, იმტომ, რომ ღონე მაქვს. მეორეც იმტომ, რომ მორალურად ვარ ძლიერი, კიდევ იმტომ, რომ ალკოჰოლით არა ვარ მოწამული. არ მინდა გაწენინოთ, ჩემო ძვირფასო მეგობარო, მაგრამ არ შემეძლია არ გითხროთ: ალკოჰოლი ამაშიანს ტვირთად აწებს.

ლოკიოსი. (მოხუცი ბატონს) აი, სილოკიოსის მაგალითი: კატას ოთხი თათი აქვს. ისიდორასა და ფრიკოს, თვითთულს ოთხ-ოთხი თათი აქვს. ისიდორა და ფრიკო კატასთან არიან.

მოხუცი ბატონი. (ლოკიოსს) ჩემს ძალედაც ოთხი თათი აქვს ლოკიოსი. (მოხუცი ბატონს) მაშინ, თქვენი ძალედაც კატაა.

ბერანეთ. (ენს) მეც კი სასიცოცხლოდაც ძლიერ მოყვინის ძალა.

ასე მგინია, სიცოცხლის სურვილიც ამავე მაქვს-მეთი.

მოხუცი ბატონი. (ლოკიოსს, დიდი ხნის ფიქრის შემდეგ) ხო... ლოკიოსად გამოიბის, რომ ჩემი ძალედაც კატა ყოფილა.

ლოკიოსი. (მოხუცი ბატონს) ლოკიოსად ასეა. მაგრამ საწინააღმდეგოს მტკიცება შეიძლება.

ბერანეთ. (ენს) მარტოობა მორაფუნავს — მარტოობაც და საზოგადოებაც.

უცნო. (ბერანეთს) ხედავო? საყუარ თავსეც ეწინააღმდეგებით. რა გაწვეტ ტვირთად, მარტოობა თუ ბრბო? იუჯით მოაზროვნე! ლოკია არაფერში გამოვადგებათ.

მოხუცი ბატონი. (ლოკიოსს) დიდებული რამაა ლოკია.

ლოკიოსი. (მოხუცი ბატონს) იმ პირობით, ბოროტად თუ არ გამოყენებით.

ბერანეთ. (ენს) სიცოცხლე არ არის მთლად ბუნებრივი.

უცნო. პირიქით; რა უნდა იუსი ამაზე ბუნებრივი? ინებეთ დამამტაკებულთი საბუთი: ყველა ცოცხლობს!

ბერანეთ. მეკდრები უფრო ბევრია აჩაან, ვიდრე ცოცხლები. მეკდრების რიცხვი უფრო იზრდება, ცოცხლებისა კი კლებულობს.

უცნო. მეკდრები არ არსებობენ, ამისი თქმა კი მართლა შეიძლება. ხა, ხა, ხა, ხა... (ბარხარებს) ისინიც ხომ არ გამძიმებენ? როგორ უნებლობა იმან დაგამძიმოს, რაც არ არსებობს?

ბერანეთ. ზოგჯერ ჩემ თავს იმასაც კი ვევიოხებო, მართლა ვარსებობ თუ არა-მეთი.

უცნო. (ბერანეთს) თქვენ, ჩემო ძვირფასო, არ არსებობთ, იმტომ, რომ არ აზროვნებთ! იაზროვნეთ და იარსებებთ.

ყველა ერთად. რა უბედურება, საბრალო პატარა ფისუნია მოხუცი ბატონი. საბრალო პატარა ფისუნია! დეწი და ოფიციატ ქალი. საბრალო პატარა ფისუნია მედუქნე კაცი და მედუქნე ქალი. (ფანჯრიდან). მოხუცი ბატონი და ლოგიკოსი. საბრალო პატარა ფისუნია! კაფეს მებატრონე. (ოფიციატ ქალს გატეხილ ქუთუბზე, გადაღიარებულ სკამებზე უთითებს) რაღას უყურებ? დაღაგით აქაურბანი (ყანი და ბერანყე მივლენ დიასახლისთან, რომელიც მოიჭამა-გოდებს აგრძელებს, შევარდა კაბა კი მკლავზე უსვინია).

ოფიციატ ქალი. (კაფეს პარმალისავე მიდის ქურტლის ნამტვრევებს მისაგროვებლად და სკამების ასაყენებლად, თანაც დიასახლისს უყურებს) ოხ, საბრალო პატარა ფისუნია!

კაფეს მებატრონე. (ოფიციატ ქალს სკამების და ამტვრეულ ქურტულზე უთითებს) კიდევ დაგრანია, აი, იქა და იქა!

მოხუცი ბატონი. (მედუქნე კაცს) აბა, თვევ რაღას იტყვი? ბერანყე. (დიასახლისს) ნუ ერთობ, მადამ, პირდაპირ გულს გვიკლავთ ქეთიონი!

დეწი. (ბერანყეს) ბატონო ბერანყე... თქვენ აქა ხართ? დაინახეთ? ბერანყე. (დეწის გამარჯობა, მადამუხლ დეწი, მომიტყევეთ, გაახსნა ვერ მოვასწარა...

კაფეს მებატრონე. (თვალუფს ადევნებს, თუ როგორ ავროკვებენ დასხვრეულ ქურტულს, შემდეგ ცალი თვალით დიასახლისს გადახედავს) საბრალო პატარა ფისუნია!

ოფიციატ ქალი. (ნამსვრევებს აგროვებს. დიასახლისისაკენ ზურგიანა) საბრალო პატარა ფისუნია! (ცხადია, ყველა ეს რუბლეკა ჩქარა უნდა თქვას, თითქმის ერთდროულად).

მედუქნე ქალი. (ფანჯრიდან) ეს უკვე მტისმტია. ყანი. ეს უკვე მტისმტია!

დიასახლისი. (მოთქმით არყვს მკლავებზე გადაწვენილ კატას) ჩემო საბრალო მიტო, ჩემო საბრალო მიტოს!

მოხუცი ბატონი. (დიასახლისს) რა მოხარული ვიქნებოდი, ახელი დღეში რომ არ მენახეთ!

ლოგიკოსი. (დიასახლისს) რას იზამთ, მადამ, ყველა კაბა მოკვდავია! ბედს უნდა დაეპირიჩიოთ.

დიასახლისი. (მოთქმით) ჩემი კაბა, ჩემი კაბა, ჩემი კაბა! კაფეს მებატრონე. (ოფიციატ ქალს, რომელსაც წინსაღარი ქურტლის ნამტვრევებით აჯის სასუს) წადით, სანავგეში ჩაუარტოს! (სკამებს აყენებს) ახას ფრანგი თქვენზეა!

ოფიციატ ქალი. (კაფეს მებატრონეს, ვიღერ კაფემი შევირდღის) თქვენ მხოლოდ თქვენ გრომზეხ უფრო კაბაში.

მედუქნე ქალი. (დიასახლისს ფანჯრიდან) დაშვიდდით, მადამ, მოხუცი ბატონი. (დიასახლისს) დაშვიდდით, ძვირფასო მადამ.

მედუქნე ქალი. (ფანჯრიდან) მაინც სამწუხარო ამბავია დიასახლისისი. ჩემი კაბა ჩემი კაბა ჩემი კაბა!

დეწი. რა ბრძანებაა მაინც სამწუხარო ამბავია! მოხუცი ბატონი. (ხელკავით მიჰყავს დიასახლისი პარმალისაკენ, მაგდოსთან რომ დასვას, ყველანი უკან მიჰყვებიან) აქ დაბრძანდით, მადამ.

ყანი. (მოხუც ბატონს) აბა, ამაზე რას იტყვი? მედუქნე კაცი. (ლოგიკოსს) აბა, ამაზე რას იტყვი? მედუქნე ქალი. (დეწის, ფანჯრიდან) აბა, ამაზე რას იტყვი?

კაფეს მებატრონე. (ოფიციატ ქალს, რომელიც იღროს გემონდება, როცა მაგდოსთან შეამჩნებტრაღ დიასახლისს. იგი მკლავ კატას არყევს) ჰეჰა წყანი მოართობ, მადამ.

მოხუცი ბატონი. (დიასახლისს) დაბრძანდით, ძვირფასო მადამ! ყანი. საბრალო ქალი!

მედუქნე ქალი. (ფანჯრიდან) საბრალო ფისუნია! ბერანყე. (ოფიციატ ქალს) კონიაკი მოუტანეთ, უფრო მოხუცდება.

კაფეს მებატრონე. (ოფიციატ ქალს) კონიაკი! (ბერანყეზე უჩვენებს) ეს ბატონი გადაიხდის... (ოფიციატ ქალი კაფემი შედის ბუტბუტით).

ოფიციატ ქალი. ვახავებია, კონიაკი!

დიასახლისი. (ქეთიონით) აი მინდა, არ მინდა! მედუქნე კაცი. ან წუთში დეწის წინ ჩაიქროლავ... (მედუქნე კაცი) არა მგონია იგივე ჩაიქროლავ... მედუქნე კაცი. (ყანს) როგორ თუ იგივე... მედუქნე ქალი. არა, იგივე იყო! ჩემი თვალით დაინახე. დეწი. მეტრადვე ჩაიჭრა? კაფეს მებატრონე. მე მგონია, რომ იგივე იყო.

ყანი. არა, ეს იგივე მებატრონე არ იყო. იმას, პირველად რომ გამოჩნდა, ცხვარზე ორი რქა ჰქონდა ის იყო აზოური მარტორკა. ახას კი ერთი რქა ჰქონდა და აფრეული მარტორკა იყო!

(ოფიციატ ქალს კონიაკი გამოჰადა და დიასახლისთან მიდის). მოხუცი ბატონი. აი, კონიაკი დალიეთ, გაგახსნებთ, დიასახლისი. (გრემლიანს) არა...

ბერანყე. (უცხად განრვიულდება, ყანს) სისულელეებს ნუ შავთ... რტების გარჩევა როგორა უნდა შესცოდოთ? დეწი. (დიასახლისს) დაიჭერთ, უცუთხად გახდებით!

მოხუცი ბატონი. (ბერანყეს) მარალდუ, ქართი თიქროდა. კაფეს მებატრონე. (დიასახლისს) გასინჯეთ, კარგი კონიაკია. ბერანყე. (ყანს) რტების დასაზოვლოდ დრო სადა გქონდათ? მედუქნე ქალი. (ოფიციატ ქალს ფანჯრიდან) ძალად დალიეთ ვინაში!

ბერანყე. (ყანს) მით უფრო ძნელი იყო გარჩევა, რადგან მტერს ღრუბელით იყო გახვეული...

დეწი. (დიასახლისს) დალიეთ, მადამ. მოხუცი ბატონი. (დიასახლისს) ერთი ბეწი, ძვირფასო მადამ... გახვეულია... (ოფიციატ ქალი დიასახლისს ტუსჩემბის მიუტანს ჰეკას; დიასახლისი თითქმის უარობს, მაგრამ მაინც სკამს).

ოფიციატ ქალი. ესეც ასე! მედუქნე ქალი. (ფანჯრიდან) და დეწი. ესეც ასე!

ყანი. (ბერანყეს) გინება კარგად მიტრის, სწრაფად თვლავ მებერებება და უარც ნათლი მქვს!

მოხუცი ბატონი. (დიასახლისს) აბა, ხომ გინახობთ თავს უცუთხად?

ბერანყე. (ყანს) ის ხომ თავადღუნული მიქროდა. კაფეს მებატრონე. (დიასახლისს) ხომ მართლა კარგი კონიაკია!

ყანი. (ბერანყეს) აი, მაგ დროს უფრო უცუთხად ჩანს. დიასახლისი. (დალვეს შემდეგ) ჩემს კატას ბერანყე. (გაღიზიანებული, ყანს) სისულელეა! სისულელეა!

მედუქნე ქალი. (ფანჯრიდან დიასახლისს) მე თქვენ სხვა კატას გმოვიოთ.

ყანი. (ბერანყეს) როგორ, თქვენ ბედავთ და ატყვიებთ, რომ მე სისულელეებს ვამბობ?

დიასახლისი. (მედუქნე ქალს) სხვა კატა არ მინდა! (ქეთიონებს, არყევს თავის კატას).

ბერანყე. (ყანს) დასაც, რომ ვბედავ სისულელეებს... კაფეს მებატრონე. (დიასახლისს) დაშვიდდით, გინება მოიკრებოთ!

ყანი. (ბერანყეს) მე არასოდეს ვლაპარაკობ სისულელეებს! მოხუცი ბატონი. (დიასახლისს) საქმეს ფილოსოფიურად მიუღწეოთ...

ბერანყე. (ყანს) რაღაცას დაიჩემებთ ხოლმე! (მას აუწევს) პედანტი ხართ და მეთი არაფერი...

კაფეს მებატრონე. (ყანსა და ბერანყეს) ბატონებო, ბატონებო!

ბერანყე. (ყანს, აგრძელებს) ... ისეთი პედანტი, რომელსაც ყველავინ ახმული აქვს თავში და დარწმუნებული არ არის თავის ცოდნაში, ვერ ერთობ, აზოურ მარტორკას ერთი რქა აქვს, აფრეული კი ორი... (ყველა მიატოვებს დიასახლისს და შემოერთებმეიან ყანსა და ბერანყეს, რომლებიც ხმაპალა კამათობენ).

ყანი. (ბერანყეს) ცდებით, პირქითაა დიასახლისისი. (მარტო) ის ისეთი ნაწყინტელა იყო!

ბერანყე. გინდათ დაწამლდეთ? ოფიციატ ქალი. დაწამლდება უნდათ!

დეწი. (ბერანყეს) ნუ ფიცხობთ, ბატონო ბერანყე.

ყანი (ბერანესე) მე თქვენთან სანადილოს არ ჩამოვალ იორი რქა კი თვითონვე გაქვით აწილთა მოდგმავთ
ოფიციატი ქალი. (ფანჯირიან, მეღუქუნეს) ვიცი, ახლა ჩხუბი
მეღუქუნე ქალი. (ფანჯირიან, მეღუქუნეს) ვიცი, ახლა ჩხუბი
მოუფთო.

მეღუქუნე კაცი. (მეღუქუნე ქალს) სანადილოა!
კაფეს მებატრონე. (ყანს და ბერანესეს) აქ, აქაღმუფალი არა
ვანსო.

მოხუცი ბატონი. მართლაც და... იორქიანი მარტოქა სადა-
ური გინა? (მეღუქუნე კაცს) თქვენ ვეპირი ხართ და ეს უნდა
იყოფეთ!

მეღუქუნე ქალი. (ფანჯირიან, მეღუქუნე კაცს) ხო, შენ უნდა
იყოფი!

ბერანესე. (ყანს) მე რქა არა მკვებს და არც არასოდეს მექნება!
მეღუქუნე კაცი. (მოხუც ბატონს) ვაჭრებს ყველაფრის ცოდნა
არ შეუძლიათ.

ყანი. (ბერანესეს) გეგნებათ!
ბერანესე. (ყანს) და არც აწიელი ვარ! ისე კი, აწილებიც ისე-
თვე ხალხია, როგორც ყველა...

ოფიციატი ქალი. დიან, აწილებიც ისეთივე ადამიანები
არაიან, როგორცა ვართ მე და თქვენ...

მოხუცი ბატონი. (კაფეს მებატრონეს) რაც მართალია, მარ-
თალია!

კაფეს მებატრონე. (ოფიციატ ქალს) თქვენ არავინ გეყოფი-
ნენ, თქვენი აზრი თქვენთვის შეინახეთ!

დეზი. (კაფეს მებატრონეს) მართალს ამბობს. ისინი ისეთივე ადა-
მიანები არაიან, როგორც ჩვენ (დასახლისი, მიუღო ამ კამათის
ვანაშლიანობი, მოთქვამს).

დასახლისი. ის ისეთი წყნარი იყო, ისეთი იყო, როგორც
ჩვენ ვართ.

ყანი. (გრძობს აღარ არის) ისინი ყვითელკანიანები არაიან (ლო-
გიკოსი, დასახლისსა და იმ ხალხს შორის დას, ბერანესესა და
ყანს რომ შემორტყმან, ყურადღებით უსმენს კამათს, მაგრამ
არ ერევა).

ყანი. მშვიდობით, ბატონებო! (ბერანესეს) თქვენ კი სალამსაც აღარ
გაღიარებთ.

დასახლისი. (მოთქმით) მას ისე ვუყვარდით! (ქეთიანებს).
დეზი. კარგი ერთი, ბატონო ბერანესე, გვეყოფა, ბატონო უანს...

მოხუცი ბატონი. მე აწილი მეგობრობა შევად. თუმცა შეი-
ძლება ნამდვილი აწილები არ იყვნენ...

კაფეს მებატრონე. ნამდვილებაც ვიცნობდი.
ოფიციატი ქალი. (მეღუქუნე ქალს) მე შეგოთნა კაცი შეა-
ვად აწილი.

დასახლისი. (მოთქმით) სულ ერთი ბუნო გამოგზარდი!
ყანი. (ყველა გონებაზე არ არის) ისინი ყვითელკანიანები არაიან
ყვითლები ყვითლები!

ბერანესე. (ყანს) ყველ შემიხვევაში, თქვენ კი წითელი ხართ!
მეღუქუნე ქალი. (ფანჯირიან) და ოფიციატი ქალი.
ხოლო!

კაფეს მებატრონე. ეს საქმე კეთილად არ დამთავრდება!
დასახლისი. (ისევ ისე) ისეთი სუფთა იყო ყველაფრის გავი-
რდა და ნახარის მოსახლებდა ხოლმე!

ყანი. (ბერანესეს) ახ, ახე ხომ? მორჩა! მეტად ვეღარ მიხილავთ!
თქვენთან სულელთან ლაპარაკი დროს დაკარგავა და მეტი
არაფერი.

დასახლისი. (ისევ ისე) ყველაფერი ისე კარგად გავგებოლდა!
ყანი. (ვაჭარებულ მარქვენ მხარასკენ სწრაფად მიდის... ვას-
ვლამდე უცბად შემობრუნდება).

მოხუცი ბატონი. (მეღუქუნე კაცს) არაიან თვითონ აწილებიც,
შეაბიც, ლურჯებიც და სხვანიც, ჩვენი არ იყოს.

ყანი. (ბერანესეს) ლოთობაზარა! (ყველა შეტყუებული შეხედავს).
ბერანესე. (ყანსკენ გაიწეოს) ამის უფლებას უნდა ადარ გაძ-
ლიათ!

ყველა. (ყანის მიმართ) ოჰ!
დასახლისი. (ისევ ისე მოთქვამს) ერთი ის იყო, ლაპარაკი არ
იყოდა, მაგრამ ლაპარაკი რა სათქმელია?
დეზი. (ბერანესეს) არც თქვენა ხართ მართალი, აქამდე არ უნდა
მიგვეყვანათ.

ბერანესე. (დეზის) მე სულაც არა ვარ დამნაშავე...

კაფეს მებატრონე. (ოფიციატ ქალს) წადით, პატარა, მუფთავე
მოიძებნე, არ სცდილივ ცხოველებსაივანს...

მოხუცი ბატონი. (ბერანესეს) მე ვფიქრობ, რომ თქვენა ხართ
მართალი. აზიურ მარტოქას იორი რქა აქვს, აფრკუელს კი
ერთა...

მეღუქუნე კაცი. ბატონი კი პირივემ ამტკიცებდა.

დეზი. (ბერანესეს) თქვენ როდენი ტულიძო!

მოხუცი ბატონი. (ბერანესეს) თქვენ, მაინც მართალი ხართ.

ოფიციატი ქალი. (დასახლისს) წამობრძანდით, მადამ, კატა
უფთო ჩადლო.

დასახლისი. (გამწარბეული ტრის) არასოდეს ამას არ ვივანში
მეღუქუნე კაცი. მამატიო, მაგრამ, მე ვფიქრობ, რომ ბატონი
ესე იყო მართალი.

დეზი. (დასახლისს მიუბრუნდება) დაწუნარდით, მადამ! (დეზისა
და ოფიციატ ქალს დასახლისს მიყვით, თავისი მკვლარი კა-
ტით).

მოხუცი ბატონი. (დეზისა და ოფიციატ ქალს) გინდათ თქვენ-
თა ერთად წამოვიდე?

მეღუქუნე კაცი. აზიურ მარტოქას ერთი რქა აქვს, აფრკუელს
კი ორი... ანდა პირივეთ.

დეზი. (მოხუც ბატონს) არა, შეწუხებად არ დღის (დეზისა და
ოფიციატ ქალს კაფეს მიუყვით სასწრაფოველი დასახ-
ლისი).

მეღუქუნე ქალი. (მეღუქუნე კაცს, ფანჯირიან) ოჰ, ისეთ რეა-
ლურებს მოიგონებს, სხვებს რომ თანავეც არ მოუვალ!

ბერანესე. (თავისთვის, ვიდრე სხვები აგრძობდნენ კამათს მარ-
ტოქაზე) დეზი მართალია, არ უნდა შევადვივდით.

კაფეს მებატრონე. (მეღუქუნე ქალს) თქვენი მეუღლე მართა-
ლია, აზიურ მარტოქას იორი რქა აქვს, აფრკუელსაც იორი
უნდა ჰქონდეს, ანდა პირივეთ.

ბერანესე. (თავისთვის) შეადევას ვერ იტანს. პატარა წინააღ-
მდეგობაზეც კი ცოფდება.

მოხუცი ბატონი. (კაფეს მებატრონეს) თქვენ სცდებით, ჩემო
მეგობრო.

კაფეს მებატრონე (მოხუც ბატონს) მაშინ, ვთხოვთ მომი-
ტყვი!

ბერანესე. (თავისთვის) ერთადერთი ნაკელი აქვს — სიზარავე.

მეღუქუნე ქალი. (ფანჯირიან, მოხუც ბატონს, კაფეს მებატრო-
ნესსა და მეღუქუნე კაცს) შეიძლება ორივე ერთნაირი იყოს.

კაფეს მებატრონე. (მეღუქუნე ქალს) მეორე შეიძლება ერთ-
ქიანია, თუკი პირველს იორი რქა აქვს.

მოხუცი ბატონი. შეიძლება ერთს ერთი რქა აქვს, მეორეს კი
ორი.

ბერანესე. (თავისთვის) ახლა ვნანობ, რომ დროზე არ დაფიქრე.
მაგრამ აგიზირობდა და რა ვქნა? მაგისი გაბარაზეა სულაც არ
მინდოდა (დინარჩენებს). ის ყველაფერს გადამარბებულად
აფასებს, უნდა, რომ თავისი ცოდნით ყველას ანცვიფრებდეს,
ერთი წუთითაც კი ვერ წარმოუდგენია, რომ თვითონაც შეი-
ძებოდა შეცდეს.

მოხუცი ბატონი. (ბერანესეს) დამამტკიცებელი საბუთები გაქვთ?

ბერანესე. რაზე?

მოხუცი ბატონი. აი იმაზე, ამწუთში რომ მივივიდით უსია-
მოფონ კივლაობა თქვენს მეგობართან.

მეღუქუნე კაცი. (ბერანესეს) სილანდ იყოთ, რომ ამ იორი მარ-
ტოქიდან ერთს იორი რქა აქვს, მეორეს კი ერთი? და თუ აქვს,
რომელს აქვს ერთი რქა?

მეღუქუნე ქალი. მაგან ჩვენზე მეტი არაფერი იცის.

ბერანესე. ქვრ ერთი, კაცოწილმა არ იცის, იორი მარტოქა იყო,
თუ ერთი. მე ვიცი, რომ მარტო ერთი იყო.

კაფეს მებატრონე. დაფიქრეთ, რომ იორი იყო, რომელია იმ
იორი ერთნაირი, აზიური მარტოქა?

მოხუცი ბატონი. იორქიანი მხოლოდ აფრკუელი მარტოქაა...
მე ასე ვფიქრობ.

კაფეს მებატრონე. რომელია იორქიანი.
მეღუქუნე კაცი. არა, აფრკუელს იორი რქა არა აქვს.
მეღუქუნე ქალი. შეთანხმების მიღწევა ადვილი არ არის.
მოხუცი ბატონი. ამ პრობლემის განმარტება მაინც საჭიროა.

ლოგიკოსი. (ჩაებზება ლაპარაკში) მომძივებთ, ბატონებო, ლაპარაკში რომ ვერცხე, მაგრამ საქმე ახერ არ არის. ნება მიბოძეთ, თავი წარმოვიდგინოთ...

ლიანახალი. (აგრძელებული) ეს ლოგიკოსია
კახუც მებატრონე. ოსი ეს ლოგიკოსია
მხოუცი ბატონი. (წარუდგენს ლოგიკოსს ბერანესს) ჩემი მეგობარი ლოგიკოსია

ბერანე. მოხარულ ვარ, ბატონო.

ლოგიკოსი. (აგრძელებს) ...საქცელობით ლოგიკოსია ან, ჩემი პირადობის მოწმობა (აბეჭდებს მოწმობას).

ბერანე. დიდად სასაბო, ბატონო.

მედუქნე კაცო. ძალზე მოხარული ვახლავართ.

კახუც მებატრონე. მაშინ, თუ შეიძლება ავიხსენით, ბატონო ლოგიკოსო, აფრთხილ მარტორქას ხომ ერთი რა აქვს...

მხოუცი ბატონი. თუ ორია...

მედუქნე კალი. თუ აზიური მარტორქა ორტიანი?
მედუქნე კაცო. თუ ერთტიანი?
ლოგიკოსი. გეონი კითხვას ზუსტად არ სვამთ... აი რა უნდა დავაღვიწყო...

მედუქნე კაცო. ჩვენც ხომ ეს გვიანტერებს?
ლოგიკოსი. ნება მიბოძეთ, მე ვლაპარაკო, ბატონო.

მხოუცი ბატონი. დაუცადით ლაპარაკი.

მედუქნე კალი. (ფანქრადან, მედუქნე კაცს) დააცადე რაღა, თუცხ.

კახუც მებატრონე. გისმენთ, ბატონო.

ლოგიკოსი. (ბერანესს) მე განსაუტრებთ თქვენ მოგმართავთ და, რა თქმა უნდა, დანარჩენებსაც.

მედუქნე კაცო. აგრეთვე ჩვენც...

ლოგიკოსი. იგი, თქვენ გადუხვებით იმ პრობლემას, რომელიც თვდაპირველად დაიწყო პაქეობა. თქვენ კითხულობთ: მარტორქა, რომელმაც სულ ახლახანს ჩაიქოლა, ის მარტორქა იყო, ამაზე წინ რომ გამოჩნდა, თუ სხვაო, აი, ამაზე უნდა გავიცხას პასუხი.

ბერანე. მაგრამ როგორ?

ლოგიკოსი. აი, ასე: თქვენ შეიძლება ორჯერ დაგეხახათ ერთი და იგივე ერთტიანი მარტორქა...

მედუქნე კაცო. (იბეჭდებს, თითქმის უცეთესად უნდაო დამახსოვრება) ერთი და იგივე მარტორქა ორჯერ...

კახუც მებატრონე. (თავისთვის) ერთტიანი...

ლოგიკოსი. (აგრძელებს) ...ზუსტად ასევე, თქვენ შეიძლება ორჯერ დაგეხახათ ერთი და იგივე ორტიანი მარტორქა.

მხოუცი ბატონი. (იბეჭდებს) ერთი ორტიანი მარტორქა, ორჯერ...

ლოგიკოსი. ასეა. ამასთან თქვენ შეიძლება დაინახეთ ჯერ ერთტიანი მარტორქა, შემდეგ მეორე მარტორქა, რომელსაც აგრეთვე ერთი რა ექნებოდა.

მედუქნე კაცი. (ფანქრადან). ოპო, მო, მო...

ლოგიკოსი. ასევე ჯერ ორტიანი მარტორქა, მეორე კი მეორე, ასევე ორტიანი მარტორქა.

კახუც მებატრონე. სწორია.

ლოგიკოსი. ახლა, თუ თქვენ დაინახეთ...

მედუქნე კაცი. თუ ჩვენ დაინახეთ...

მხოუცი ბატონი. დახ, თუ ჩვენ დაინახეთ...

ლოგიკოსი. თუ თქვენ დაინახეთ პირველად ორტიანი მარტორქა...

კახუც მებატრონე. ორტიანი...

ლოგიკოსი. მეორედ კი ერთტიანი მარტორქა...

მედუქნე კაცი. ერთტიანი...

ლოგიკოსი. ეს ჯერ კიდევ არაფერს ამტკიცებს.

მხოუცი ბატონი. ეს უკვლავითი ჯერ კიდევ არაფერს ამტკიცებს.

კახუც მებატრონე. რაბო?

მედუქნე კალი. ოპოპო... ვერაფერიც ვერ გავიგე...

მედუქნე კაცი. ვაჰ! ვაჰ! (მედუქნე კალი მზერას იჩეჩას და ფანქარაში ქრება).

ლოგიკოსი. შესაძლებელია, პირველად გამოჩენილია მარტორქა თავისი ერთ-ერთი რა დაქარა და სულ ახლახანს რომ მარტორქა დაწვრილებდა, ეს ის მარტორქა.

ბერანე. ვერსი, მაგრამ...

მხოუცი ბატონი. (აწუვევინებს ბერანესს) ნუ აწუვევინებთ.

ლოგიკოსი. ისიც შეიძლება, რომ ორმა ორტიანმა მარტორქამ მოიტეხოს თითო-თითო რა.

მხოუცი ბატონი. შესაძლებელია.

კახუც მებატრონე. დახ, შესაძლებელია.

მედუქნე კაცი. რაბოპც არა!

ბერანე. დახ, ოღონდ...

მხოუცი ბატონი. (ბერანესს) ნუ აწუვევინებთ.

ლოგიკოსი. თუ თქვენ ბერანესს დაინახეთ ერთტიანი მარტორქა, მაშინ დამატაცივებოდა, რომ ეს მარტორქა ან აზიური უნდა იყო, ანდა აფრთხილი...

მხოუცი ბატონი. აზიური ანდა აფრთხილი...

ლოგიკოსი. რომელი იქნება აფრთხილი და რომელი აზიური, ამას არა აქვს ნიშნავლობა...

მედუქნე კაცი. რომელი აფრთხილი და რომელი აზიური...

ლოგიკოსი. (აგრძელებს დემონსტრაციას) ...მაშინ ჩვენ მივაღწიებ დანსკვედს, რომ საქმე გავსე ოს სხვადასხვა მარტორქასთან, რადგან ნაღვეს სარწმუნოა, რომ მარტორქას მეორე რა მდებარე წყობაზარდის რაღაც რამდენიმე წუთის განმავლობაში, თანაც ისე, რომ ვინმემ კარგად გაარჩიოს...

მხოუცი ბატონი. ნაღვეს სარწმუნოა.

ლოგიკოსი. (საუთარი დასკვნით გახარებული) ...მაშინ ეს ექნება აზიური ან აფრთხილი მარტორქა...

მხოუცი ბატონი. აზიური ან აფრთხილი.

ლოგიკოსი. აფრთხილი ანუ აზიური მარტორქა.

კახუც მებატრონე. აფრთხილი ანუ აზიური.

მედუქნე კაცი. ვაჰ, ვაჰ.

ლოგიკოსი. რაც ლოგიკოსს წესით შეუძლებელია, რადგან ერთი და იგივე ქმნილება არ შეიძლება ერთდროულად ორ ადგილას დაიბადოს.

მხოუცი ბატონი. ერთიერთმანეთზე მიყოლებითაც კი...

ლოგიკოსი. (მხოუც ბატონს) ეს კი ჯერ კიდევ დამტკიცებას მოითხოვს.

ბერანე. (ლოგიკოსს) ეს ჩემთვისაც ნათელია, მაგრამ საყიბის მაინც არ უკუბტს.

ლოგიკოსი. (ბერანესს, შფარველური ღიმილით) ცხადია, ძვირფასო ბატონო, მაგრამ მხოლოდ ამ გზით მივიღივართ სწორ დასკვნამდე.

მხოუცი ბატონი. ძალიან ლოგიკურია.

ლოგიკოსი. (ჭედის აწევით) ნახვამდის, ბატონებო! (შებრუნდება და მარტორქას მზარს გადის, კვლავდაკვლ მხოუცი ბატონი მიჰყვება).

მხოუცი ბატონი. ნახვამდის, ბატონებო (ჭედის აწევით ეშვით-ღობება და უკან მიჰყვება ლოგიკოსს).

მედუქნე კაცი. ეს შეიძლება ლოგიკურაც იყოს, მაგრამ... (ამ დროს კახუცს გამოისი დაწვრილებული დიასახლისი, ხელში უუთრავს. მას მოჰყვებიან დღუი და ოფიციატო კალი, ისე მოიღიან, როგორც დასაუღლებსი დროს. პრაციკია მარჯვება გასასეულისაგან მივიმართება).

მედუქნე კაცი. (აგრძელებს) ...ეს შეიძლება ლოგიკურაც იყოს, მაგრამ განა შესაძლებელია დავუშვაო, რომ ჩვენს კატებს, ჩვენს ოფიანურ, ერთტიანი თუ ორტიანი მარტორქები ჰქვდებოდნენ, აზიური იქნებოდა თუ აფრთხილი? (იგი თუარაღური ეცხტით უთითებს სამგლოვიარო პრაციკისაზე).

კახუც მებატრონე. ის მართალია ჩვენ უფლებას არავის მივცემო, რომ ჩვენს კატებს მარტორქები თუ რადაცეხის ჰქვდებოდნენ!

მედუქნე კაცი. ჩვენ ვერ დავუშვებო!

მედუქნე კალი. (დუქნის კარიდან გამოყოფს თავს და მედუქნე კაცს მიმართავს) ანა, შემოდი! სადაცაა მუშტარი მოვალ!

მედუქნე კაცი. (დუქნისკენ მიდის) არა, ჩვენ ვერ დავუშვებო ამას!

ბერანეთი. იეს უნა არ უნდა წავახსოვდეთ (აფხე მებატრო-
ნის) კეპა კინია მომადნეთ ირმაგი
კაფეს მებატრონი. ახალე მოგარომევი (შედის კაფეში).
ბერანეთი. (მარტო) არ უნდა გამბარაზებინა (აფხე მებატრონი
გამოის, ხელში კინიათ სასე დიდი ჟეპა უქირაჲს) ბული
დამბეზულე მავს. მუხუშეში იერ წავა. სხვა დროისათვის
გადავდებ თოთგანაღლებს (ქეპს ვინც და კინიას სვამს).

შ ბ რ ლ ა

მ ი მ რ ე მ ი მ ა მ ე ლ ი ა ბ ა

პირველი სურათი

დღესორკია.

ადმინისტრაციული კანტორა ან კერძო დაწესებულება, მგა-
ლითაჲ, იურიდიული წიგნების გამოცემული დიდი ფორმა. სიღრმე-
ში, შუა ადგილს, ორსადღურიანი დიდი კარები, ზეით ახანე
წარწერა — კანტორის უფროსის, მარცხენი, სიღრმეში, კანტორის
უფროსის კარის წინ, დეზის პატარა მაგილა — სახეული მახანით.
მარცხენა მხარეს, კედელთან, კიბეზე გამავალ კარებსა და დეზის
პატარა მაგილას შორის, მეორე პატარა მაგილა, სადღე წასულა-
მოსლის აღრცობის ეფრანი დეზს, რომელშიც თანამშრომლებმა
ხელი უნდა მაუკრონ. მარცხენი, წინა პლანზე კიბეზე გამავალ კა-
რია. ჩანს კიბის ზედა საფეხურები, მოაჯირი და კიბის ბაჟანი. წიხ
სამუშაო მაგილა და ორი სკამია. მაგილაზე ახანელები, საშენლე და
კალმები აწევი. ეს ბოტარისა და ბერანეის სამუშაო მაგილა. ეს
უკანასკნელი მარცხენა მხარეს ჯდება, პირველი კი — მარჯვნივ.
მარცხენი კედელთან მეორე მაგილა დეზს, უფრო დიდი, მართკუთ-
ლა, დახვეებული ქალღლებით, ახანელებით და სხვა. მაგილათხან
ერთმანეთის პირდაპირ ორი სკამია (უფრო ღამბი, უფრო „სლოი-
დური“). ეს მაგილა დიდიანისა და ბატონო ბევისია. დღესორკია კე-
დელთან ჯდება, დანარჩენი თანამშრომლებისაგან მობრუნებული.
იგი უფროსის მოადგილეა. სიღრმეში რომ კარია, იმსა და მარჯვე-
ნი კედელ შორის ფანჯარა. თუ თეატრს საორკესტრე ექნება, სა-
სურველია წინა პლანზე, ზედ მაუკრონის ცხვირზე დაწარის მა-
კერი გაეიდეს. მარჯვენი კუთხეში, სიღრმეში, ტრანსკელის საკიდა-
რია, რომელზეც ნაცრისფერი სამუშაო ტრანსკელსა და ძველ პი-
ჯამები ჰქონია. ტრანსკელის საკიდარის მოთასებზე წინა პლანზეც
შეიძლება, მარჯვენი კედელთან ახლოს, კედელზეც მჭერიანი წიგნე-
ბითა და სკანებებით გამოტენილი თაროებია. სიღრმეში, მარცხენი,
თაროებს ზეით წარწერებია: „იფრისპრედენცია“, „კოლექციები“,
მარჯვენი კედელზე კი (რომელიც შეიძლება ოდნავ მორდევ იყოს)
„ოფიციალური მოამბე“, „სახანონო უფლებები“. კანტორის უფრო-
სის კარის თავზე საათი ჰქონია, რომელიც 9 საათსა და 3 წუთს აჩ-
ვენებს.

ფარის ახლოს დიდიანი თვის სკამთან ახლოს, დარბაზისა-
გან მომხრუნული დეზს. მაგილის მეორე მხარეს კი ბოტარის,
მაუკრონებელთა დარბაზისგან მარცხენა პროფილი დეზარს. მათ შო-
რის, ცხადია, მაგილასთან ახლოს, ისე მარცხენა პროფილით მაუკ-
რონებისაგან, კანტორის უფროსისა. დიდი კანტორის უფროსის მარც-
ხენია, ოდნავ უკან, ხელში გადახდილი ქალღლები უქირაჲს. სა-
მი კაიით გარშემოტყეულ მაგილაზე, ახანელების ზეით, დიდი
გადმოწლი გავითი მოჩანს. ფარის ახლოს, რამდენიმე წამს მო-
ქმედი პირები გაშუქებული დგანან, თითქმის იდიან, რომელიც
იტვის პირველ სიტყვასო. ეს უნდა იყოს ცოცხალი სურათი, იხე-
თივე, როგორც პირველი მოქმედების დასაწყისში.

კანტორის უფროსი. ორმოცდაათიოდე წლის კაცი, წესიერად
ჩანსელი: მუქი-ღურვი კოსტუმი, საბატო ლევიანი ორდენის
ლუნტი, გახანებული საყელო, შავი პალსტუმი, ყავისფერი დიდი
უღვაწეში. ჰქვია ბატონო პაპიონი.

დიდიანი. ოცდათუთმეტი წლისა. ნაცრისფერი კოსტუმით.
აქონდა სახელები არ დამესარისო, შავი საწარტარები უკეთია.
შეიძლება სათვალევსაც აბანელებს. საკმაოდ მხარდი პირიფეხაა,

ეტყობა სამსახურში კარიერას გაიკეთებს, მომავალი უზრუნველ-
დელი აქვს. თუ კანტორის უფროსის დირექტორის მოადგილე უკე-
ნიშნავებ, დიდიანი მის ადგილს დაიკავებს. ბოტარს არცუქმის/ჩქრსს
ბოტარი, პენსიაში გასული მასწავლებელი. ამაყი იგრი, კობრა,
თეთრი უღვაწეები. სამოქო წლისა, მაგრამ რიგინად თამშახუ-
ლი (მან უკლაფერი იცის, ყველაფერი გავგებმა). თავზე მასტურა
ბერტარი ახნავს, გრძელი, ნაცრისფერი სამუშაო ხალათი აცვია,
საკმაოდ სქელი ცხვირზე სათვალე უკეთია, ყურში ფანჯარი აქვს გა-
რჩობილი და მასაც სახელაურები უკეთია.

დეზი ახალგაზრდა და ქერა.
უფრო მოგვიანებით ატირებული და აქოშინებული ქალბატონი
ბეუი გამოჩნდება — ორმოც-ორთმედაათიოდე წლის სქელი ქალი.
ფარის ახლოს, როგორც ვეჭვით, მოქმედი პირები გაუხრბე-
ლად დგანან. კანტორის უფროსი მაგილაზე გადაწეული გავითიფი-
კენ გიშტერს ზელს, დიდიანი კი ბოტარისაგან, თითქმის უნდა თქვა-
ს: „მახ ხელედიო“; ბოტარის ხელში ხალათის ჯიბეებში ჩაწევი,
ბაგეზე წილი დიდილი დასთამაშებს. თითქმის ეხლა იტყვისო: „შე-
კლომანი ვერ შემოვიყავო.“ დეზის კედელზე დიდილი მაგილაზეც უქ-
რავს, დიდიანი ისე უცურებს, თითქმის ვაგების უქრავსო.
რამდენიმე დახანული წამის შემდეგ ბოტარი იგრიშს იწყებს.

ბოტარი. ზღაპრები, ზღაპრები... კაცმა რომ გისმინო, შეგუ-
და ჩანებინა.

დეზი. მე თვითონ ვნახე, საყუთარი თვალებით ვნახეთ მარტორქა
დიდიანი. ეს ხომ იხედვს ნათელია, ვაგეშიმ სწერია, ამის უარ-
უკუა არ შევიძლიათ.

ბოტარი. (ძინალი) ფუ!

დიდიანი. რაკი დამწერს, ადნათ, მართალიცაა. ნახეთ უფრო
არ გულდაკოლ კატბეზე წაიყოთები, ბატონო უფროსო!
ბატონი პაპიონი. აჰუშინ, კვირას, ჩვენს ქალქში, კელ-
ხის მონღანზე, აპერატის დროს, ხალხზარალობისა, სქელ-
კანაინა კაცა გაქონილა“.

დეზი. ეს კელხის მონღანზე სულაც არ მოხდებოდა
ბატონი პაპიონი. მორჩა, დამწერლებით აიარვის წერენ.

ბოტარი. ფუ!

დიდიანი. საკმარისია, იხედვს ნათელი.

ბოტარი. უფრანობებისა არაფერი მჭერა. მაგათი ნიღბა რო-
გაკი იქნება? ყველა უფრანობისი კურსებელთა. მე მხოლოდ
იმას ვიხრებ, რასაც საყუთარი თვალით ვხედავ. მე ყოფილი
მასწავლებელი ვარ და მიყვარს სიხუსებ, ვარკვეულია, მეც
იწიროლი მტაცებია. მე ასეთი კუვა მქვს — მეთოდური და
უხსებია.

დიდიანი. რა შუაშია აქ მეთოდური კუვა?

დეზი. (ბოტარს) მე გვიან, ბატონო ბოტარი, რომ ეს ძალზე სწო-
რად და უხსები ცნობაა.

ბოტარი. ამას ეძახით სისწორებს? ვნახთ... რომელ სქელკანაინ-
ზე დამარაკი? რას გულისხმობს რუბრიკის ავტორი სიტყვა
სქელკანაინი? ის ჩვენ ამაზე არაფერს ვეუბნება. სიტყვა კა-
ბონი რაღას გულისხმობს?

დიდიანი. კაცა რა არის ხომ უკვლამ იცის?

ბოტარი. და მაინც, ეს კაცა თუ ვხადი კაცა? რა ფერისაა? რა-
მელი ჩოხისა? მე რასხიბთ არა ვარ, მე ანტრახსისტიცი კი გან-
დავარი.

ბატონი პაპიონი. მამაბიეთ, ბატონო ბოტარი... აქ ამაზე არ
არის დაპირება, რა შუაშია აქ რასიზმი?

ბოტარი. ბოლოში ვიხდით, ბატონო უფროსო, მაგრამ თქვენ ვერ
შესძლებოთ იმის უარყოფას, რომ რასიზმი ჩვენი საყუთუნის უდი-
დესი შეცდომაა.

დიდიანი. რასაკერძადაა, ჩვენ ყველანი თანახმა ვართ, მაგრამ
საქმე ამაში არ არის...

ბოტარი. ბატონო დიდიანი, არ შეიძლება ამ საქმეს ასე მარტი-
ვად მივხედო. იტრობოლ მოყენიანა განვითარება სათად-
ამტაცებს, რომ რასიზმი...

დიდიანი. მე უკვე მოგახსენებო, რომ საქმე რასიზმს არ ეხება.

ბოტარი. მე ამას ვერ ვიტყოდი.

ბატონი პაპიონი. რასიზმი აქ რა შუაშია.

ბოტარი. შემოხვევა ხელოდან არ უნდა გავუშვაო მის სამოხილე-
ლად.

დეზი. თანაც ვარწმუნებენ, რომ არავინაა რასისტო. თქვენ საუბრის თემას გადაუხეიეთ, საქმე ეტება სექულარიანის, ამ შემთხვევაში — მარტორქას მიერ გაქულები კატა.

ბოტარი. მე სამხრეთელი არ ვეყოთო. სამხრეთელებმა ციანი ყვანაფრის გაბერა. არწილი გაქულებო თავგამა და ახლა ამი-სადა მთას აგებენ.

ბატონი პაპიონი. (დიდუარს) მოდი, ვეცადოთ და ბოლომდე გავარკვიოთ საქმე. ესე იგი თქვენ, საყოფარი თვალით ნახეთ მარტორქა, რომელიც მწვიდად დასერილობდა ქალაქის ქუჩებში?

დეზი. სულაც არ დასერილობდა, მიპქროდა!

დიდუარი. პირადად მე არ მინახავს, მაგრამ, გგონი, ხალხი დღობის რისია.

ბოტარი. (არწილებს) ბოლოს და ბოლოს, ხომ ხვდებით, რომ ეს ცარიელი ლქალაქია; თქვენ ლქია იფურანობისთვის ენდობით, რომლებმაც თეთონაც არ იყნა, რას ბოდილობდნენ, ოღონდ თავიანთი უნახსი გავსებები ვაგასდნენ და პატრონებს ამარსი თქვენ როგორ გვჩვენო ეს ამბავი, ბატონო დიდუარი, თანხის, სამართლის დოქტორს, დიპლომაზს. ნება მომითხოვ, გადავიზარხაროთ ხს ხს ხს!

დეზი. მაგრამ მე ხომ ვნახე, ვნახე მარტორქა თუ ვნახავთ, ცეცხლზე დაიწვავ ხელს, რომ დაივტიტოთ.

ბოტარი. კარგი ერთი! მე თქვენ სერიოზულ კალიშვალად ვთვლიდით.

დეზი. ბატონო ბოტარი, მერწმუნეთ არ ცდებით. მე ხომ მარტო არ ვყოფილარ. ჩემს გარდა სხვებიც იყვნენ და ყველამ თავისი თვალით ნახა.

ბოტარი. ფუი მე გგონია ისინი უფრო სხვა რამზე უფრებდები... უკლამადები, უსაქმურები, არაფრის გამკეთებლები, დავეტიტბიან აქეთ-იქითი!

დიდუარი. ეს ხომ გუშინ მოხდა. გუშინ კი კვირა იყო.

ბოტარი. მე კვირასაც ვმშობამ და ყურს არ ვუდებდ მდღეების ბოლოს, მხოლოდ იმაზე რომ უფრობენ, როგორ მიგეტუთენ ცელსხიში, როგორ შეგაშალონ ხელი, რათა საყოფარი ოფიციტი არ იმოციო პური თქვენი არსობისა.

ბატონი პაპიონი. (აღშფოებულ) ოჰ!

ბოტარი. მომიტყევეთ, თქვენი შეურაცხყოფი სულაც არ მსურდას იმ იმტომ კი არა ვთქვი, რომ რელიგია ვერაზილება, უბრალოდ შეიძლება ითქვას, რომ პატვან არა ცეცხლზე. (დეზი) გერ ერთი, იგივე კი რა არის მარტორქა?

დეზი. ეს არის... ეს არის უზარმაზარი, სასწაულის ცხოველი!

ბოტარი. და თქვენ თავს იქებთ, რომ ნათლად წარმოგვანდა ვაკეთო მარტორქა, მადეზულ, ს...სა...

ბატონი პაპიონი. ვიმედოვნებ, რომ ლექციის კითხვას არ აპირებთ მარტორქაზე. აქ სკოლა კი არ არის.

ბოტარი. ძალზე საშურაროა (უკანასკნელი რეპლიკის დროს გამოჩნდება ბერანევი. იგი კიბუზე ფრთხილად ამოიღის და მოკრძალებით ადებს კანტორის კარებს, რომელზეც გამოჩნდება წარწერა: „იერიდილიე გამოცემლობა“).

ბატონი პაპიონი. (დეზის) ვეფთხათ! უკვე ცარა საათს გადასდებ. მადეზულ, წაიდეთ აღრიცხვის უტრნალი დაგვანავებულებსათვის კი მით უარესი (დეზი შარსინი, ბატარი მაგიდისაკენ მიდის, სადაც აღრიცხვის უტრნალი დევს, ამ დროს შემოიღის ბერანევი).

ბერანევი. (ვიღარ მოკამათენი კამათს აგრძელებენ, დეზის მიმართვის) გამარჯობათ, მადეზულ დეზი, ხომ არ დავიგავანე?

ბოტარი. (დიდუარს და ბატონ პაპიონს) სადაც კი შევხვდებით, ყველგან უპიცობს წინააღმდეგ ვიპრქვი!

დეზი. (ბერანევის) ბატონო ბერანევი, იქპრქვი.

ბოტარი. სასახლეებში თუ ქობახებში?

დეზი. (ბერანევის) ჩქარა, ხელი მოაგრეთ უტრნალში!

ბერანევი. ოხ, გმადლობთ. უტრნოს უკვე მარტორქაზე?

დეზი. (ტურნალს თითს მიიტანს) სქი აქ არს...

ბერანევი. უკვე? ახე ადრე? (ტურნალს მივარდება ხელის მოსაწერად).

ბოტარი. (აგრძელებს) სადაც არ უნდა იყოს, გამოცემლობებშიც კი!

ბატონი პაპიონი. (ბოტარს) ბატონო ბოტარი, მე კი მგონია...

ბერანევი. (ბელის მოწერისას, დეზის) გერ ხომ ცარა საათს და ათი წუთიც არ იქნება.

ბატონი პაპიონი. (ბოტარს) მე გგონია, რომ მარტორქაზე ზიანობის სასწაულებს გადადისარათ.

დიდუარი. (ბატონ პაპიონს) მეც ვერ ვფიქრობ, ბატონო.

ბატონი პაპიონი. (ბოტარს) იმას მანაც ვერ იტყვით, რომ ჩემი თანამშრომელი და თქვენი კოლეგა, ბატონი დიდუარი, რომელმაც სამართლის დოქტორის დიპლომი აქვს და დღებულყოფი თანამშრომელიცაა, უტყვია.

ბოტარი. მე არ ვიპრქვი ამგვარი რამის მტაცებას; თუმცა კი, ყველა ეს ფაქტობები; უნივერსიტეტი პედაგოგიურ ინსტიტუტთან ვერ მოვა.

ბატონი პაპიონი. (დეზის) აბა, მიმოივით აღრიცხვის უტრნალი!

დეზი. (ბატონ პაპიონს) აი, ბატონო (აწვდის).

ბატონი პაპიონი. (ბერანევის) ოი, ესეც ბატონი ბერანევი!

ბოტარი. (დიდუარს) უნივერსიტეტებებს ბევრი რამ აკლიათ, ნათლად აზრი, მახვილი გონება და ვერც პრაქტიკული მკუთრად იყვანება.

დიდუარი. (ბოტარს) აბა, ეს რა მითხარით!

ბერანევი. (ბატონ პაპიონს) დილა მწვიდობისა, ბატონო პაპიონი (ამბობს ბერანევი, ზუსტად მაშინ, როცა უტრნოს ზურგს უკან გაიცილებს; შემოუღლის მოკამათ პერსონაჟებს, ჩამოიღებს თავის საშუშაო ხალხს თუ ნახშირ პოქაოს, და მის ადგილზე საკავრო პოქას ჩამოიცილებს. შემდეგ მიდის მაგიდასთან, უტრნოდ თავის შავ სასაღურებს ამოიღებს და ესალმება თანამშრომლებს) დილა მწვიდობისათ. ბატონო პაპიონი! მომიტყევეთ, კინაღამ დაბავანდა დილა მწვიდობისა დიდუარი დილა მწვიდობისა, ბატონო ბოტარი!

ბატონი პაპიონი. ვეთხარით, ბერანევი, თქვენც ხომ არ გინახავთ მარტორქა?

ბოტარი. (დიდუარს). უნივერსიტეტებები ამხტარაკული აზროვნების არიან. ცხოვრებისა აზრობის გაეგებათ.

დიდუარი. (ბოტარს) სისულელეა!

ბერანევი. (მაგიდას საშუშაოდ აწყოებს, თანაც გადაჭარბებულ გულმოდგინებას იჩენს, ერთი სიტყვით თითქოს ბოდიშს იხდის დავიანებისთვის). პაპიონს! როგორ არა, სასაკრეველია, ვნახე!

ბოტარი. (შემობრუნდება) ფუი!

დეზი. აბა, ხომ ხედავთ, სულელი კი არა ვარ.

ბოტარი. (ბოდიშულად) ოჰ, ბატონი ბერანევი ხომ თავაზიანობის გამო ამბობს, ზრდილი კაცია და ამიტომ. თუმცა, ერთი შეხედვით ამას ვერ იტყვი.

დიდუარი. თქვენი აზრით, მარტორქა დავიანებო, ამის თქმა თავაზიანობისა?

ბოტარი. რა თქმა უნდა, როცა ამას იმტომ ამბობენ, რომ მადეზულ დეზის ფანტასტიურ მონქვებებს მხარი დაუჭირობს, მადეზულ დეზის მიმართ ყველა თავაზიანია და გასაგებია რატომ.

ბატონი პაპიონი. ამაში კი მართლაც სცდებით, ბატონო ბოტარი, ბატონ ბერანევის კამათი მონაწილეობა არ მიუღია. იგი ამ წუთში მოვიდა.

ბერანევი. (დეზის) თქვენც ხომ დავიანებო? ჩვენ ხომ ერთად ვნახებთ.

ბოტარი. ფუი იქნებ, ბატონ ბერანევიც მყოფიანდა მარტორქა. (ბერანევიც უკან ისეთ მოძრაობას აკეთებს, რომ დაშფურნი შიპხედროს — სუამოს) ისეთი მდიდარი ფანტაზია აქვს, მისგან ყველაფერია მოსალაღნეო.

ბერანევი. მე მარტო არ ვიკავებ, როცა მარტორქა დავიანებ და მარტო ერთი კი არა, შეიძლება ორი მარტორქაც.

ბოტარი. ხედავო, ისიც კი არ იცის რამდენი დავიანება!

ბერანევი. მე ჩემს მეგობარ ვინისთან ერთად ვიკავი... და სხვა ხალხიც ბოლომდე იყო.

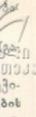
ბოტარი. (ბერანევის) პატიოსნებას გეუციებოთ, თქვენ დავცინიოდეთ კი. ერთობლივად მარტორქა იყო.

ბოტარი. ფუი როგონი გზებს ხლართავენ, თავები იმტერიონი...

დიდუარი. (დეზის) მე გგონია, უფრო ორგანიანი მარტორქა იყო, ყოველ შემთხვევაში, მე ასე მითხარს!

ბოტანიკი. შეთანხმებულიყოფიან მაინც რა უნდა გითქვას!
 ბოტანიკი პაპიონი. (სასი უსურებს) დავამართავ ლაპარაკს, ბატონებო, დრო არ იცდის.
 ბოტანიკი. თქვენ, ბატონო ბერანგე, პირადად თქვენ, ერთი მარტორქა ნახეთ თუ ორი?
 ბერანგე. 0... 0... ესე იგი...
 ბოტანიკი. არ იცით. მადამუაზე დეწიმი დიანახა ერთი ერთობიანი მარტორქა. თქვენს მარტორქას კი, ბატონო ბერანგე, თქვენის აზრით, თუ კი მართლაც მარტორქა იყო, რა თქმა უნდა, ერთი რაჟა ჰქონდა თუ ორი?
 ბერანგე. საკმერ ისაა, რომ თავსატეხი პრობლემატ ზუსტად ესაა ბოტანიკი. ყველაფერი დიდი ბურუსითაა მოცული.
 დეწი. ოჰ!
 ბოტანიკი. მე არ მინდა შეურაცხველი მოთქვით. მაგრამ თქვენი ზღაპრისა არა მჯერა. ჩვენიცაა მარტორქები? მსგავსი რამ არასოდეს არავის უნახავს!
 დიუღარი. ერთხელ თუ ვინმემ ნახა, ისიც საქმარისია!
 ბოტანიკი. არასოდეს არავის უნახავს, გარდა სასკოლო სახელმძღვანელოებში მოთავსებული სურათებისა! თქვენი მარტორქები კი, მხოლოდ დიდაკებიანს ტიპში აულორტებულნი მონაპირია.
 ბერანგე. სიტყვა „აულორტებული“ მარტორქების მიმართ საყმალოდ შეუფერებლად მერჩენება.
 დიუღარი. სწორია.
 ბოტანიკი. (გერტობებს) თქვენი მარტორქა მითია!
 დეწი. - მითი?
 ბოტანიკი პაპიონი. ბატონებო, მე ვფიქრობ, რომ მუშაობის დაწყების დროა.
 ბოტანიკი. (ღების) ისეთივე მითია, როგორც მფრინავი თევზები! დიუღარი. გაუტყობელი კაცად ხომ მითი არ არის, ეს ხომ უკმარისობაა!
 ბერანგე. მე ამის მოწმე ვარ.
 დიუღარი. (ბერანგეზე აჩვენებს) და მოწმეებიც არაინა!
 ბოტანიკი. ამისთანა მოწმე!
 ბოტანიკი პაპიონი. (მტკიცედ) როგორც არის, არის. აზვიადებთ. გეყოფათ ლაუბობა! მარტორქებია თუ მფრინავი თევზები, ჩვენც რაზე უნდა გავაყოთ! ფრამა ფულს იშაპი კი არ გიხებთ, რომ ცხოველებზე ლაპარაკში დრო დაკარგეთ, გინდა მოგონილი იყვნენ, გინდა ნამდვილინი!
 ბოტანიკი. მოგონილი!
 დიუღარი. ნამდვილი!
 დეწი. ძალზე ნამდვილი!
 ბოტანიკი პაპიონი. ბატონებო, მე კიდევ ერთხელ გიხმობთ სამუშაოდ. ესეა სამსახურის საათებია, ნება მიზიძეთ, შეეწყვიტო ეს უაზრო კამათი...
 ბოტანიკი. (ნაწყენი, ირონიულად) კეთილი, ბატონო პაპიონ, უფროსი ბრძანებით და რაჟი გვიბრძანებთ, მოვალენი ვართ დაგვიპირილით.
 ბოტანიკი პაპიონი. დაუჩქარეთ, ბატონებო, სულაც არ მინდა, ვადავლინო დროის გამო, ხელისაგინდნ ჩარჩმა დაგეყოთ! ბატონო დიუღარო, სად არის თქვენი კომენტარები ალუოპოლიზმის წინააღმდეგ მებრძოლ კანონზე?
 დიუღარი. უკვე ვამთავრებ, ბატონო.
 ბოტანიკი პაპიონი. ეცადეთ მალე მოამთავროთ, საჩქაროა თქვენ, ბატონო ბერანგე და ბატონო ბოტანიკი, მზადა გეკეთ კორექტურა სამარჯო ღვირილების შემოწმების თაობაზე?
 ბერანგე. ჭერ არა, ბატონო პაპიონი, მაგრამ არც ისე ბევრი დივიჯრია.
 ბოტანიკი პაპიონი. სასწრაფოდ დაამთავრეთ. სტამბა უკვე გელოდებდა. მადამუაზე, თქვენ კი ხელის მოსაწერად წერტილები კანონდები მომიტანეთ. დააჩქარეთ ბეჭდვა.
 დეწი. გასაგებია, ბატონო პაპიონი (ღებთ თავის პატარა მაგიდას... მისი და ბეჭდვის იწყებს. დიუღარი თავის ადგილზე ჯდება და მუშაობს. ბერანგე და ბოტანიკი თვითონ პატარა მაგიდის მიღსსლებთან, პრეოლენი მაყურებლისსკენ. ბოტანიკი კიბეზე გამალოდ კარბობავე ურტყმეცუთი ზის. ბერანგე პასუხი და უსიცილებლია. იგი კორექტურას მაგიდაზე აწყოებს და ხელნა-

წერს ბოტანიკს აწუხებს. ბოტანიკი დიდდენით ჯდება. ბატონო პაპიონი კარს გაიჭყალებს).
 ბოტანიკი პაპიონი. მე მალე დავბრუნდები, ბატონებო...
 ბერანგე. (ეთხოვლობს და ასწორებს. ბოტანიკს დაწკარავ უკმარის ხელში და ხელნაწერს სასკოლო სამარჯო ღვირილების რეგლამენტს... (ასწორებს) სამარჯო ღვირილების რეგლამენტს, ბოროდს მითინ რაიონების დაზოგების...
 ბოტანიკი. (ბერანგეს) ჩემთან ეს არ არის! გავფრთხილ სტორიონია.
 ბერანგე. ვიგორებ, სამარჯო ღვირილების რეგლამენტსაცაა, ბოროდს მითინ რაიონების დაზოგების...
 დიუღარი. (ღებარგეს და ბოტანიკს) თუ მოთქმება, ცოტა ჩუმად იციხებთ; მარტო თქვენი ხმა ისისს და ყურადღების ვეღარ ვიკრებ.
 ბოტანიკი. (ღებრუნდება წელანდელ კამათს. დიუღარს, ბერანგეს თავს ხეშოლან. ბერანგე კი ტუტებით უხუპალო მოძრაობით კვლავ ასწორებს რეგლამენტს) ეს მხოლოდ მისტიფიკაციაა!
 დიუღარი. რა არის მისტიფიკაცია?
 ბოტანიკი. თქვენი ზღაპარი მარტორქაზე. უშემაგ წაიღეს! ახეთ ქორებს თქვენი პროპაგანდა ავრცელებს.
 დიუღარი. (მუშაობას შეწყვეტს) რომელი პროპაგანდა?
 ბერანგე. (ლაპარაკში ჩაერგება) ეს პროპაგანდა არ არის...
 დეწი. (ბეჭდვას შეწყვეტს) მე ხომ გარწმუნებთ, რომ დავინახებ...
 დიუღარი. (ღებარგეს) რე მაცინებთ... პროპაგანდა კი, ბატონო, მაგრამ რა მისწინა?
 ბოტანიკი. (დღებარგეს) კაცით ერთი... თქვენ ჩემზე უკეთესად არ იცით? რა მიაშვივით მიუტრები?
 დიუღარი. (გაბრაზებული) ყუველ შემთხვევაში, ბატონო ბოტანიკი, მე ვინმესგან დაქორავებული მაინც არა ვარ.
 ბოტანიკი. (სტამბისსავან გაწოთლებული, მუშებს მაგიდაზე ურტყმის) ეს შეურაცხველია. ამის უღელმას არავის არ მივცემ... (ბოტანიკი წამობტება).
 ბერანგე. (ბეჭდვის) ბატონო ბოტანიკი, დამწმინდეთ...
 ბოტანიკი. მე ვუტრუნებთ, ეს შეურაცხველია... (უტრება უფროსის კანონდების კარი ღლებ; ბოტანიკი და დიუღარი სწრაფად სხედნიან. კანონდის უფროსს ხელში აღრიცხვის ტერნალი უჭირავს. მისი გამოჩენისას მამოწმე სიჩუმე ჩამოვარდება).
 ბოტანიკი პაპიონი. ბატონი ბუფი არ მომბანდა სამსახურში?
 ბერანგე. (ირგვლივ იფურება) მართლაც რომ არ ვახლავ.
 ბოტანიკი პაპიონი. მე კი სწორად ის მჭირდებოდა! (ღების) არ შეუტყობინებთ თქვენთვის, ავად არის თუ სადმე შეყოფდა?
 დეწი. ჩემთვის არაფერი უთქვამს.
 ბოტანიკი პაპიონი. (კარს აღებს და გამოდის ოთახში) თუ ახვ გაგრძელება, სამსახურის კარს დავუგეტყვებ. ახეთ რამეს პირველად არ აცემთ. დღემდე თვალს ხეუჭავდი, მაგრამ ახვ აღარ გამოვა. ხომ არა აქვს რომელიმე თქვენგანს მისი მაგიდის გასახეობა? (სწორად და დროს მაგონდება ქალბატონი ბუფი. უკანასკნელი რეგლამენტის მის მას დავინახავთ კიბეზე სწრაფი ხაზებით მოძაღვს. ერთბაშად კარს გააღებს. აქომინებული და შენიშნებული).
 ბერანგე. დაბე. ეხვ ქალბატონი ბუფი!
 დეწი. გამარჯობათ, ქალბატონო ბუფი.
 ქალბატონი პაპიონი. გამარჯობათ, ბატონო პაპიონი! გამარჯობათ, ბატონებო!
 ბოტანიკი პაპიონი. სადა ბრძანდება თქვენი ქმარი? რა მოუყოფდა? აღარა სურს თავის შეწუხება?
 ქალბატონი პაპიონი. (აქომინებული) ვიზივით მიუტყვევოთ, ჩემს ქმარს... კვირას ნათესავებში წავიდა და მსუბუქი გრიპი შეგვდა.
 ბოტანიკი პაპიონი. ახ! მსუბუქი გრიპი!
 ქალბატონი პაპიონი. (უფროსს ქალბატონს გაუყვავის) აი დღემუ. იმედოვნებს. ბოთ ოთხშაბათს დაბრუნდება... (ოთიქმის მოლად ძალაძიებით) ჰქვა წყალი მომიცეთ... და სკამი... (ბერანგე თავის სკამს სკენის სიღრმეში გამოუტანს, რომელზეც ქალი კი არ აფარდება, აცდევს).
 ბოტანიკი პაპიონი. (ღების) მოუტანეთ ჰქვა წყალი.

დეზი. ახლავი (დღეს წყალი მოაქვს, ქალბატონი ბეფი სვამს. ლაპარაკი მაინც გრძელდება).

დეიდარი. (უფროსი) გულით ავადმყოფი უნდა იყოს.

ბატონი პაპიონი. ძალზე ხმაწუხარია, რომ ბატონი ბეფი აქ არ არის, მაგრამ არ იღელვებს.

ქალბატონი ბეფი. (ძალდატანებით) საქმე ისაა... რომ აქამდე ფეხდაფეხ მარტორქა მომდევალ...

ბერანეთე. ერთქიანი თუ ორქიანი?

ბატონი. (ხარხარით) თქვენ შე მართობ!

დეიდარი. (აღშფოთებით) დაიცადეთ ლაპარაკი!

ქალბატონი ბეფი. (თავს ძალს ატანს, რომ გონზე მოვიდეს. თიხის კიბის მხარეს იშვებს) აქვია ქვევია, შემოსასვლელთან. თითქოს კიბეზე ამოსვლა უნდაო (ამ დროს ხმაური მოისმის. ხედავს, რომ კიბის საფეხურებზე სიმძიმის ქვეშ ტორტებსავე. ქვევიდან ბრაზიანი ზღაღილიც ისმის. როცა ჩანგრეული კიბის მტკერი დაიწმინდება, კიბის ბაქანი პაერში ჩამოცილებულივით გაბრუნდება).

დეზი. დღერთი ჩემი!

ქალბატონი ბეფი. (სკამზე წის და ხელი გულთან აქვს მიტანილი) ოჰ ოჰ! (ბერანეთე ქალბატონი ბეფის ირგვლივ ფუსფუსებს, ლოყავს ხელს ურტყამს, წყალს ასმევს).

ბერანეთე. დამწიფდი! (ამ დროს ბატონი პაპიონი, დიდდარი და ბოტარი მარცხენა მხარისაკენ მიიჭქიანან, აღებენ კარს. ერთმანეთს ეფხებთან და გალიან კიბის ბაქანზე, რომელიც მტკერიშა გახვეული. ქვევლიან ზღაღილი ისმის).

დეზი. (ქალბატონ ბეფს) უკეთესად ხართ, ქალბატონი ბეფ?

ბატონი პაპიონი. (კიბის ბაქანზე) აგე, ქვევით! ერთია!

ბოტარი. ვერაფერსაც ვერ ვხედავ. ფანტაზია.

დეიდარი. მართლა მოჩანს, შემოსასვლელთან დაძუნძულებს.

ბატონი პაპიონი. ცხაღზე ცხაღია, ბატონო, მართლა დაძუნძულებს.

დეიდარი. ამოსვლას მაინც ვერ შესძლებს. კიბე ხომ ადარ არის.

ბოტარი. უცნაურიანი რას მოაწვავებს ეს ყველაფერი?

დეიდარი. (ბერანეთესკენ მიმბრუნდება) მიობრძანდეთ, ნახეთ თქვენი მარტორქა.

ბერანეთე. მოვლადარ (ბერანეთე უკან ბაქნისკენ მიდის, დეზი ქალბატონ ბეფს მოტარებს და ეთან მიჰყვება).

ბატონი პაპიონი. (ბერანეთეს) აბა, მარტორქების სპეციალისტო, კარგად დააკვირდით.

ბერანეთე. მე მარტორქების სპეციალისტი არა ვარ...

დეზი. დახუთი. როგორ წრიალებს. თითქოს რაღაცა აწუხებხოს... რა უნდა უნდაოდეს ნეტავი?

დეიდარი. შეიძლება კაცმა იფიქროს, რომ ვიღაცას ეძებს (ბოტარს) ახლა ხომ ხედავთ.

ბოტარი. (გაყარებული) ვხედავ.

დეზი. (ბატონი პაპიონს) იქნება ყველანი ვცდებით? და თქვენც აგრეთვე...

ბოტარი. მე არასოდეს ვცდები. მაგრამ ამ ამხანაშ მართლაც რაღაცა იმალება.

დეიდარი. (ბოტარს) რა რაღაც.

ბატონი პაპიონი. (ბერანეთეს) ეს ხომ ნამდვილი მარტორქაა, ანუ არ არის? ის მარტორქა, რომელიც თქვენ უკვე ნახეთ (დეზი) და თქვენც აგრეთვე.

დეზი. რა თქმა უნდა.

ბერანეთე. ორქიანი. ეს აფრიკული ანდა უფრო აწიური მარტორქაა. ოჰ, მე უკვე ადარ ვიცო ორი რქა აქვს აფრიკულ მარტორქას, თუ ერთი.

ბატონი პაპიონი. კიბე დაკვირვია. ასეთი რამ რატომ უნდა მომხდარიყო! რა ხანია, დიარქვიას ვხევევები, ცემენტის კიბე გავკეთეთ-მეთოქ, ამ ღირანკაში კიბის მაგივრად...

დეიდარი. ერთი ვიჭრის წინ მოხსენებთი ხართო გავაგზავნენ, ბატონო.

ბატონი პაპიონი. კაცმა რომ თქვას რატომ არ უნდა მომხდარიყო? რაც მოხდა, მოსახდენი იყო და მე მართალი ვიყავი.

დეზი. (ბატონი პაპიონს, ირონიულად) როგორც ყოველთვის.

ბერანეთე. (დიდდარსა და ბატონი პაპიონს) მოიცა, ფიცარი, ორქიანობა რომელი მარტორქისათვისაა და მახანსისქეში... აწიურისა თუ აფრიკულისათვის. ერთქიანობა კი უფრო სწორია სა თუ აფრიკისათვის?..

დეზი. საბოლოო ცნობები სულ ბორიალობს და ზღაღის, რა უნდა? ოჰ, აქვე შემოგვეყურებ (მარტორქას) ფისო, ფისო, ფისო... დეიდარი. ნუ ეფერებთი, მიეშვევა, რომ მოშინაურებული იყოს... ბატონი პაპიონი. სულ ერთია, მაინც ვერაფერს შეასმენთ. (მარტორქა საძავლად გესვს).

დეზი. საბოლოო მსგეი!

ბერანეთე. (ბოტარს მუდართი) აი, თქვენ, ხომ ამდენი რამ იცით, როგორ ფიქრობთ, ხომ არ შეიძლება პირიქით იყოს, რომ ორქიანობა...?

ბატონი პაპიონი. თქვენ მოდავო, ჩემო ძვირფასო ბერანეთე, და ჩერ ისევ სიზმარს ხართ. ბატონი ბოტარი მოგვლიდა.

ბოტარი. ციციკულივთუ ქვევარია ანუ გარა სა შეუძლებელია... დეზი. (ბოტარს) გეთანხმები, მაგრამ მაინც არის თუ არა მარტორქა?

ბოტარი. ეს სამარცხენო ოინზაზობაა! (ორბატონის ქესტი, თითქოს ტრბუნახეო, თიხის დიდდარსაკენ იშვებს და გახა მგებრავად უყურებს). ეს თქვენი ბრალია.

დეიდარი. რაბომ ჩემი და არა თქვენი?

ბოტარი. (განრისებული) ჩემი ბრალი? რისხვა ყოველთვის პატარა ხალხს ატყულებ. ეს რომ მხოლოდ ჩემზე ყოველიყო და მყოფდებულა...

ბატონი პაპიონი. გაჭირვებულ მდგომარეობაში ჩავყარდით. კიბის გაერეუ რა გვეშეულება?

დეზი. (ბოტარსა და დიდდარს) დაწუნადით, ახლა არ არის ამის დრო, ბატონებო!

ბატონი პაპიონი. ყველაფერი დირექციის ბრალია.

დეზი. შეიძლება, მაგრამ აქედან მაინც როგორ გავათო?

ბატონი პაპიონი. (მშეუბნა ხუმრობით, სიყვარულით ეფერება ლოყავს) ხელით ავიტყუებთ და ერთად დაღაჯდებით.

დეზი. (უფროსის ხელს მოიკიდებს) თქვენი ხორკლიანი ხელი სახეზე არ მომეაჩრათ, თქვენ, თქვენი, სქოლაციანი ხართ!

ბატონი პაპიონი. ვახუშტი (მარტორქა გამუდმებით ზღაღის. ქალბატონი ბეფი ადგება და დანარჩენებს შეუერთდება, რამდენიმე წამს მარტორქას აკვირდება, რომელიც დაბლა წრივალებს. უცხად ქალბატონი ბეფი საშინლად იცივლებს).

ქალბატონი ბეფი. დღერთი ჩემი, ეს შეუძლებელია!

ბერანეთე. (ქალბატონ ბეფს) რა მოვიკიდეთ?

ქალბატონი ბეფი. ეს ხომ ჩემი ქმარია ბეფი, ჩემო საბარალო ბეფი, ეს რა მოგვლეთა?

დეზი. (ქალბატონ ბეფს) დარწმუნებული ხართ, რომ მართლა ის არის?

ქალბატონი ბეფი. ვიციანი, ვიციანი (მარტორქა მამდრი, ნახი ზღაღილით ასუსხობს).

ბატონი პაპიონი. ესღა აქლია! ახლა კი მართლა აღარ მოეუთმენ და გავაგაძღბ!

დეიდარი. ნეტავ დაწვდელი თუ არი?

ბოტარი. (იქით) ჩემთვის უკვე ყველაფერი ნათელია...

დეზი. ასეთ შემთხვევებში დაწვდებს როგორ უნდა?

ქალბატონი ბეფი. (ბერანეთეს მკვლელები უეარდება გულწყალი) აჰ! დღერთი ჩემი!

ბერანეთე. ოჰ!

დეზი. აქედან წაივყავნათო (ბერანეთეს დიდდარსა და დეზის დახმარებით ქალბატონი ბეფი სკამთან მიჰყვება).

დეიდარი. გულს ნუ გაიტყებთ ქალბატონო ბეფი.

ქალბატონი ბეფი. აჰ! ოჰ!

დეზი. ალბათ ყველაფერი მოწესრიგდება...

ბატონი პაპიონი. (დიდდარს) იფრიდილად რა შეიძლება გავეთდენ?

დეიდარი. სადავო კომიხას უნდა ვითხოო.

ბოტარი. (კორტესს თვალს აყოლებს და ხელნის ცისაკენ აღაპყრობს) სუთნა სიგიჟე! ეს რა ხალხია! (დანარჩენები ქალბა-

მოსწავს. სიღრმეში, კიბის ბაქანზე, მეზობლის ბინის კარია. უფრო დაბლა, შემწეული კარის ზედა ნაწილი ჩანს, რომელზედაც აწერია „მკვირე“.

ფარდის ახდისას ეანი საწოლში წვეს საბანზბურული და მკურნალობისაგან ზურგშეშეკეული. ისმის მისი ზეგლა. ცოტა ხანში ბერანეც გამოჩნდება, კიბის ამოივლის და კარზე აჯაყუხებს. ეანი არ იმჩნევა; ბერანეც კვლავ აჯაყუხებს.

ბერანეც. თანი (ხელახლა აჯაყუხებს) თანი (სიღრმეში, კიბის ბაქანზე რომ კაიი გამოდის, გაიღება და პატარა, თეთრწყურა მწიუცი გამოჩნდება).

ბერანეც. აბა მხოცუცი. რა გნებათ? ბერანეც. მე უნათარ მოვედი, ბატონო, თანთან, ჩემს მეგობართან. პატარა მხოცუცი ვიფიქრე ჩემთან არი-მეოცი. მეც ეანი მჭეია.

მაშ, თქვენ სხვა თანთან ხართ.

პატარა მხოცუცი ცოლის ხმა. (ოთახიდან) ჩვენთანა?

პატარა მხოცუცი. (შებრუნდება, საიდანაც ცოლის ხმა ისმის. ცოლს არა ჩანს) არა, სხვებთანაა.

ბერანეც. (აჯაყუხებს) თანი.

პატარა მხოცუცი. აბ ღილას არ დაინახავს. გუშინ საღამოს კი ვნახე. ეტობოდა გუნებაზე ვერ იყო.

ბერანეც. ვიცი რატომაც... ჩემი ბრალია.

პატარა მხოცუცი. იქნება კარის გაღება არ უნდა. კიდევ დაუკანონო.

მხოცუცი ცოლის ხმა. თანი ნუ ლაქვებო, თანი

ბერანეც (კუეწით) თანი

პატარა მხოცუცი. (უცინარლად) ახლავე, ო, ლა, ლა, ლა, ლა...

(კარს ზურავს და ერთსარდებას).

ეანი. (კვლავ ზურგშეშეკეული წვეს და ხრინწიანი ხმით კითხულობს) რა ამბავია?

ბერანეც. ძვირფასო ეანი, შენს სანახავად მოვედი.

ეანი. რომელი ხართ?

ბერანეც. მე ვარ, ბერანეც. მოსვენება ხომ არ დაგიფრთხიეთ?

ეანი. (კარის გაღებას ცდილობს) კარი დაკეტილია, თანი

ბერანეც. ახლავე, ო, ლა, ლა, ლა... (ეანი დგება, მართლაც უფუნჯაბლდ ჩანს. მწვევრ საღამური აციკა, თმები ასწეწია) ახლავე!

(გახალბეს ატრიალებს) ახლავე! (კვლავ საბნის ქვეშ ძვრება) შემოიღო.

ბერანეც. (შემოსვლისას) გამარჯობა, ეანი.

ეანი. (საწოლში) რომელი საათია? სამსახურში არა ხართ?

ბერანეც. თქვენ ისევ წევხართ. სამსახურში არ წახსულხართ? მომტყევე, შეიძლება გაწუხებთ კიდევ.

ეანი. (ისევ ზურგშეშეკეული) საოცარია, თქვენი ხმა ვეღარ ვიცი.

ბერანეც. მეც სულ ვერ ვიციანი თქვენი ხმა.

ეანი. (კვლავ ზურგშეშეკეული) დაბრძანდით.

ბერანეც. ავად ხომ არა ხართ? (ეანი რალაცას ჩაიბურღუდუხებს).

იცი, თან, ჩემი მხრით სისულელე იყო თქვენზე გამარჯება, იმ რალაცა ამბის გამო.

ეანი. რა ამბის გამო?

ბერანეც. გუშინ...

ეანი. როდის გუშინ? სად გუშინ?

ბერანეც. დავაიწყუდათ? აი, იმ მარტორქის გამო, იმ საბნალო მარტორქის გამო.

ეანი. რომელი მარტორქისა?

ბერანეც. იმ მარტორქის გამო, ანდა, თუ გნებავთ, იმ ორი უბედური მარტორქის გამო, ჩვენ რომ დავინახეთ.

ეანი. აბ, დაბ, გავიხსენე... ვინ ვითხარა, რომ ის ორი მარტორქა უბედურია?

ბერანეც. არა ისე, სიტყვაზე ვთქვი... ასე გამოვხატე...

ეანი. კარგი. ამაზე ნულარ ვილაპარაკებთ.

ბერანეც. ერთობ კეთილი ხართ.

ეანი. კიდევ რა?

ბერანეც. მინც მინდა იცოდეთ, ვინაოც რომ თავი ვერ შევიკვი... ისეთი გაშვებული, ისეთი უწინაღობით... ისეთი გამწარებით ვკამათობდით... ერთი სიტყვით... სულელი ვიყავი.

ეანი. ამით თქვენ ვერ გამოაცხებთ.

ბერანეც. უმომტივეთ.

ეანი. ცოტა შეიფიქრე გაზავარო (ახველებს).

ბერანეც. კიდევ იმტომ წევხართ ლოცინში (მისი ტონს იცვლის)

იცი, თან, ჩვენი ორივენი მართალი ვიყავით.

ეანი. რაში?

ბერანეც. ისე... იმაზე. კიდევ ერთხელ გიხდით ბოდიშს ისევ იმ ამბავს რომ ვუბრუნდები, მაგრამ ძალიან არ გავაგრძელებ.

ჩემს თავს მოვალედ ვუვლი ვითხარ, ჩემო ძვირფასო, თან, რომ თვითული ჩვენთანა, თავის მხრივ მართალი იყო. ორივენი მართალი ვიყავით. ახლა ეს დამტკიცებელია. ქალაქში გამორჩენილი მარტორქის მარტორქებიცა და ორკინიანებიც.

ეანი. აბა, მე რა გუნებებილია ძალიან კარგი, მით უარესი!

ბერანეც. დაბ, მით უარესი.

ეანი. ანდა მით უკეთესი. გარეგობიდანა მიხედვით.

ბერანეც. (აგრძელებს) პირველები საიდან მოვიდნენ და მეორენი კი საიდან, ანდა მეორენი საიდან მოვიდნენ და პირველები კი საიდან, ამას ზურგნებილია მნიშვნელობა არა აქვს. ერთადერთი, ჩემის აზრით, რაც მნიშვნელობაა, ესაა თვით მარტორქების არსებობა, რადგან...

ეანი. (გაღობრუნდება და საწოლზე წამოჯდება. ბერანეცს შემოსვლისას, გაფიქრებულია) მგონი ცუდადა ვარ... ცუდადა ვარ!

ბერანეც. ძალიან ვწუხვარი! რა მოგივიდათ?

ეანი. მეც არ ვიცი, შეუძლოდა ვარ...

ბერანეც. მოვლენებელი თანი არა ხართ?

ეანი. სულაც არა. პირქით, ავგუნებული ვარ.

ბერანეც. ალბათ შეუთიერი სისუსტეა. ეს ვილას არ დამართინა.

ეანი. მე კი — არასოდეს.

ბერანეც. მაშინ, შეიძლება უკარბი სიჯანსაღოთაც იყოს. ზედმეტრ ინერტიაც არ არის ზანდახან კარგი. ნერვიული სისტემა წინასწრობიდან გამოჰყავს.

ეანი. ნერვიული სისტემის დიდებული წინასწრობა მაქვს (ეანი ხმა უფრო და უფრო ხრინწიანი ზდება). მე საღი გონება დანახილ სხეული მაქვს. მემკვიდრეობით...

ბერანეც. რა თქმა უნდა, რა თქმა უნდა. სადმე ხომ არ გაცუდით? სიცხე ხომ არა გაქვთ?

ეანი. არ ვიცი. შეიძლება ცოტა მაქვს კიდევ. თავი მტკიც.

ბერანეც. პატარა მიგრინი. თუ გნებავთ, შეგიძლება.

ეანი. დარჩით. სულაც არ მწყუხებთ.

ბერანეც. ხმაკი თი ხრინწიანი გაიგნდათ...

ეანი. ხრინწიანი?

ბერანეც. დაბ, ცოტა ხრინწიანი. ალბათ, ამიტომაც ვერ ვიციანი თქვენი ხმა.

ეანი. რატომ უნდა გამხრინწინებოდა? ჩემი ხმა არ შეცვლილა.

მე მგონი უფრო თქვენი ხმა შეცვლილი.

ბერანეც. ჩემი ხმა?

ეანი. რატომაც არა?

ბერანეც. შეიძლება. მე კი რატომაც არ შემომჩნვია.

ეანი. განა თქვენ რაიმეს შეჩნვინებს უნარი გაქვთ? (შუბლზე ხელს იღებს) გასაკვებია. შუბლი მტკიცა. ალბათ რაიმეს მივაცეცი (მისი ხმა უფრო ხრინწიანია).

ბერანეც. როდის მიატკედალთ?

ეანი. წარმოდგენა არა მაქვს. ვერ ვიხსენებ.

ბერანეც. თუ მიატკეცი, ხომ გეტკინებოდათ.

ეანი. შეიძლება ძილში მივაცეცი.

ბერანეც. მაშინ ტვილილსავან უნდა გავაღვიძებოდათ. შეიძლება დაგესისწარა, რომ მიატკეცი.

ეანი. სიხრებებს არასოდეს ვნახულობ...

ბერანეც. (აგრძელებს) თავი უნდა გტყნოდათ ძილში. თქვენ დავაიწყუდათ, ანდა, უფრო სწორად, გახსოვთ, მაგრამ ვერ ათვითვინობიერებთ!

ეანი. მე, ვერ ვთვითვინობიერებ! მე უკვლავის ჩემი ფიქრების ბატონ-პატრონი ვარ და თავს უფლებას არ ვაძლევ დიხებამ ჩაიხორროს. მეც უკვლავის პირდაპირ მივიდივარ, პირდაპირ.

ბერანეც. ვიცი, მეც. გასაგებად ვერა ვთქვი.

ქანი. მაშინ უფრო ნათლად აღმარავთ. უსიამოვნო ამბებს ნუ მეუბნებით.

ბერანეთე. როცა თავი სტიკავი, ისეთი შეგრძნება აქვთ ხოლმე, თითქოს რამეს მარტყენ (მთულებლდებდა ენას) თუ თქვენც თავი მარტყით, მაშინ კიბი უნდა გქონდეთ (ათვალღერებს ენას) დაიბ, თქვენ მართლაც გაქვთ, კიბი

ქანი. კიბა?

ბერანეთე. დაიბ, ოღონდ პატარა.

ქანი. სად?

ბერანეთე. (შუბლზე აჩვენებს) აი ზუსტად ცხვირის ზემოთ...

ქანი. არა, არავითარი კიბი არ შენება. ჩემს ვაჯრში კიბი არავის ჰქონია.

ბერანეთე. სარკე გაქვთ?

ქანი. აბ, მართლაც! (შუბლს ისინჯავს) მგონი მართალი თქვა. შევად აბაზანაში და ვნახავ (ცხად წამოხრება და აბაზანაში შედის. ბერანეთე თვალს გაყოლებს. საბაზანოდან მართალია, კიბი მაქვს (გამოძიდა. უფრო გამწვანებულა). ხომ ხედავთ, თავი მიმირთქია.

ბერანეთე. სახეც ავადმყოფური გაქვთ, რაღაც მომწვანო ფერიც აქვთ.

ქანი. ჩემთვის საძაგელი რამების თქმა ძალიან გიყვართ. გირჩევენით საკუთარ თავზე დაიბეთ.

ბერანეთე. მომიტყით. თქვენი წყნინება სულაც არ მინდოდა.

ქანი. (ძალიან მოწვენილი) ამას კი ვერ დავიჭებ.

ბერანეთე. ისე სუნთქეთ, თითქოს ხროტინებდეთ. ყველი ხომ არა გტყავთ? (ქანი თავის საწოლზე წდებდა). გტყავთ ყელი? იქნება ანგინაცა გაქვთ?

ქანი. რატომ უნდა მქონდეს ანგინა?

ბერანეთე. სათავილო რა არის, მეც ხშირად მაქვს ანგინა. ნება მიბოძათ პულის გაგისინჯოთ (ბერანეთე დგება, ენათან მიღის და პულის უსინჯავს).

ქანი. (უფრო ხიზნიანი ხმით) ოხ, გაივლის.

ბერანეთე. პულის ნორმალური გაქვთ, დიდებულა... ნუ გეშინიათ.

ქანი. არაფრისაც არ მემშინია. რატომ უნდა მემშინოდეს?

ბერანეთე. მართალი ხართ. ერთ-ორი დღე დაისვენეთ და ყველაფერი გაივლის.

ქანი. დასვენების დრო სადა მაქვს. მერე საუმლის ფულს ვილა მომიტყვებ?

ბერანეთე. რაკი საქმელზე ფიქრობთ და მადაცა გაქვთ, საშოში აღმარაფერი უყოლა. თუმცა, რამდენიმე დღე მაინც უნდა დაისვენოთ. სფრთხილეს თავი არ სტიკავ. ექიმს გამოვამბეთ?

ქანი. ექიმი არა მჭირდება.

ბერანეთე. არა, ექიმი აუცილებელია.

ქანი. ექიმის გამოამბება არ გახედოთ. ექიმი არა მჭირდება ჩემს თავს თვითონვე მოვუვლო.

ბერანეთე. ო, როგორ ცდებით. მედიცინისა რომ არ გჭრათ.

ქანი. ექიმები არარსებულ დაავადებებს იგონებენ.

ბერანეთე. ამას ხომ კეთილი გრწონებით აქვთებენ. ადამიანებზე მჭრუნველობის გამო?

ქანი. ისინი იგონებენ დაავადებებს, იგონებენ დაავადებებს.

ბერანეთე. შეიძლება იგონებენ კიდევ, მაგარამ კურხვეენ კიდეც თავიანთ მოვლილ დაავადებებს.

ქანი. მე მხოლოდ ვეტერინარებს ვენლობი.

ბერანეთე. (ქანის ხელს ხელახლა აიღებს) მგონი ვენები დაგებერა და ამოგებურცა.

ქანი. ეს ძალიანის ნიშანია.

ბერანეთე. ცხადია, ეს ხიჯანხალისა და ძაღის გამოშატვლია. მაგარამ მაინც... (ახლოდან აევირდება ქანის ხელს. ქანი უბრალო-მდგობას უწებს და ხელს გამოვლავს).

ქანი. ისე მხიჯავ, როგორც იშვიათი გიშის ცხოველს.

ბერანეთე. თქვენი კანი...

ქანი. ჩემს კანთან რაღა გეხამებთ? მე თქვენს კანზე ვამბობ რამეს?

ბერანეთე. მგონი... მგონი კი არა, მართლა, პირდაპირ, თვალდახელშეუაფერს იცვლის. მწვანდება (ქანის ხელის აღება უნდა) მჭირდება კიდევ...

ქანი. (ხელს კვლავ გამოვლავს) ასე ნუ მსინჯავთ, რა მოგივოდეთ? თქვენ მე მაშინებთ.

ბერანეთე. (თავისთვის) შეიძლება უფრო სერიოზული ამბავიც იყოს, ვიდრე ფიქრობდა (ქანი) ექიმის გამოამბება საჭიროა (მიღის ტელეფონთან).

ქანი. მოშოში ტელეფონს (ბერანეთეს მივარდება და ხელს მჭრავს. ბერანეთე დაზარბადებდა). სხვის საქმეზე ნუ ვსრებოთ.

ბერანეთე. კარგით, გუყოფათ. თქვენი კარგად ყოფნა მიხდა, მერე არაფერი.

ქანი. (ახველებს და ხროტინებს) მე თქვენზე უკეთესად ვიცი, რა არის ჩემთვის კარგი და რა არა.

ბერანეთე. თქვენ თავიუფლად ვერ სუნთქავთ.

ქანი. ვისაც როგორ შეუძლია, ისე სუნთქავს თქვენ ჩემს სუნთქვა არ მოგწონს, მე კი თქვენი არ მეგუწონება. თქვენ ისე დღეზე სუნთქავთ, რომ არც კი ისხის. შეიძლება კაცმა ისიც კი ითქვაროს, რომ წაში წაშუბ სული ამოგდებდა.

ბერანეთე. რასაკვირველია, თქვენწინაში ღონე სადა მაქვს.

ქანი. მერე მე რა, მოხალისობრივბლად, ექიმთან გგზავნით? ამ ქვეყანაზე ყველა მიზან აკეთებს, რაც თვითონა სურს.

ბერანეთე. ნუ მიზანხდებით. კარგად უწეით, რომ თქვენი მეგობარი ვარ.

ქანი. მეგობარობა არ გინდა. და თქვენი მეგობარობისაც არა მჭერა რა.

ბერანეთე. თქვენ შურადაცხოფიას მაქვინობს.

ქანი. შურადაცხოფიელად არაფერი მიტყვია.

ბერანეთე. ჩემო ძვირფასო ვა...
ქანი. მე არა ვარ თქვენი ვანი.

ბერანეთე. დღეს, თქვენ, პირდაპირ მიზანტრობი ხართ.

ქანი. დაიბ, მე მიზანტრობი ვარ, მიზანტრობი და მომწონს მიზანტრობობა.

ბერანეთე. მე მგონი, ისევე ჩვენს გუწონდელ ციყვლაობაზე ბრაზობს. რა თქმა უნდა, დამწავეე ვიყავი და ვაღარებ კიდევ აქაც ხომ ბოქმის მოხალეულად მოვივლი...

ქანი. რომელი კინკლაობაზე ღამარაკობთ?

ბერანეთე. ეტლახანს არ იყო, რომ გვაგახსენენ? იმაზე... მარტორაკაქუ!

ქანი. (ბერანეთეს კი უსწენს) ცაცმა რომ თქვას, ადამიანებისადმი სიძულვილიც არ გამაჩნია, მხოლოდ გულცივი ვარ მათად. უფრო მეჩხილბიან. მათ ურჩენიათ, გზაზე არ გადადივდნენ, თორემ გადავთვდნენ.

ბერანეთე. თქვენ კარგად იცით, რომ მე არასოდეს გეწინააღმდეგებო...

ქანი. მე მიზანი მაქვს და მიზნისაკენ მივიწრაფობ.

ბერანეთე. რა თქმა უნდა, თქვენ მართალი ხართ, თუმცა, (ქანი მგონია, რომ თქვენ რაღაც მორალურ კრიზისს განიცდით) ერთი ხანობა, ქანი თქვენში დაბორიობას, ერთი კვლადან მეორესაკენ, როგორც ცხოველი ვალიში. ბერანეთე უთვალავდებდა, დრო და დრო განწე გაიწეეს ხოლმე, ქანი რომ არ დაეჭავის. ქანის სხა უფრო და უფრო დღილიმი გადადის) ნუ წერვთულობთ, ნუ წერვთულობთ!

ქანი. ტანსაცმელში ცუდად ვგრძნობ თავს. პიუჟაკი კი მაწურებს! (პიუჟაკის ისინის და ირეას).

ბერანეთე. დღმერთო ჩემო, რა მოსდის თქვენს კანს?

ქანი. რას აჩემებ ჩემი კანი? ეს ჩემი კანია და იმედოც კი არა გქონდეთ, რომ თქვენსაზე გავჯავლო.

ბერანეთე. მგონი ტუპს დაეწვავას.

ქანი. რა მოხდა, სცივეს უფრო კარგად ავიტან.

ბერანეთე. თქვენ უფრო და უფრო მწვანდებით.

ქანი. დღეს თქვენ ფერების მანია მოგრევიათ, რაღაცეები გეწვენებთ. იტყობა, გადაკრულში ბრძანდებით.

ბერანეთე. გუშინ მართლა დაღვებ, დღეს წვითი არ დამიღვია?

ქანი. ჰოდა წარსულში თავშეუვალებლობა სამაგიეროს ვიხილო.

ბერანეთე. აკი შეგვიბრდით გამოსწორლები-მერეთი. თქვენ კარგად იცით, რა ძვირად მიღობს თქვენწინაში კეთილი მწვანობის რჩევა და ოღნავადაც არ მეთავილებია.

ქანი. ყველაში ფეხებზე შეკიდობათ ბრძან...

ბერანეთე. რა თქვით?

ქანი. არაფერიც არ მიტყვას. მე დავიძახე ბრძან, ასე მომწონს. ბერანეთე. (ქანი თვალში შეკუტურებს) იციო, ბედის რა მოვედა? მარტორაკა გახდა.

ქანი. ბუფის რა მოუფიდა?
 ბერანეტე. მარტორჯა გახდა.
 ქანი. ტრანსკლვის კალთებიანი ნიჯაბში? ბრ...
 ბერანეტე. კარგით რა, ნუ ზურბობს.
 ქანი. სულის მოთქმა მაყალღე, ამის უფლება მაინცა მაქვს. ბოლოს და ბოლოს საყუარს სახეში ვარ.
 ბერანეტე. მე წაწინააღმდეგო არა მოთქვამს რა.
 ქანი. ძალიანაც კარგი, თუ წინააღმდეგობას არ მიწევთ. მცხელა, მცხელა... ბრ... ახლავე წავალ და ვაგვარდლებდი.
 ბერანეტე. (როცა ქანი საბაზანოსკენ გარბის) სიცხე აქვს (ქანი საბაზანოშია. იმისს ქუშენა, წყლის ჩირიალი).
 ქანი. ბრ...
 ბერანეტე. ცახცახებს. რა თქმა უნდა, ექიმია საჭირო (ველავ ტემ-უფლონთან მიდის, მაგრამ ენის ხმის გაიგებს და სწრაფად უკან დაბრუნდება).
 ქანი. მაშ, ის უნდაღო ბუფი მარტორჯა გახდა? ხა, ხა... მან, მან დატყინათ, თავი მოუკატუნებია (საბაზანოდან თავს გამოყოფს. უფრო მეტად გამწვანებულა. ცხვირს ზემოთ კობი უფრო დამსხვრებელია) თავი მოუკატუნებია.
 ბერანეტე. (ოთხშინ ბოლოს სცემს. ქანი არ უყურებს) მერწმუნეთ, ყველაფერი სერიოზულად მოხდა.
 ქანი. ძალიანაც კარგი! რა ვინმეს საქმეა?
 ბერანეტე. (ქანისკენ შემობრუნდება, ის კი საბაზანოში შეიმალა) განზრახ არაფერიც არ გაუკეთებია. ყველაფერი მისი სურვილს წინააღმდეგ ზღბოდა.
 ქანი. თქვენ რა გესმით?
 ბერანეტე. უკვლავ შემოხვევით, ყველაინ ასე ვფიქრობდით.
 ქანი. და თუ განზრახ გააკეთა? ჰა, თუ განზრახ გააკეთა?
 ბერანეტე. მე გაოცებული დავჩრბობდი. თანაც აშკარად ჩანდა, რომ ამის შესახებ ქალბატონმა ბუფიამაც კი არაფერი იცოდა.
 ქანი. (ძალიან ბოხი ხმით) ხა, ხა, ხა, ხა! ის ტროყია ქალბატონი ბუფი! ხა, ხა, ხა, ხა! უტყინათ!
 ბერანეტე. უტყინათ თუ არა...
 ქანი. (სწრაფად შემოდის, ზედა ჩასაცმელს იხდის და საწოლზე მოსრის, ან დროს ბერანეტე მოთრდებით შებრუნდება). თქვენ მყარად და ზურჯე გამწვანებია, ცეცხლ საბაზანოში შედის. მეტი გამოიღოს. მერე ისევე შედის! როდის იყო, რომ ბუფი თავის ცოლს საყუარს გვეგებს უზიარებდა...
 ბერანეტე. სცდებით, ქან. პირიქით, ძალზე მეგობრული ოჯახია.
 ქანი. ძალზე მეგობრული. დარწმუნებული ბრძანებებით? ჰმ, ჰმ, ბრ...
 ბერანეტე. (საბაზანო ოთახისკენ მიდის. ქანი კარს ცხვირწირ მიუცხვრის) ძალზე მეგობრული. სხვა თუ არაფერი, ამას ამტკიცებ...
 ქანი. (საბაზანოდან) ბუფის თავისი მოთხი დცხოვრება ჰქონდა და თავისი საიდუმლოც.
 ბერანეტე. მგონი კარგად არ ვიქცევი, ლაპარაკი რომ ავიყოლით. თქვენზე ცუდად მოქმედებს.
 ქანი. პირიქით, მართობს.
 ბერანეტე. ნება მომეცით, ექიმს დაუთხოვო, ჩეხვეყნით.
 ქანი. არაფერია შემთხვევაში გვიკარგლავთი გულს სახლი არ მოუვარს (ოთახში შემოდის. შეშინებული ბერანეტე უკან დაბრუნდება, რადგან ქანი უფრო გამწვანებულია და გაჭირვებითაა ლულულებს) ერთი სიტყვით, სუთნა სურვილით ვაძლავდა მარტორჯად. თუ უნებურად, სულ ერთია! შეიძლება მისთვის უკეთესიც იყოს.
 ბერანეტე. რას ამბობთ, ძვირფასო მეგობარო?! როგორ შეგიძლიათ თქვით იმაზე...
 ქანი. თქვენ ირგვლივ მარტო ცუდს ზედავთ. თუ მის მარტორჯო-მოსწონს და სიამოვნებას ანიჭებს, მაშინ რა არის ამაში არაჩვეულებრივი?
 ბერანეტე. ცხადია, არაფერი. ის კია, შეიქცევა, რომ სიამოვნებას ანიჭებდეს.
 ქანი. და რატომ ვეიჭებოთ?
 ბერანეტე. მინდებოდა ამ კითხვებზე პასუხის გაცემა და მგონი ყველაფერი ისედაც გახატებია.
 ქანი. მე კი ვარწმუნებით, რომ არც ისე ცუდი საქმეა მარტორჯე-

მი იმეგარევი ქმნილებები არაინ, როგორც ჩვენ. სიცოცხლის ისეთივე უსულებები აქვთ, როგორც ჩვენა გვაქვს!
 ბერანეტე. იმ პირიქით, თან ჩვენს სიცოცხლეს საფრთხეში ჩაავადებენ. გონივრით ვაგვიხატავს ხომ უნდა ჩაავადებდნენ თვალაშუა?
 ქანი. (ოთახში წრიალებს, საბაზანოში შევა და გამოვა) თქვენ გვგონია ჩვენი გონება უკეთესია?
 ბერანეტე. უკვლავ შემთხვევაში, ჩვენ ჩვენი მორალს ვაგვიხატავს. რა. მთელს ცხოველებს მორალთან შეუთავსებლად მიმართა.
 ქანი. მორალი მოეშვით მორალს! უკვლავ მაქვს ამოსული ეს თქვენი მორალი. მორალი ღამაზია, მაგრამ მორალს უნდა გაასწრო.
 ბერანეტე. მაგრამ მორალის ნაცულად რას გვათავაზობთ?
 ქანი. (ველავ წრიალებს) ბუნებას!
 ბერანეტე. ბუნებას?
 ქანი. (ველავ წრიალებს) ბუნებას თავისი კანონები აქვს. მორალი არააუნებრივი.
 ბერანეტე. თქვენ ვინდათ მორალური კანონი ჭუნგლის კანონით შევცვალოთ!
 ქანი. და ვიცხოვრებ კიდევ ჭუნგლებში!
 ბერანეტე. ეს სათქმელადაა ადვილი. საქმე საქმეზე რომ მიდგება...
 ქანი. (გააწყვეტირებს, აქეთ-იქით აწყდება) ჩვენი ცხოვრების საფუძვლები უნდა აღდგეს! პირველყოფილი ატატიონება უნდა დავიბრუნოთ.
 ბერანეტე. ამაში სულაც არ გეთანხმებით.
 ქანი. (ხმაშიადა ბრღვინავს) ზუნქვა მიჭირს.
 ბერანეტე. დალოდით. ანგარიში ხომ უნდა გავუწიოთ, რომ ჩვენ უფლოსოფია ვაგვიხატავს, ცხოველებს კი არა აქვთ. ჩვენ უდალდობს სასურველი დასტულებიანი გავგანარა... ადამიანთა ციფოლოზიკის სტუდენტები ჰქმნილან.
 ქანი. (ველავ საბაზანოდან) დავანგარიშოთ ყველაფერი და უკეთესი იქნება.
 ბერანეტე. მინდა მჭეროდეს. რომ ზურბობთ. თქვენს ნათქვამს სერიოზულად ვერ მივიღებ. რაღაც ლეტიქსა თხზავთ.
 ქანი. ბრ... (ოთახში უკვე ბლავის).
 ბერანეტე. არ ვიცოდი. მოვით თუ იყავით.
 ქანი. (საბაზანოდან გამოდის) ბრ... (ველავ ბლავის).
 ბერანეტე. მე თქვენ საქმალად გაცნობთ და ვერ დავაჭერებ, რომ ამგვარი არბები გუხადებთ. თქვენ კარგად უწევთ, რომ ადამიანი...
 ქანი. (აწყვეტირებს) ადამიანი... ეს სიტყვა აღარ წამოცდებით!
 ბერანეტე. მე მინდოდა მეთქვა ადამიანური არსება, ადამიანურ-რობა...
 ქანი. ადამიანურობას ვადა გავუიდა! თქვენ ბებერი, სასაცილო სენკიმენტალისტი ბრძანდებით (საბაზანოში შედის).
 ბერანეტე. მაგრამ, მაინც გონება...
 ქანი. (საბაზანოდან) გაციეთილი სიტყვებია! სისულელეები მოდავთ!
 ბერანეტე. სისულელეებს!
 ქანი. (საბაზანოდან, ხინწინი, ძნელად გასარჩევი ხმით) სისულელეებს!
 ბერანეტე. უურებს არ უყურებთ, ძვირფასო ქან. რომ თქვენგან ასეთი რაბ მემსმის! გონება ხომ არ დავარგეთ? აბა, მარტორჯაქად ყოფნა უფრო მოკრწონო?
 ქანი. რატომაც არა! თქვენარი სისულელეებს კი არ ვფიქრობ.
 ბერანეტე. უფრო გახატება ილაპარაკეთ, ვერაფერსაც ვერ ვიგებ. სიტყვები მკვეთრად გამოთქვით.
 ქანი. (საბაზანოდან) თქვენ კი უურები უფრო დაიარბლებით!
 ბერანეტე. რაა?
 ქანი. ხო, უურები დაიარბლებით. რატომ არ უნდა გავხდ მარტორჯა? შეუვარს ფფრისცეცხლებია.
 ბერანეტე. თქვენგან ამგვარი მტკიცებები... (ბერანეტეს ხმა ჩაუწყდება, რადგან ენი უკვე საშინელ მდგომარეობაში გამოჩნდება, მთლად გამწვანებულია, კობი კი რქას დამსგავსებია) ოხ! საყუარო თავს უკვე აღარ ვაგვიჩინებ! (ქანი თავის საწოლისკენ მიიბრის, საბანს იატეზე ვაგვიადგებს, რადგანს ლულულებს და გაათრებობთ ბრღვინავს. იმისს გავგონარი ბტერები) დაწმარდით, რა გაბრაზებთ? ეს რა დავგართიათ? ვეღარ მიცვინბარათ!

განი (ძლივს ვასარჩევად) ცხელა... ძალიან ცხელა. ვადაწვდევს ეს ტანსაცმელი მთელი სხეული შევაებას (ჩაიძრობს შერვალს).
 ბერანეუ. რას შერვით? ვეღარ მიცნობარაი თქვენ ხომ უკვლავითის მორცხვი იყავით?
 განი. ეპაბოხი! ეპაბოხი!..
 ბერანეუ. შემოხმედეთი მგონი ვეღარც კი შევდავით არც არაფერი გვეურებათ!

განი. ძალიან კარგად შეუურება ძალიან კარგადც გბედავით (ბერანეუს მივარდება თავდღურებულა. იგი კი განუხვ გაბტება).
 ბერანეუ. ფრთხილად!

განი. (მშაბნალო ქინებით) მომტკიცეთი (შემდებ მთელი სისწრაფით სააბაზანოში ვარბის).
 ბერანეუ. (ისეთი სახე აქვს, თითქოს მარცხნივ რომ კარია, იქით უნდა გაიქცეა). შემდეგ შემობრუნდება და ენს მიუყვება სააბაზანოში) ასეთ მგლოშარობაში მინც ვერ მივატოვებ. ბოლოს და ბოლოს მეგობარაი (სააბაზანოდან) ახლავ ექიმს გამოვიუძახებ! აუცილებელია, გესმით აუცილებელია!

განი. (სააბაზანოდან) არა!
 ბერანეუ. (სააბაზანოდან) აუცილებელია დამშვიდდით ენა! უკვე სასაცილოც კი ვახდით. ოხ, თქვენი რჯა აშკარად იზრდება... თქვენ მარტორქა ხართ!

განი. (სააბაზანოში) მე შენ გაგქელავ, გაგქელავ! (სააბაზანოში დღი ხმარად და ბღავილი ატელება, ისმის ჩამოყვანილი ნიუთებისა და სარკის მტრეყვის ხმა. ბოლოს გამოჩნდება შეშინებული ბერანეუ, რომელიც ძლივსძლივით ეკრტავს სააბაზანოს კარს, რომელსაც შეიძინა და ენე ვეხება).
 ბერანეუ. (აწვეება კარს) ის მარტორქაა მარტორქა! (იმ დროს, ბერანეუ რომ კარს ეკრტავს, თავს გამოყოფს რჯა, ბერანეუს პიჯაკს გამოვლენს და პიჯაკი იხევა. ცხოველის მძიმე ღარბტემბინსაგან, კარი უჭრიალბს. სააბაზანოში გრძელდება ბღავილი, ისმის არეული, ძლივს ვასარჩევი სიტყვები: „მე შენ გინკვებდ სერის“, „სახიზღარო“ და სხვა... ბერანეუ მარყვება კარისავეე ვარბის) ამაჲ კი აღარ მოველოდი! (აღბს კარს, კიბის ბაჲანუე ვადის და მეუზობლის კარზე არახუნებს) თქვენს სახლში მარტორქაა დაუძახებ პოლიციას! (კარი ვაგლებს).

პატარა მოხუცი. (თავს გამოყოფს) რა მოხდა?
 ბერანეუ. პოლიციას დაუძახებთი თქვენს სახლში მარტორქაა!..
 პატარა მოხუცის ცოლის ხმა. რა მოხდა ენა? რა ხმაურია?

პატარა მოხუცი. (ცოლს) არ ვიცი, ეს კაცი რადაცას რომავს, მარტორქა ვნახეთო.
 ბერანეუ. დაბ, თქვენს სახლში პოლიციას დაუძახებთი!

პატარა მოხუცი. ბოლოს და ბოლოს რაგონ აწუხებთ ხალხს? რა ურადღობია. (ცხვირში მოუკეტავს კარს).
 ბერანეუ. (კიბეზე ჩარბის) მეუწივე მეუწივე თქვენს სახლში მარტორქაა, პოლიციას დაუძახებთი (ჩანს, როგორ იღება მეუწივის კარი და გამოჩნდება მარტორქა) კიდევ ერთი! (ბერანეუ ახლა ზეითი არბის. ენის თთანში უნდა შესვლა, მაგრამ ყოყმანობს. ცვლავ პატარა მოხუცის ბინის კართან ენა. ამ დროს კარი იღება და ორი პატარა მარტორქის თავი გამოჩნდება) ღმერთო დაღმერთო ზეცილი! (ბერანეუ ენის თთანში შერბის, სააბაზანოს ოთახი ღარტემბისასევე ცვლავ უკვიალბს. ბერანეუ ფანჯარასთან მიდის. ბუტაფორტული ფანჯარა ავახსცენაზე, მავურბებთს წინაა. ღონეზიბილთი, დასტუბტულა ბერანეუ ლულულბს) ღმერთო ჩემო! ღმერთო ჩემო! (უქანსაქვად ძალას მოიკრებს და მავურბებულა დაბაზნისავე ფანჯარას ვადალავებს, მაგრამ სწრაფად უკან დაიხევა, რადგან იმ დროს, სარატკტროში მარტორქების ურცხვი რქები გამოჩნდება, რომლებიც ერთიმეორის მიყოლებით მიჰქრიაან. ბერანეუ სწრაფად ბტება უკან და ერთხანს ფანჯრიდან შემოწებულა იყურება) ქუჩაში უკვე მარტორქის მთელი ჯგოდა მარტორქის ლაქარა მიჰქრის ქუჩაში... (ირბევიდ იყურება) როგორ ვადალ აქედან? როგორ ვადალ... შუა ვაზუე მინც იარინ, ტარტორქა ავახსნი როგორ ვადალ რაგონი! (ვახლებულთ, ხან ერთ კარს მივარდება, ხან მეორეს, ხან ფანჯარას... სააბაზანო კარი კი ირყევა და ირყევა. ისმის ენის ბღავილი და გაუგებარი ლანძღვაგინება). ასე

გრძელდება რამდენიმე წამს. როგორც კი ბერანეუ ბერანეუს შეუდგება, საიდანაც არ უნდა იყოს, პატარა მუხუციც, ვერაფერს უთხის სადგურებზე, ყველან აბღავლებულა უკვლავითი ენის თავეს ენებება. შეშინებულ ბერანეუ უხევე ამბობს. ბოლოს უქანსაქვად მიდის ფანჯარასთან და იყურება) მარტორქების ჯგოდი ავი მარტორქა მობედალუ ცხოველიაი სირუთეს რცოცხეცია უნდა ვადინიწოხი პრობეტეცე უკვლა სკაი დაუშვარებეთი (გადიბის მტრეყვის) რა ვნა? (ცვლავ ხან ერთ სასაცილოს მივარდება, ხან მეორეს, მაგრამ მარტორქების დანახვისს უკანვე ბრუნდება. სააბაზანოს კართან რომ ვაიღოს, შეამჩნევს, რომ კარი ჩამოვარდნაზეა. ბერანეუ შუა კედელს მივარდება, ცვლად დამობრტევი და ვადალხუნება. სირმეში გამოჩნდება ქუჩა, სადაც ბერანეუ ყვირით ვაიკრება) მარტორქები მარტორქები (მზერი, სააბაზანოს კარი ვაღმობრუნდება).

ფარდა

მესამე მძებნელება

თითქმის იგივე დეკორაცია, როგორც წინა სურათი — ბერანეუს თათბი საორკადა ვაგუს ენის თათბი. მხოლოდ ორიოდე დეტალის შეცვლა სჭირია, რომ მივინჯნით სხვათა. მარცხნივ კიბეა და კიბის ბაჲნი. ბაჲნის სიღრმეში კარია. მეკარის ჯიხრები ამ ცვლავში არ ჩანს. სიღრმეში დივანია, რომელზეც მავურბისასევე ზურგშეკეთული ბერანეუ წეის. სენაზე ერთი სავარძელი დგას და პატარა მაგილა, მაგილაზე ტელეფონია. კიდევ ერთი მაგილასა და სკამის დაღება შეიძლება. სირმეში ღია ფანჯარა, ავახსცენაზე კი ფანჯრის მაიქტი. ბერანეუ ვაუხლებლად მიყოლბა დივანზე. თავი შეუხუტავია, მწოთავს, ალბათ, ცულ სიზრბებს ხედავს.

ბერანეუ. არა! (პაუზა) რქები. ერთდებ რქების (პაუზა. ისმის ურცხვი მარტორქების ფხვის ხმა, რომლებიც სცენის სიღრმეში მდებარე ფანჯრის ქვემოთ ვარბაან არა! (დღივიდან ვაღმობრუნებლბა, ებრტვის რადაცას, რასაც სიზმარში ხედავს და ეღვიძება. შეშინებულა, მუხულებ ხელს იღებს, მერე სარკეთის მილის და მუხლიდან ხილამანს აწევის. მარტორქების ფხვის ხმა მიწეფება. როგორც კი ბერანეუ დარწმუნდება, რომ რჯა არ ამოსის, შევბით ამოსუნთქავს. ვერაფერი ვადალწეუვებთა, მეორე დღივთან მიდის და წეება, მაგრამ მავრევე წამოხტება, მაგილასთან მივა, კონიკის ბოთლსა და ქეჲს ათიღბს, დაღება ვადალ, მაგრამ ყოყმანობს. ბოლოს თავს სცლავს, ბოთლსა და ქეჲს უკანე დღბს) ნებისყოფა, ნებისყოფა! (ცვლავ დღივით მიდის, მაგრამ ამ დროს ცვლავ ისმის სცენის სიღრმეში მდებარე ფანჯრის ქვემოთ მობრუნალა მარტორქების ხმა. ბერანეუ გულზე ხელს იღებს) იმ! (ფანჯარასთან მიდის, ერთხანს იყურება, მერე კი ნერვიულად ფანჯრას სარკელებს. ხმარეა წელებმა ბერანეუ ცვლავ პატარა მაგილასთან ბრუნდება, ერთხანობა ყოყმანობს, ბოლოს, იმეკარად, თითქოს უნდა თქვას „მით ურყნო!“ კონიკის დღე ქეჲსა ჩაამბობს და სტუმროთქმელად ვადალკრავს. ბოთლსა და ქეჲს ისევ თავის ადგილზე დღბს. ამბულბს. თავისივე ხველა რადალ ვაგველოდ მოიგინებთ, ცვლავ დაახებულბს და თან დაბაზნულ უსმენს. ისევ სარკეს მივარდება ხველებ-ხველებით. ფანჯარას აღებს; ვარედან ცხოველთა სკამებლ მლოერი ქინება შემობრუნება. ბერანეუ ცვლავ ახელებს) არ, ეს სხვანირა გხვალს არ ვაგვის! (დაყვირდება, ფანჯარას დახურავს და ისევ მუხლს ისინჯავს. მერე დღივთან მიდის და წეება. თითქოს იძინებს. კიბეზე ამოიღის დღეფარი, იქვე ბაჲანზე ჩერდება და ბერანეუს კარდა ავაყურებლს).

ბერანეუ. (წამოხტება) რა მოხდა?
 დღეფარი. თქვენს სასახავად მოველი ბერანეუ, თქვენს სასახავად.
 ბერანეუ. ვინ არის?

დიუღარი. მე ვარ, მე.
ბერანეთ. ვინ თქვენ?
დიუღარი. მე ვარ, დიუღარი.
ბერანეთ. ახლ თქვენ ხართ, შემობრძანდით!
დიუღარი. ხომ არ შეგაწუხებთ? (ცდილობს კარი გააღოს). კარი
მაინც გამოდის...

ბერანეთ. ახლავი, ო, ლა, ლა, ლა (უღებს). დიუღარი შემოდის).
ბერანეთ. გამარჯობა, ბერანეთ.
ბერანეთ. გამარჯობათ, დიუღარი, რომელი სათაი?
დიუღარი. ეხ, თქვენ ისევ სახლში ხართ, ბარკადებთ ვარ-
შემობრძნებელი. ხომ კარგად ხართ, ჩემო ძვირფასო?
ბერანეთ. მომბრძნებელი, თქვენი ხმა ვერ ვიცი (ბერანეთ მიდის
და ფანჯარას ახედს). დიახ, დიახ, თითქოს უკეთესად ვარ.
დიუღარი. მე გონია ხმა ხსულავ არ შემცვლია. თქვენი ხმა კი
მაშინვე ვიციან.

ბერანეთ. მაპატიო, მომჩვენებოდა... მართლაც ძველებური ხმა
გაქვთ. მეც არ შემცვლია ხმა, ხომ ასეა?
დიუღარი. რატომ უნდა შეგცვლიდეთ?
ბერანეთ. იქნება ცოტათი... სულ ცოტათი მაინც ჩამებრისოწ?
დიუღარი. ვერ გეტყვით, ვინაფრეს ვატყვო.
ბერანეთ. დიდებულია, პირდაპირ დამამშვიდეთ.
დიუღარი. რა მოვლეთ?
ბერანეთ. არ ვიცი, და კვირმულმაც გგონი არა იცის რა. არ
შეიძლება ხმა შეიცვალოს? სამწუხაროდ, ასეც ხდება ხოლმე!
დიუღარი. ხომ არ გაკვირდით?
ბერანეთ. მეცინი არა... ღმერთსა მადლი, არა; დაბრძანდით, დიუ-
ღარი, თავსუფლად მოეცეთ. სავარაუდოდ ჩაბრძანდით.
დიუღარი. (საკრძელში წლებს) ისევ უხსანთოდ ხართ? თავიც
ისევ გაწუხებთ? (ხილბანდზე ურევნებს).
ბერანეთ. ოხ, თავი ისევ მტკივა, მაგრამ კოპი არა მაქვს, შუბ-
ლი არაფერზე მიმირტყია... გგონი ასეა არა? (ხილბანდს აიწვეს
და დიუღარს შუბლს აჩვენებს).
დიუღარი. კოპი ნამდვილად არა გაქვთ. მე ვერაფერს ვაჩვენებ.
ბერანეთ. და იმედ მაქვს არა არასოდეს შეგნება.
დიუღარი. თუ თავს არაფერს მიატრყამთ, კოპი როგორღა გაგა-
ჩნდებათ?

ბერანეთ. ცაცს თავის მირტყმა თუ არ სურს, არც მიატრყამს!
დიუღარი. ცხადია, მაგრამ სიფრთხილად თავი არ სტკივა. მაინც
რა მოვიდივარ? რა გუგულებია, რატომ შევივლივარ? თავის
ტკივილის გამო ხომ არა? დაწუნარდით, ნუ იმპარაკებთ და
ტკივილიც ნაკლებად შეგაწუხებთ.
ბერანეთ. თუ ღმერთი გწამთ, ნუ მელაპარაკებით თავის ტკი-
ვილზე, ნუ მელაპარაკებით!

დიუღარი. გასაგებია, რატომ გავთ თავის ტკივილი, ამგვარ
მდღევარების შემდეგ...
ბერანეთ. ჭერაც გონზე ვერ მოვსულვარ!

დიუღარი. რა დინახეთ უჩვეულო? რატომ გტკივთ თავი.
ბერანეთ. (სარკესთან მივირბება და ხილბანდს აიწვეს) არა,
არაფერია... იცით, აი ასე შეიძლება დაიწყო...

დიუღარი. რა შეიძლება დაიწყო?
ბერანეთ. მეშინია, სხვა რაზე არ ვაზნებ.
დიუღარი. დაწუნარდით, დაჯიქით. რას დარბობთ, რა გავრ-
ლებთ. ეს ხომ მდღევარების გაიხანგრძლივებთ.

ბერანეთ. დიახ, მართალი ბრძანდებით, სიმშვიდე — უპირველეს
ყოფილბა (წლებს) იცით, გონზე მაინც ვერ მოვსულვარ.

დიუღარი. ვიცი, თანის ვაპო.
ბერანეთ. თანის გამოც და სხვების გამოც.
დიუღარი. თქვენი შემოფთობის მიზრე კარგად მესმის.
ბერანეთ. ჩემს ადგილზე სხვა უფრო შემოფთობდით. თქვენც
ხომ ასე გგონიათ!

დიუღარი. მაგრამ, მაინც ასეთი გადაჭარბება, ცოტა ზედმეტია.
ვერაფერი გაგამართლებთ იმის გამო, რომ...

ბერანეთ. ერთი ჩემს ადგილზე ყოფილიყავით და თქვენთვის შემ-
ხებულად ვინ ჩემი საუკეთესო მეგობარი იყო. და ასე ერთბა-
შად, თვალსა და ხელშუა, კაცო ასე შეიცვალის, ჩემს თვალწინ,
ასე გაბოროტდეს?

დიუღარი. მესმის, გულგატეხილი ხართ, გასაგებია ჩემთვის, მაგ-
რამ ამაზე მაინც მტკს ნულარ იფიქრებთ.

ბერანეთ. როგორ არ იფიქრო? განა შეუძლებელია ვინმე
ბოჭუტე, რომელიც ასეთი ზუზუნარი იყო, ასე თავსადადებულ
დაცული ზუზუნარისა? ანს ვინ დაეცირება მას ხომ ბაღლო-
ბიდანვე იცნობდნენ. რა მათუქარებინებდა, რომ ამგვარი გარდა-
ქნა მოხდებოდა. საყუთარ თავზე მტად ვენდობოდი, და არ,
რითი ვაგაზიხავდა.

დიუღარი. მაგრამ პირადად თქვენს საწინააღმდეგოდ ხომ არაფ-
ერი უქნია?

ბერანეთ. ასე კი გამოვიდა და. ნეტავ გენახათ რა დღემი იყო...
ნეტავ სახეზე შეგხედდა...

დიუღარი. ხომ დროს მაინც დაშინებ თქვენ აღმონდით მასთან.
თქვენი კი არა, ვადამთიელიც რომ უმოფიქრო, მაინც ასე მოხ-
დებოდა.

ბერანეთ. ჩემს თვალწინ მოხდა ყველაფერი. ეხ, ჩვენი წარსული
დღეები რომ შეგხსენებინა, იქნება მაშინ მაინც რაზე შეველ-
ბოდა.

დიუღარი. თქვენს თავს სამუაროს ცენტრად სთვლით. გგონიათ,
რომ ყველაფერი, რაც კი ამქვეყნად ხდება, თქვენ გეხებათ, პი-
რადადე! მაგრამ ღმერთო ჩემო ეს ხომ მართლად ასე არ არის?

ბერანეთ. გგონი მართალი ხართ. მაგრამ მე უფრო ნათლად მიხ-
და შეველო მოვლენებს. ეს ფენომენი თავისთავად ისეთი შე-
ძარწუნებელია, რომ სიმართლე გიხსნათ, ცოტა შემშლდა კი-
დეც. ეს როგორღა ავსენათ?

დიუღარი. სრული პასუხის პოვნა, სიმართლე გიხსნათ, ჭერ კი
დედ მიჭირს. ფაქტებს აღწეხვავ, ვამოწმებ, რა არსებობს, და
რადგანაც არსებობს, ასწავლ უნდა შეიძლებადეს. ჩვენ რა ვი-
ციო, რა არის? — ბუნების სწავლა, უცნაურობა, ექსტრა-
ვანდებში, ვართობა, ვიცი, რა არის?

ბერანეთ. უნდა ძალზე ამპარატავი იყო. მე კი პატემოვარეობ-
ის ნახავთ რა ვაგნანია. რაც ვარ, იმიოაც ვკუთვლი ვარ.

დიუღარი. იქნება სუთვა ჰაერი, სოდელო, სიჭრაც უფროდ...
იქნება თავისუფლად ნავარად სქირდებოდა? ანს იმისთვის კი
არ ვაპბობ, რომ ბოღმეებს ვხდნ...

ბერანეთ. მესმის თქვენი, უფრო სწორედ, ცდილობს გაგიგოთ.
და მაინც თუნდ ბრალად დამედო ჩანსაღ უზროვნებს მოყლ-
ბული მდებარეობა ან თავის პატარა სამუაროს ჩაქტილიო, მე
მაინც ჩემს პოზიციებზე დავჩრებობი.

დიუღარი. რასაკვირველია, ჩვენ იმად დავჩრებობთ, რაც ვიყა-
ვით. მამ რაღაღ შეუთავთ ხომ ორიოდ გამარტობების შემ-
თხვევაზე? იქნებ ისეც ერთგვარი ავადმყოფობაა.

ბერანეთ. სწორედ მეც ამისი მეშინია. ვითუ გადადებთ თქვენ
დიუღარი. ეხ, ამაზე ნულარ იფიქრებთ. ექვმართად, ოქვენ ამ
ამხვავ გავჯავადებულ მნიშვნელობას ანიჭებთ. თანის მაგალითი
არც სიმპტომატური და არც განსაკუთრებული. ავი თქვენ თვი-
თონს თქვით — ამპარატავი იყო. ჩემს ჰართ, მომბრძნებელი,
უღეს კი არ ვლამარკობ თქვენს მეგობარზე, თანი იყო ვალი-
ზანებულ, ცოტა ცხელი და ექსტრემული კაცი. დამაშანს
კი მიხი ორიგინალობის მიხედვით ვერ შეაფასებ. უფუალობა —
არა, რა არის წარმალური.

ბერანეთ. უკვე ყველაფერი ნათელია. ხომ ზღვათი თვალპირვე-
ლად თქვენც კი ვერ შესწელით ამ მოვლენის ასხსნა. ახლა კი
დადაჭრებულთ განმარტება მომცით. სწორია, ამგვარ მდგომარე-
ობაში რომ ჩავარდა, რაღაც მიზრეც უნდა ჰქონოდა... მის
კი მართლაც ჰქონდა საფუძველი, ემწინოდა კიდევ, რომ ამ ამ-
ბავზე ფიქრობდა. მე რე დაწუნარდებულა მომწოდდა და... მაგ-
რამ ბედი, ბედიც გივი იყო?.. სხვები, სხვები?..

დიუღარი. ვერჯება მხოლოდ ექსტრემის პოპოფრე. ისევე, რო-
გორც, ვერჯება და, გრახისა. ებიფენია ხომ მრავალგვარია.

ბერანეთ. ამისი მგავსი არასოდეს არაფერი ყოფილა. იქნება
კოლმორტიანად შემოვიდა?

დიუღარი. კი. მოუხდებოდა ამისა, თქვენ არ შეგიძლიათ იმისი მტკი-
ცება, რომ ზღვა და დანარჩენებმა, რაც გააყეთეს, ვაგნობა,
თქვენი უსიამოვნების გულსათვის გააკეთეს. ისინი ასე ცუდად
არ მოეცოდნენ.

ბერანეტე. სწორია, თქვენი ნათქვამი გონიერულია და დამაშვილებელი... იქნება პირიქითაცა და გაცილებით სერიოზული იქნება? (შუა ფანჯრის ქვეშ ისმის მარტორქების ფლოკების ამბარაუტო) გესმით? (ფანჯარასთან მიბრბის).

დიუღარი. დანაშეტი ერთი თავი (ბერანეტე ფანჯარას კეტავს) ბას გულისა? რას აიკეთებ? როგორ შეძლება ბოლოს და ბოლოს ამდენი ნერვიულობით იყავით. კარგი, მაინცდელი ახლა ვახსენებ, მაშინ ელდა გვიცა. ახლა კი ცეცხლი, რომ უკველფერის თავი აპარდით და ცოტა ფრეგ მოხვდით.

ბერანეტე. ჩემს თავს ვეყოხები, იმუნტიტი ხომ არ გამოიმძეუდა-მეთქი.

დიუღარი. უკველ შემთხვევაში, ეს ავადმყოფობა სასიკვდილო არ არის. მანძილ ავადმყოფობაც არსებობს და რწმუნებულნი ვარ, თითონ წარტორქებმა არ მოსუტრანს, გამოყანმთელ-დებთან კიდევ. აი, ნახავთ, თუ ასე არ მოხდეს.

ბერანეტე. რადაც კელი მანც დარტება მთელი ორგანიზმის ამგვარია წინასწარიოდან გამოყვანამ არ შეიძლება უკველად ჩაიაროს...

დიუღარი. ნუ სწუხარო, დრო უკველფერის ნათლად ვიკრებებს ბერანეტე. დარწმუნებული ხართ?

დიუღარი. დიახ, მე ვინ ფიქრობ, ასე მიმანია.

ბერანეტე. მაგრამ ვიხაც არა სურს ამგვარი ავადმყოფობის შეყრა? ხომ არ შეყრება? ხომ არ შეყრება?. კონიაკი ვინდათ? (იმ მაგილიანს მიდის, სადაც კონიაკი ბოთლია).

დიუღარი. ავადლობით, ნუ წუხულობ, არ ხვება, მე ნუ მიუყრებით. თუ დალვაც გსურთ, ჩემი ნუ მოგვარდებათ და და-დეთ, მაგრამ ფრთხილად, კიდევთ, დაღვივს შემდეგ თავი უფრო ატავივდებათ.

ბერანეტე. ალკოჰოლი ემიდემის საწინააღმდეგო საშუალებება, იმუნტიტს მძიმეუვებს. მაგალითად, გრიპის მიკრობებს ჭკვავს. დიუღარი. საბუთა უკველფერის ჭკვავდეს. მარტორქების მიკრობებს კი, ჭერ კაცოვებოდა არა იდის რა.

ბერანეტე. ფანი არ სვამდა, უკველ შემთხვევაში, ასე ამბობდა. იქნება ამტორქი მოხდა... იქნება ამითაც აიხსნება ვინც ვადა-გავრება (დიუღარს ტიქის უწყებს) მართლა მართლა ასე ვინდათ და-დეთ?

დიუღარი. არა, საუხრემდე არ ხვება ხოლმე. ვმადლობთ.

ბერანეტე. (კონიაკს სვამს, ხელში ბოთლი უტირავს. ახეულებს).

დიუღარი. ხომ ხედავთ, ხომ ხედავთ, დაღვივას ვერ იტანთ, მა-შინვე ვახეულებთ.

ბერანეტე. (შეწუხებული) დიახ, მახეულებს ხოლმე... როგორ და-ხეხველეთ?

დიუღარი. როგორც უკველ ახეულებს, კარვა მაგარ სასმელს როცა ვადაჰყავრევ...
ბერანეტე. (ტიქისა და ბოთლის დასადგმველად მიდის) სხვანაირად ხომ არ დამიხეულებია? ხომ ნამდვილი ადამიანური დახე-ულება იყო?

დიუღარი. ეს რაღა მოიგონეთ? ადამიანური დახეულება იყო, მამ რაღა ვანდაბა? სხვანაირად როგორღა შეიძლება დახეულება? ბერანეტე. რა ვიცი... არ შეიძლება ცხოველური ხველა?... იქნება მარტორქის ხველა იყო?

დიუღარი. მომხმინეთ, ბერანეტე, თავს სასაცილოდ ნუ იგდებთ. რადაც პირიქითებს ნუ ჰქმნით, რადაც უფრო კითხვებს ნუ აძლევთ თავს. ვახსენებთ, რომ თქვენვე განსაზღვრეთ — თავის დასაცავად უკველაც საუთესო საშუალება ნებისყოფააო.
ბერანეტე. დიახ, დიახ, რასაკვირვლია.
დიუღარი. ხოდა ამას რა სწობს, დაამტკიცეთ, რომ ნებისყოფა გაქვთ.

ბერანეტე. გარწმუნებთ, ნებისყოფა მაქვს...

დიუღარი. თქვენს თავს დაუბტკიცეთ, თუნდაც იმით, რომ კონიაკი მტრად აღარ დაღვივ... და უფრო კარვად იგრძნობთ თავს.

ბერანეტე. თქვენთან გამოვით, გიმეორებთ, იმიტომ ვანდა, მხოლოდ და მხოლოდ იმიტომ, რომ, თავი ავარიდო უფრო უარსებს, იმას, რასაც ველოდები... დიახ, დიახ, მამ რე თავის დაღუჭვა არ იქნება. როგორც კი ემიდელი ვადაღვივს, მეც აღარ დაღვავ. აჰამდევ მქონდა ვადაწყვტილი თავს და-ვანებებ-მეთქი, მაგრამ ამ ამბების გამო დროებით ვადავდე!

დიუღარი. ეს, თავის გამარტობა გსურთ.

ბერანეტე. თქვენ ასე ფიქრობთ? უკველ შემთხვევაშიც კი, თლაც წარტორქისა, იმასთან შედარებით, რაც ხდება.

დიუღარი. აი, ვინ რა ივის?

ბერანეტე. (შეწუხებული) თქვენ მართლა ასე ფიქრობთ? თქვენ გგრობთ, რომ ეს რაღაცეების აშმაღებს ნიდავს? მე ლოთი არა ვარ (სარკესთან მიდის და თავს ავიკრებდა) იქნებ შეშობს-ვევით... (სახეზე ხელს ისვამს, შუბლს ისინჯავს) არაგონი შე-ცვლილია, სახმელს ტელს ვაღვანა არ მოხედენია, ეს კი ამტკი-ცებს, რომ სასარტებოლა... ანდა სულ ცოტა — უწყობარია.

დიუღარი. გებურტობლით, ბერანეტე. უკველფერის შავად ნუ ხე-დავთ. ფრთხილად იყავით, ნერვასინიტი არ გახდეთ. როგორც კი ლედა ვადაღვივთ, — ვარტე ვადაღვივდეს შესძლებთ, სუფ-თა მადის ჩაუღვავთ და უკველფერი ვადაღვივთ. აი ნახავთ, იმ თქვენი შავი ფიქრები როგორ ვაქარებ.

ბერანეტე. ვარტე მაგამ? კარგი იქნებოდა, მაგრამ მეშინია. არ შეიძლება სადმე არ შეხედდეს... ისინი...

დიუღარი. მერე რა? თქვენ მხოლოდ ვაგას დაუთმობთ. ისე კი, არც თუ ბევრნი არიან.

ბერანეტე. მე კი მხოლოდ მათ ვხედავ. თქვენ, რაღა თქმა უნდა, იტყვი, რომ ეს ავადმყოფობაა.

დიუღარი. ისინი თავს არ დატყვამან, თუ არ ვადაღვივებ, თუ კი შეგანწინებს, არსებობდა ბრანაინები სულაც არ არიან. რა-ღაც ბუნებრივი უმანკეობაც კი აქვთ. დიახ, ვაღვურტყვილი-ბა ვარტე, თქვენგანდ ფეხი მოკვდით, მთელი ჭურთ ვადაღვივ-და როგორც ხედავთ, ვანსაღად არა უუნებელი, არც რაიმე უსიმარტონება შეხედვარია.

ბერანეტე. მე კი მათი დანახვაც ამფორიკებებს. სიბრანითი კი, კა-კი არ უნდა ვაბრანდებს; სიბრანის დრის შეიძლება შორს შე-ტობო. ვაბრანდებს თავს ვარიდებს, მაგრამ რაღაც ვემარტება, აი, ვე (უღელს უხედავს) ვაღვურტყვით ხოლმე რაღაცა.

დიუღარი. რაღაც ვანსაზღვრულ წარტორქებს თქვენ საბარ-ლიანად ხართ აღღვივებული, მაგრამ მანც აქარებთ, იუფორი ვაგვლით. ნამდვილად უნდა ნაკლია, იუფორი რომ არა ვაგვქო. უკველფერი მსუბუქად უნდა მიიღოთ და გულთან არასოდეს მიიგანოთ.

ბერანეტე. მე კი, რაც ვარტე მოხდება, უკველფერის მონაწილედ ვგრძნობ თავს. მე თითქმის უკველფერი ვარ და გულტორლობა არ შემიძლია.

დიუღარი. ნუ ვანსტე სხვას, თუ არა გსურთ, რომ თავდაც ვანსაზღვრო... და თანაც კაცმა რომ უკველფერზე თავი შეიწუ-ხო, რაც კი ამ ქვეყნად ხდება, მაშინ სიცოცხლედ შეუძლე-ბელი იქნება.

ბერანეტე. ეს ამბავი სხვა რომელიმე ქვეყანაში რომ მომხდარი-ყო და ჩვენს კი ვაგვითიდან შეგავტოვო, იცხადებ, დაწყობა-მთი შეიძლებადა მსჯელობა, უკველფერი შესწავლა, იმიტ-ტური დასკვნების ვაგვტანა. შეიძლება აკადემიკოსთა პაქრობაც კი მოწყობილიყო, საქმეში ჩააბმდნენ მეცნიერებს, მწერლებს, კანონის მცოდნე ხალხს, მეცნიერ ქალბატას და ხელგოშა ხალხს. ურბალი ხალხისთვის კი ეს უკველფე ხანტერებო, სა-ხალისო და ჭურთის საწყრინელი იქნებოდა. მაგრამ როცა მო-კვლენათა შუაგულში მოხვდით, როცა უხეში, რაღვური ფაქტის წინაშე ამოვიწმინდით, არ შეიძლება არ ვიგრძნობ, რომ საქმე პირიქად ჩვენ ვგებება. და ეს იმდენად ვანსაყვრებელია, რომ შეუძლებელია გულტორლი დარტე. მე, ვაიცეული ვარ, ვაიცეული ვარ, ვაიცეული ვარ, ვაიცეული ვარ.

დიუღარი. მეც ისევე ვაიცეული ვიყავი, როგორც თქვენ. მა-გრამ აღარა ვარ, უკვე ვიკვავი.

ბერანეტე. თქვენ უფრო მაგარი ნერვები გაქვთ. გლოცავთ. მა-გრამ ვანა არ მიგანიათ, რომ ეს უხედავებია...

დიუღარი. (ვაუწყვტილებს) მე სულაც არ მოიჭვას, რომ ეს ვარტება. და იმასაც ნუ იოტყვებთ, რომ გულს ხილრემ მარ-ტორქების მხარე შეიჭრის... (უკველ მარტორქების მხარე ის-მის, ამტრად ავანსტყვავ მსუბუქად ფანჯრის ქვეშ).

ბერანეტე. (წამობტება) ხედავ ისინი ისე ისინი აი, არა და არა, მე ამას ვერ მივიწვევო. ვერ შეიჭრებდები. დიახ, შეიძლება ცდებო, მაგრამ ეხლა მხოლოდ ანახლა ვფიქრობ, ძლიოთ კი

ველარ ვიძინებ. უძილობა მჭირს, დილით თუ ჩამებინება, რაცა არაკით ავარა მაქვს.

დი უღარ ი. ძილის წამალი დალიეთ.

ბერანეთე. წამალი ვერაფერს გიშველეთ. როცა გინავს, უარე-ბია, მისწორებია და კომპარბი მტანკავენ.

დი უღარ ი. აი ეს კი, იმას ნიშნავს, რომ უფლთან ახლოს მი-გაქვართ. გამოტყდით, რომ ძალიან გეუვართ საკუთარი თავის წა-გება.

ბერანეთე. გეუცხეთ, რომ მაზოხისტია არა ვარ.

დი უღარ ი. მაშინ უველაფერე შეგრძობით და აღარაფერზე იფიქროთ. რაყ ასე მოხდა, ალბათ, სხენაჩიად არ შეიძლე-ობდა.

ბერანეთე. ეს ხომ ფტალიზმა.

დი უღარ ი. ეს სიბინძურია. რაყ რაღაცა ხდება, უტყველად მისი წარმოქმნის მიზეზიც არსებობს. სწორედ ეს მიზეზი უნდა მოი-ძებნოს.

ბერანეთე. (აღება) გასაგებია, მაგრამ, მე არა მსურს მდგომარე-ობასთან შეჩერება.

დი უღარ ი. რა შეგიძლიათ რომ გააკეთოთ? რა მიგანჩიათ საჭი-რებია?

ბერანეთე. ჭერ კიდევ არ ვცი. მოვიფიქრებ. გაზეთებში წერი-ლებს ვაგაზნებ, მოწოდებებს დავწერ, ქალქის მერთან აუ-დენების მოვიხიზო, თუ ძალიან დავაებულნი იქნება, მაშინ თანამშრომლებს შევად.

დი უღარ ი. ხელისუფლებას თავი დაანებეთ, თავად მიიღებს წო-მებს! თანაც არც კი ვცი, გაქვთ თუ არა მორალური უფლებ-ბა ამ საქმეში ჩაერთოთ. თუმცა მე მაინც ვფიქრობ, რომ ეს ამბავი საშინაო არ არის. ჩემის აზრით, სწორედ რომ ამსურდია გადართო იმ რამდენიმე კაცის გულსისთვის, საკუთარ ტუავში ცუდად რომ გრძობდნენ თავს და ტყავის შეცვლა მოისურვეს. ისინი ხომ თავისუფალნი არიან და როგორცა სურთს, ისე მოი-ქცევიან!

ბერანეთე. ბორკტება ძირში უნდა მოიკეთოს.

დი უღარ ი. ბორკტება, ბორკტება ციციელი სიტყვაა განა ვინ-მემ შეიძლება იცოდეს, სად არის ბორკტება და სად სიკეთე? ცხადია, ვინ რომელს მისცემს უპირატესობას. კაცმა რომ თქვას, საკუთარ ტუავზე უფრო გზობით. ეს დღესაცინა ნათე-ლია. რე სწურბართ, არასოდეს დასიბით მარტორქა... საბოლოო მდგრადილება არა გაქვთ!

ბერანეთე. აი, ხომ ხედავთ! თუ ხელისუფლებაც და მოქალაქეც თქვენსავით ფიქრობენ, თავსაც არაფერზე აიტყვიებენ.

დი უღარ ი. ცდილობენ მაინც ნუ მიმართავთ დამპარებისათვის. ეს უნაყოფი საქმეა და მხოლოდ ჩვენს ქვეყანას ტყდება.

ბერანეთე. მე მწამს საერთაშორისო სოლიდარობისა...

დი უღარ ი. თქვენ დონ ქობულთ ხართ ამას უპირატოდ გეუბნე-ბად და საერთოდ არ მინდა გაწეწინიოთ! თქვენი სიცივისათე-ვის, თქვენ ეს კარგად იცით, უნდა დამშვიდდეთ.

ბერანეთე. ემეც არ შეპარება, მომხატვეთ, მეტისმეტად აღელ-დებულნი ვარ. გამოსწორდეთ. გიბოვით მაპატიოთ ასე რომ დაუკავეთ და გაიშუღეთ ჩემი ნაზოღვარის მისმენა. ეს იცის, რამდენი საშუალო გაქვთ. ჩემი გასცხადება ალბათ მიიღეთ, ავადმყოფობის გამო შეუბუღების რომ გიბოვით.

დი უღარ ი. რე უწულებითი. უველაფერი რაგება. მით უმეტეს, რომ კანტარში მუშაობა ჭერ კიდევ არ განახლებულა.

ბერანეთე. კიბე კიდევ არ შეუკეთობათ? რა დაუდგერობათა! ამი-ტონაცაა, უველაფერი ცუდად რომ მიდის.

დი უღარ ი. აუტობენ, მაგრამ წონიით. მუშაგების პონვა აღვი-ლი არ არის. დეგრტარობენ, ერთ-ორ დღეს წაიშუაშუებენ და გაიპარებიან. თვალსაც ვეღარ მოკრავ. ახლა სხვა მუშები უნ-და ეძებო.

ბერანეთე. უმშუგრებთ ვართო, კი ჩივიან და! იმედს მაქვს, სულ მცირე — ბეტონის კიბე მაინც გვეყენება.

დი უღარ ი. არა, ისევ ხის კიბე ექნება, ილინად, ახალი ფიტრისა.

ბერანეთე. აღმშენარების ძეგლებური რეკონსტრუქცია. ფულს აბნე-ვებ, მაგრამ როცა რაღაცა სასარგებლოზე დახარჯავა საქირო, უარს ამბობენ — საქარისი ფონდები არა ვაგვქონ. ბატონი პა-პიონი უცაფერილო იქნება. ისეთი იმედი ჰქონდა, ბეტონის კიბე ვეცენებო. ნეტავ რას ამბობს?

დი უღარ ი. უფროსი უკვე აღარა ვეყავ. ბატონმა პაპიონმა სწე-სამშრომლებს გახვალს თხოვნა შეიტანა.

ბერანეთე. შეუძლებელია!

დი უღარ ი. რაყ გეუბნებით...

ბერანეთე. მაიციხს... ნუთუ კიბის გამო?

დი უღარ ი. არა მგონია. უკვლდ შემთხვევაში სამსახურდენ წა-სვლა ამ მიზეზით არ უთხოვია.

ბერანეთე. მამ რატომ? რა მოუვიდა?

დი უღარ ი. სოცელში უნდად წასვლა.

ბერანეთე. პენსიონი ვადის? ასეთი ხომ ჭერ არ უწევს. რომ მო-ცილობა, შეეძლო დირექტორი ვამხარეო.

დი უღარ ი. უველაფერზე ხელი აიღო, აირგმა დასვენება მჭი-რდება.

ბერანეთე. ალბათ, დირექცია ნაწუენი დარჩებდა. შემცვლელის პონვა საშუალება საჭირო. მით უკვეთის თქვენთვის, დიდალიმ გაქვთ და დარწმუნებაც თქვენ გერგებათ.

დი უღარ ი. არ დაგიბოლათ... საქმად უნდაურთა, მაგრამ იგი მარტორქა ვადა (მორადდ მარტორქების ხმაური ისმის).

ბერანეთე. მარტორქა ბატონი პაპიონი მარტორქა ვადა! ახ, ისეც მაგალითი ისეც მაგალითი... მე უკვე ვაგაკვირს ვერარას ცხელვამ რატომ უფრო ადრე არ მიიხარით?

დი უღარ ი. ხომ ხედავთ, იუმონის გრძობა არა გაქვთ. არ მინ-დავლდ მთქვა... არ მინდა, რადგანაც კარგად გიცნობს. ვი-ცილიდ, რომ ვაგაკვირს ვერაფერს ნახადით და შეგემიხდებო-და. რა საიცარიე მგრძობილად ხართ!

ბერანეთე. (ცისკერ ხელს ალაპარკებს) ახ, ასე ხომ! ახ... ბატო-ნი პაპიონი... რა დიდებულ მდგომარეობა ჰქონდა.

დი უღარ ი. და ისეც საბუთია მისი მდგომარეობის უნაგრა-ობისა.

ბერანეთე. ვანზარ მაინც არ იზად, დარწმუნებული ვარ, უკე-ლაფერი მისდაუნებურად მოხდა.

დი უღარ ი. ჩვენ რა ვიცით? ვინ გაიგებს, რა იღუმალი მიზეზე-ბი ამძორავებს აღმინებ, იმ წუთებში.

ბერანეთე. შეეცდობა უნდა იყოს. მას გაუმძლავრობის კომპ-ლექსი ჰქონდა და ფსიქონალზოთი უნდა ემეგრებოდა.

დი უღარ ი. თანაც თუ ასეთი ვარდაქმნა მაშისილებელია. თუმცა უკვდა ჩვენგანი სუბლიმიაციას ისე პოულობს, როგორც უშუა-ლდია.

ბერანეთე. დარწმუნებული ვარ, ძალით ჩაითრის.

დი უღარ ი. ეს შეიძლება ყველას დაეპაროს.

ბერანეთე. (შეზინებული) უველას? იო, არა, თქვენ არა ასე არ არის?. თქვით? განა ასე არ არის, განა ასე არ არის?

დი უღარ ი. ცხადია, ცხადია...

ბერანეთე. (ცოტა წუნარდება) მე კი მეგონა, ბატონი პაპიონის სა-კიბეობა ვაჩნდა წინააღმდეგობის გასაწევად. მჭეროდა, რომ მტკიცე ხალხია ჰქონდა! მით უმეტეს, რომ არ ვცი, რითი შეიძლებოდა დაინტერესებულიყო ან მატერიალიზად, ან მო-რალურად!

დი უღარ ი. რითი კი ცხადია, მისი საქციელი უნაგრაო.

ბერანეთე. რასაკვირველია. ეს შემსაბუქებელი გარემოება... თუ ვამაშუვებელი? უფრო ვამაშუვებელი, თუ ვიფიქრობ, რომ ახირების გამო ხაიდან... დარწმუნებული ვარ ბოტარის სასტიკად განჩნდა მის საქციელს, ნეტავ რას ფიქრობს. ნეტავ რას ფიქრობს თავის უღრანზე?

დი უღარ ი. საწუალი ბატონი ბოტარი აღწყოთებული იყო და ზედმეტად აღწყოთებულიყო. იშვიათად მინახავს ვინმე ასე გან-ჩნებულად.

ბერანეთე. ამჭრად ბრალს ვერ დავებ. მაინც გამჭირავი კაცია, მე კი მასზე რას არა ვფიქრობდი.

დი უღარ ი. ისიც თქვენზე რას არ ფიქრობდა.

ბერანეთე. ეს ჩემს იბიექტურობას მოწმობს თანამედროვე ეთო-ბრებაში. თუმცა თქვენც ცუდი ხარისა იყავით მასზე.

დი უღარ ი. ცუდი პრისონი?... არა ხარის მართალი. ისე კი მზი-რად არ ვეანხმებოდ. მისი სუბტიციში, მისი უნდობლობა, მისი ექვიანობა არ მისაძინებდა. ამჭრადაც არ მომეწონა.

ბერანეთე. ვაქნა, ვერ შეეცადა.

ბერანეთე. ამჭრად უკვე საწინააღმდეგო აზრების გამო, არა?

დი უღარი ა. არა, მთლად ასე არა. ჩემი განსაკ, ჩემი აზრი ცოტა უფრო ღრმაა, ვიდრე თქვენ წარმოგვიხდენიათ. საქმე ისაა, რომ ბოტარს არ გაანდნა სწორი და ობიექტური არგუმენტები. გემორიბები, რომ მე სულაც არ მუხატბლები ვულერ მარტორქები, ერთი წამითაც კი არ იფიქროთ. ერთი გეგა, რომ ბოტარის აღვზნებულნი საქციელი, როგორც ყოველთვის, თეთრი ძაფით იყო ნაყერი. მე შტორია, რომ მისი პირობა მხოლოდ და მხოლოდ უაზრობისადაა ზონილი იყო ნაყარხავე. ერთი სიტყვით, თქვენი ვაკვის არასრულყოფილების კომპლექსთან, შტორია. ყოფის გარძობასთან. თანაც გაცვეთილი სიტყვებით სწავთა ლაპარაკი და მისი გამოვიტული აზრები ნაქლებად მიაღლებს.

ბერანეე. ნუ მუხატბლებ და ამეჩრად ბოტარის მხარეზე ვარ. ყოჩალი კაცია. დაე.

დი უღარი ი. მეც გეთანხმებით, მაგრამ ეს არაფერს ნიშნავს. ბერანეე. დახ, ყოჩალი კაცია. უკრალბეს ზნირად ვერ შეხვდებით, ღრუბლებსებო. ყოჩალი ტობი, რომელიც ოთხვე ფეხით მიწაზე შეარდა დაგას. უკრალბად: არი ფეხით. მიხარია, რომ მისი მომხრე ვარ. როცა ვნახავ, მივულოცავ. ბატონ პაპიონს კი ბრალს ვებ. მისი მოვალეობა იყო არ დაწებებულყო.

დი უღარი ა. მა შეუწყნარებელი ხართი იქნება ბატონ პაპიონს, ამდენი ხნის ერთ ადგილზე ცხოვრების შემდეგ. თავისუფლად განავარდების მოთხოვნებზეა გაუწდა.

ბერანეე. (ირონიულად) თქვენ ხომ დიდი შეწყნარებელი ბრძანდებით და დიდი სულგრძელები!

დი უღარი ბ. ძირაგზე ბერანეე, კაცს უნდა გაუგავთ და თუ გსურთ სწორი ფერომენს საფუძვლიანად ჩასვლდით და მისი შედეგებზე გათვალისწინით, საქარია ინტელექტუალური ძალები მითლი დაბავით გაარკვეით მისი გამოწვევი მიზეზები. ჩვენ უნდა ვეადოთ ამისი გავითება, ჩვენ მოაზროვნე არსებები ვართ. პირადდ მე, ჩერ არაფერი გამომივიდა და ვიმორიბები არ ვიცი გამოიბა თუ არა. ყოველ შემთხვევაში, კაცს კეთილი განსარახვა მაინც უნდა ჰქონდეს, ან ბუნებით უნდა იყოს ასეთი. ან ნათელი გონება უნდა გაანდეს როგორც საყვისი ყოველგვარი შემოქმედებისა. გავება, ეს გამართლებია.

ბერანეე. თქვენ მაღლ მარტორქებსაც მიმხრობით.

დი უღარი ა. არა, არა, იქამდე არ მივლავ მე მხოლოდ ერთი იმათგანს გახლავართ, ვინც ცდილობს მოგვეტენეს პირდაპირ, ციხვე შეხვდეს. მინდა რეალისტად ვიყო. თანაც ჩემს უბედ კუბებს, უმბ, რაც ბუნებრივია, ის არც მანკიერია. თუგანებია ის, ვინც ვეულებან ნაჯლსა ჰხედავს, მგავსად ინკვიზიტორებისა.

ბერანეე. თქვენ, თქვენ ეს ბუნებრივად მიგანითა?

დი უღარი ა. რა შეიძლება იყოს მარტორქაზე უფრო ბუნებრივი?

ბერანეე. დახ, მაგრამ ადამიანი, რომელიც მარტორქად გადაიქცევა, ყოველგვარი კამათის გარეშე არანორმალურობაა.

დი უღარი ი. ოს, ყოველგვარი კამათის გარეშე... იცი...

ბერანეე. დახ, კამათის გარეშეც არანორმალურია, სრულად არანორმალურია.

დი უღარი ბ. თქვენ შეტისმეტად დარწმუნებულნი ბრძანდებით საყოფარო თაობი. ნეტავ ენე უწყის, სად მთავრდება ნორმალურობა და სად იწყება არანორმალურობა? შეგიძლიათ კი განსაზღვროთ ცნებები ნორმალურობისა და არანორმალურობისა? ყოველ შემთხვევაში ფილოსოფიისა და მისიონის თვალსაზრისით ჩერა ცუდყოფილად ვერ გადაჭრა ეს პრობლემა. ყველა ყველა, და ეს მაინც კარგად უნდა მოგეტყვენებოდეთ.

ბერანეე. იქნება ამ საკითხის ფილოსოფიურად გადაჭრა ვერ შესძლებს. მაგრამ პრაქტიკულად კი გადასაჭრელია. ხომ ვინციტყვებდნენ მორაბობა არ არსებობს... მაგრამ კაცო დიდი, დადის, დადის... (იწყებს ოთახის ერთ კუთხიდან მეორეში სიარულს)... დადის და ბოლოს საყოფარო თაბს ეტყვის, როგორც გადამლიე.

დი უღარი ბ. თქვენ ყველაფერი აურთიოთ გალოგებთან პირობითი იყო, თორავთლმა და სამეცნიერო აზროვნებამ, საერთოდ მიღებულ აზრზე და დოგმატიზმზე გაიმარჯვა.

ბერანეე. (დაწებულ) ეს რაღა ისტორიები მოვიგონეთი საერთოდ მიღებულ აზრი, დოგმატიზმი, სიტყვები, სიტყვები! შეი-

ძლებს, მე თავენი ყველაფერი მერიგებს, მაგრამ თქვენ რა გინდათ არა მარტორქა თაბს? თქვენ ისიც კი აღარ უყურებთ, რა გინდათ ნორმალურობა და რა არა ვულერ მიწალებით თქვენი ვულერ ნორმალურობა... სასაცილოდ არ მგოფის ეს თქვენი გადამღმობისა და დი უღარი ბ. თქვენ თვითონ არ ჩამოადავებთ ამ თემაზე ლაპარაკითან ამტკიცებდით, უკანასკნელი სიტყვა ყოველთვის პრაქტიკა ეკუთვნის. შეიძლება ასეცა, აღონდ იმ პირობით, რომ თვითონის მოწყობილდს იგი აზროვნების ისტორია და მცნებებზე ამის დიდებულნი არგუმენტები.

ბერანეე. (უფრო და უფრო გაბრაზებული) ეს სულაც არაფერს ამტკიცებს ეს აბლაუბა, უფრორობა!

დი უღარი ბ. ჩერ ცოდნა საქობი, რა არის უფუნერობა...

ბერანეე. უფუნერობა, უფუნერობა, მორია და გაოდავი მოყვლე უფუნერობა, უფუნერობა! ყველამ იცის, უფუნერობა რაც არის. აი, მარტორქა, თქვენის აზრით, პრაქტიკა თუ თეორია?

დი უღარი ბ. ერთიცა და მეორეც.

ბერანეე. როგორ ერთიცა და მეორეც!

დი უღარი ბ. ერთიცა და მეორეც, ანდა ან ერთი ან მეორე. ვასარკვევია!

ბერანეე. მაშინ, მე... მე უნდა ვამბობ ვაზროვნებაზე!

დი უღარი ბ. თქვენ, თქვენს ტურს არა ხართ, ჩვენ სულაც არა ვაკვის ერთნაირი აზრები, ამიბომ მშვიდობიანად ვიკამათო. კამათი საქარია.

ბერანეე. (გახლებული) თქვენ გგონიათ, რომ ქუჩაზე არა ვარ? თქვენ მე უნდა გგონიათ? არა, არა სულაც არ მინდა ვანი თვით არ მინდა ვანის დავგვხვავს. (წინაშე) ვიცი, ფილოსოფიაში ვერ ვერკვევ; არ მისწავლია. თქვენ კი დილითმათი ბრძანდებით, აი რატომბა, რომ თქვენ ვერხვინავდ კამათობ, მე კი არც კი ვიცი რა ვიხახახობ, ყველაფერი მომხიბრებია (მარტორქების ღლიერი ხმები ისმის, ისინი ვერ სიღრმეში რომ ფანჯრის იმის ქვეშ ჩაიბრუნენ, შემდეგ სკენის წინ მდებარე ფანჯრის ქვეშ), მაგრამ მაინც ვგრძობ რომ თქვენ სცდებით... ინსტიტუტია ვგრძობ. არა, ისტორიკტი მარტორქებსა აქვო, მე უფრო სწორად — ინტელუცია ვგრძობ, აი, სიტყვაც ვიპოვე, ინტელუცია...

დი უღარი ბ. სიტყვა „ინტელუციაში“ რა გულისხმობთ?

ბერანეე. ინტელუცია, ეს არის... როგორ გითხრობთ ჩემი აზრით, თქვენი შეწყნარებლობა გადაჭარბებულია, თქვენი დიდუღერებულება კი მოწყობება... სინამდვილეში კი, მენდეთ, ეს ხისუსტეა... სობრმავე...

დი უღარი ბ. ანა თქვენ ვულერუცილობით ამტკიცებთ.

ბერანეე. ჩემს, თქვენ ყოველთვის მოგვეტენი დაწრებით. მაგრამ მისინეთ, ვეცდები ლოგოსი მოგებინოთ...

დი უღარი ბ. რომელი ლოგოსი!

ბერანეე. ლოგოსი, ფილოსოფიის... თქვენ ჩემზე უცეთესად იცით, ვერ არის ლოგოსი. სწორედ ლოგოსისა ამისხნა, რომ...

დი უღარი ბ. რა ავიხსნათ?

ბერანეე. ამისხნა, რომ აზიური მარტორქები აფრიკლები იყვნენ და აფრიკული მარტორქები კი აზიურნი.

დი უღარი ბ. რაღაც ვერ მიგხვდება.

ბერანეე. არა... არა... მან პირობით გვიბრძა. ესე იგი აფრიკულები იყვნენ აზიურები და აზიურები კი... ემ, რისი თმაც მინდა, ან გამომიღებ. ერთი სიტყვით, თქვენ მისთან ყველაფერს გაარკვევთ. თქვენი ურთობის კაცია, სერიოზული, ნათიბი, განვითარებულნი, გონიერი (როცკ ფანჯრის ქვეშ მარტორქების ნაყოფი ღლიერებდა და ორვე მოქმედ პირის საფარსა ფარავს; მხოლოდ მათი ბაგეების მოძრაობა ჩანს) ისევე მარტორქები როდისდა დამოაფრებდა (უკანა ფანჯრისკენ გაიქცევა) გეყოფათი ვერგათა ბინდურები (მარტორქების ხმები მინდელად, ბერანეე მუშტს უღერებს იმ მხარეს, საიდახაც ხმები ისმის).

დი უღარი ბ. (ხის) ძალზე მომინდა იმ თქვენი ლოგოსის განცნობა. თუ მს შეუძლია ვამარკვევს ამ საჩირობის, საჩირობოდ და ბნელთ მისულ საკითხებში... უცეთეს ვერ ვიხატებდები.

ბერანეე. (წინა ფანჯარასთან მიიბრუნეს) დახ, მოგვიყვანო და და მოველანარკავებო. ნახეთ, რა მშვენიერი პიროვნებაა (ფს-

* „და მაინც ბრუნავს“...

ჭრიდან მარტორქებს უყვიროს) მიხსნებრბო! (იმავე განწყობი-
ლებით).

დი უღარ ი. თავი დაანებეთ, ირბინონ და უფრო ზრდობობიანად
მოიქცეთ. ასე არ მიმართვენ იმ არსებებს, რომლებიც...

ბერანეტე. (ცლავ ფანჯარასთანაა) ავირ, კიდევ! (საორკესტრო-
დას, ფანჯრის ქვეშ, მარცხენა მხრიდან, მარტორქის რტაზე წა-
მოვებულთ სპორტული ქუდი გამოჩნდება, მარტორქე მარჯვე-
ნა მხარეს გუბის და სწრაფად ტრება). სპორტული ჯუბის მარ-
ტორქის რტაზე ახ, ეს ქუდი ხომ ლოგოსისაა! ლოგოსის
სპორტული ქუდი! ათას გზის წყველა და კრულავ! ლოგოსის
მარტორქად გადაქცეულა!

დი უღარ ი. ეს კიდევ არ კმარა საიმისოდ, რომ ასე ითავებდეთ.
ბერანეტე. ვიკას უნდა ენდო, აღბრთო დიდებულთ, ვიკას უნდა
ენდო! ლოგოსის მარტორქა!

დი უღარ ი. (ფანჯარასთან მიდის). სად არის?
ბერანეტე. (თითო ახვენებს) ავირ, ხედავ?
დი უღარ ი. დიახ, ერთი მარტორქე ქუდიოა. დამაფრთხილებია.

ეს ნამდვილი თქვენი ლოგოსია?..
ბერანეტე. ლოგოსის მარტორქა!

დი უღარ ი. მას თავისი აღრიწმელი სახე მაინც შემოურნახავს?
ბერანეტე. (იგი მუშტის უქნებს ქუდიან მარტორქას) მე თქვენს
კვალს არ გამოუყვები არა და არა!

დი უღარ ი. თუ ის ნამდვილი მოაზროვნე იყო, როგორც თქვენ
ბრძანებთ, მაშინ სიხარული არ დათმობდებოდა. ალბათ, წესი-
ერად აწინ-დაწინა, ვიდრე გადაწყვეტილებას მიიღებდა.

ბერანეტე. (ცლავ ფანჯარადან გაყვიროს) თქვენ კიბის არ ვუვ-
ლო!

დი უღარ ი. (სავარძელში ჩაჯდება) დიახ, ამაში არის რაღაც დამა-
ფრთხილებელი (ბერანეტე წინა ფანჯარას ხურავს და სცენის უკანა
ფანჯრისაკენ მიმართება, სიღრმად მარტორქების ხმაური ის-
მის, ეტყობა მარტორქები სახლის ირგვლივ დარბიან. ბერანეტე
ფანჯარას აღებს და ყვიროს).

ბერანეტე. არა, თქვენს კვალზე არ ვიცი!
დი უღარ ი. (თავისთვის. სავარძელში ზის) სახლს გარშემო ურ-
ბენში დიდი ბავშვები (მომხმან როგორ ამოდის კიბზე დეზი
და ბერანეტეს კარზე აყვანებს. მღვავტ კლათა აქვს ჩამოყი-
ლებული) გეჩაწე, აკვანებენ, ვიღაცა მოვიდა! (ფანჯარასთან
მდგარ ბერანეტეს სახელოვ ქაჩავს).

ბერანეტე. (მარტორქების მიმართ) სირცხვილია! სამარცხენია
თქვენი მასკარადი.

დი უღარ ი. კარზე გვიკვანებენ, ბერანეტე, არ გეხმით?
ბერანეტე. თუ გინდათ, გაადით! (და ცლავ, ახლა კი უსიტყვოდ,
გასურბებს მარტორქების კვალს. დიუღარი კარს აღებს).

დე უ. ი. (შემოდის) გამარჯობა, ბატონო დიუღარი.
დი უღარ ი. ოო, ეს თქვენა ხართ, მამფაუჯელ დევი?

დე უ. ი. ბერანეტე სახლში? უყვირებო?
დი უღარ ი. გამარჯობა, ძვირფასო მამფაუჯელ, თქვენ ბერან-
ეტეს ხშირად ნახულობთ?

დე უ. ი. სად არის?
დი უღარ ი. (თითო უჩვენებს) ავირ!

დე უ. ი. საყოფადი, კაცოშვილი არა ჰყავს, თანაც ცოცა ავადმუ-
შობს. უნდა მივხედოთ.

დი უღარ ი. თქვენ დიდებული ამხანაგობა იცით, მამფაუჯელ
დევი.

დე უ. ი. რტობაც არა, მართლაც დიდებული ამხანაგობა ვიცო.

დი უღარ ი. თქვენ კეთილი გული გავსო.
დე უ. ი. მე კარგი ამხანაგი ვარ, მორია და ვაჟავდა.

ბერანეტე. (შემობრუნდება, ფანჯარას ღიბს ტრუებს) ოხ, ძვირ-
ფასო მამფაუჯელ დევი! რა კარგია, რომ მომხმანდით, რა თა-
ვანია ხართ.

დი უღარ ი. ვერ უარყოფ.
ბერანეტე. იცით, მამფაუჯელ დევი, ლოგოსის მარტორქად გა-
დაქცა!

დე უ. ი. ვიცი, რომ მოდიოდით ქუჩაში დაეინახე. თავის ასაკთან შე-
დარებით საკმაოდ ჩქარა დარბის თავს უყვირებდა გრძნობთ,
ბატონო ბერანეტე?

ბერანეტე. (ღეზის) თავის ტკივილი მელავს საშინელება. რას
იტყვი, არ არის საშინელება?

დე უ. ი. მე ვიტყვი, რომ უნდა დაიხვენოთ... ერთი-ორი დღე კიდევ
უნდა იყოთ სახლში, მშვილად.

დი უღარ ი. (ბერანეტესა და ღეზის) იმედი მაქვს, ხელს უჭერს...
ლო!

ბერანეტე. (ღეზის) ლოგოსზე ვლასარკობდით...
დე უ. ი. (დიუღარს) რაში უნდა შეგვაშოლო ხელი? (ბერანეტეს) აა,
ლოგოსზე მე კი მასზე საერთოდ არ ვიჭირობ.

დი უღარ ი. (ღეზის) შეიძლება წაღებდეთ ვარ?
დე უ. ი. (ბერანეტეს) რა გინდათ, რომ ვიფიქრო (ბერანეტესა და დიუ-
ღარს) ახალი ამბავი უნდა გითხრათ: ბოტარის მარტორქად გა-
დაქცა!

დი უღარ ი. დახე!
ბერანეტე. ეს უმტკილესობა იგი წინააღმდეგი იყო. თუთოდ შე-
გვაშოლო. იგი პროტესტს აცხადებდა. ეს წუთია დიუღაროც შე-
უდარბოდა. ასე არაა დიუღარი?

დი უღარ ი. ანუ.
დე უ. ი. ვიცი, რომ წინააღმდეგი იყო. და მაინც, მიუხედავად ამისა,
ბატონო პაიკოზის გარდაქმნიდან ოცდამათხ საათის შემდეგ
მარტორქა გახდა.

დი უღარ ი. იცის აქეს მან აზრი შეიცავალა განვითარების უფუღ-
ბა ყველას აქეს!

ბერანეტე. მაშინ, მაშინ ყველაფერს უნდა ელოდეს კაცი
დი უღარ ი. (ბერანეტეს) ურჩალი კაციაო, სულ ახლანავე არ ამტკი-
ცებდით?

ბერანეტე. (ღეზის) ვერ დაგვიჩერებთ, მოგატყუებს.
დე უ. ი. ჩემს თვალში მოხდა.

ბერანეტე. მაშ, იტყუებოდა და თავს იყატუნებდა.
დე უ. ი. მას გულწრფელი სახე ჰქონდა და არც გულწრფელია
აკლდა.

ბერანეტე. თავი ხომ არ უმართლებია?
დე უ. ი. სიტყვა-სიტყვით ასე თქვა: საჭიროა დროს ფეხდაფეხ მიმ-
ყვო! ეს მისი უკანასკნელი ადამიანური სიტყვები იყო!

დი უღარ ი. (ღეზის) თითქმის დაწმუნებული ვიყავი, რომ აქ
შეგხვდებოდით, მამფაუჯელ დევი!

ბერანეტე. დროს ფეხდაფეხ მიმყვო... რა სიყალბეა! (ხელებს
შლის).

დი უღარ ი. (ღეზის) რაც კანტორა დაიხურა, თქვენი ნახვა შეუ-
ძლებელი გახდა.

ბერანეტე. (თავისთვის აგრძელებს) რა გულწრფელიაო! (ცლავ
ხელებს შლის).

დე უ. ი. (დიუღარს) თუ ჩემი ნახვა გინდოდათ, თქვენ მარტო დაგ-
რტავთ...

დი უღარ ი. (ღეზის) ო, მე ხომ მოკრძალებული ვარ, მოკრძალებ-
ული, მამფაუჯელ.

ბერანეტე. იცით რა, ბოტარის დაუფიქრებლობა არ მაწყევბს. მი-
სი სპიტიკი მხოლოდ მოჩვენებითი იყო, რაც, რასაც ვიყვარებო,
ხელს არ უშლდა, რომ ურჩალი კაცი ყოფილიყო. ხოლო ურ-
ჩალი ადამიანებიდან ურჩალი მარტორქები გამოდიან. ვაი, რომ
გააზრებო.

დე უ. ი. ნება მომეცით კალათა მაგიდაზე დაედო (ღეზს მაგიდაზე).
ბერანეტე. ურჩალი კაცი კი იყო, მაგრამ, გულწრფელიაოც არ
აყლდა...

დი უღარ ი. (ღეზის მიმართ) და კალათის დაღებში ესმარება)
მოხატული, კვაპატეო, უფრო ადრე უნდა გავგეოვავოფულ-
ბინეთ ამ ტვირთისაგან.

ბერანეტე. (აგრძელებს) უფროსებისადა ზოლის გამო დამაინიჯ-
და, არასრულფასოვნების კომპლექსი...

დი უღარ ი. (ბერანეტეს) თქვენ სწორად ვერა სჯით. ის ზუსტად
თავისი უფროსის კვალს გაყვა, იარაღს მისი ექსპლოატორ-
ბისას, როგორც თვითონ იტყვდა ხოლმე, მე კი გმონია, რომ
მისი ერთიანობის სულსიკეთებამ სწლია მისხავე ანარქიულ
მასულსება.

ბერანეტე. მარტორქები ანარქისტები არიან, რადგან უმცირესო-
ბას წარმოადგენენ.

დი უღარ ი. ქვეტერობით კი უ.

დე უ. ი. ეს იმგვარი უმცირესობაა, რომელიც უკვე მრავალცირო-
ვანია, რადგონობა კი იზრდება და იზრდება. ჩემი ბიძაშვილი
უკვე გადაქცა მარტორქად, მისი ცოდვიც, თუ აღარაფერს ვი-

ტყვით მაღალი თანამდებობის პირებზე, მაგალითად კარდინალ რეცსენ...¹

დიუღარი. 1. პრელატი

დეზი. მაზარინი.²

დიუღარი. აი, ნახავთ თუ სხვა ქვეყნებსაც მაღლ არ მოედება ეს კიდევია.

ბერანეთე. წარმოადგინეთ, და ეს ქირი ჩვენგან მოდის!

დეზი. და არისტოკრატიც მტრულიც სენ-სიმონი.³

ბერანეთე. (ხელს ეისკენ აღმაყრბის) ჩვენი კლასიციონები!

დეზი. და კიდევ სხვებიც. ბევრი. შეიძლება ქალაქის მცხოვრებთა მეთოხებდა.

ბერანეთე. ჩვენ ჯერ კიდევ ბევრნი ვართ. და ეს უპირატესობა უნდა გამოვიყენოთ, ვიდრე ყველა არ წაუღოყვით. რააცა ღონე უნდა ვიხმაროთ.

დიუღარი. ისინი მეტიმხედად ძლიერნი არიან, მეტიმხედად.

დეზი. ჯერ უნდა ისაიდლო, საქმელი მოვიტანე.

ბერანეთე. რა მზრუნველი ბრძანდებით, მაღალაზელ დეზი.

დიუღარი. (იქით) დაიბ, ერთობ მზრუნველი.

ბერანეთე. (დუხის) არ ვიცო, მაღლობა როგორ გადავიხალო.

დეზი. (დიუღარს) ჩვენთან დარჩებით ხომ?

დიუღარი. არ მინდა მოხაზებრეგლი ვიყო.

დეზი. (დიუღარს) რას ბრძანდებით, ბატონო დიუღარი. მშვენიერად იცით, რომ დიდ სიამოვნებას მოგვანიჭებთ.

დიუღარი. მშვენიერად იცით, რომ ხელის შეშლა არ მინდა...

ბერანეთე. (დიუღარს) რასაკვირვებია, დიუღარი, რასაკვირვებია, დარბით, თქვენი აქ ყოფნა ყუფილთვის სასიამოვნოა.

დიუღარი. იცით, სხვას უნდა შევხედო და თავს შეჩქარებო.

ბერანეთე. ახლანდეს არა თქვით სარულიად ოცობიყვად ვარო.

დეზი. (კალათიდან სანოვაცე იღებს) იცით, საქმლის შოვნა როგორ გამოვიტანო? მაღალიც დარბებულია. ისინი ყუფილთვის სანსიამოვნოა. ზოგიც დაკრძალა და წარწერა გამოკრული: „...გარდაცემის გამო“.

ბერანეთე. ეს მარტორქები სადმე, შემოიღობილ ადგილას, უნდა შერვიან და თაღური ადევნონ.

დიუღარი. ამ გეგმის განხორციელება შეუძლებელია შეჩვენება. ცხოვრობა დაცვის საზოგადოება იქნება პირველი წინააღმდეგე. დეზი. თანაც უკვე ყველას ვუყავს მარტორქა, ან ახლო ნათესავი ანდა მეგობარი. ეს კიდევ უფრო ართულებს საქმეს.

ბერანეთე. მაშ, ყველა ჩაიფრეო!

დიუღარი. ყველა თანამონაწილთა.

ბერანეთე. მაგარა როგორ შეიძლება მარტორქა იყო? შეუძლებელია, შეუძლებელი (დუხის) მაგივრად მაღალიც დაგეგმარო?

დეზი. (ბერანეთეს) ნუ შეწუხდებით. ვიცო სადაცა თევზები (ჭურჭლის გამოსატანად განვიხსნათ მიღის, საიდანაც სუსტის გამოსული მოწყობილობა გამოაქვს).

დიუღარი. (თავისთვის) ოჰო, აქურობა დიდებულიად სცოდნია... დეზი. (დიუღარს) რჩებით ხომ ჩვენთან? მაშინ სამ კაცზე გავშლი.

ბერანეთე. (დიუღარს) დარბით, დარბით!

დეზი. (ბერანეთეს) ხალხიც უკვე მივიჩნია, იცით, კაციშვილს აღარ უყვით ქრუსი რომ მარტორქები დაქირაონ. ხალხი გზას უთმობს, ერთდება. მარტორქები ჩაივლიან და ხალხი კვლავ სიერისმანს აკრძლებს, საქმეზე მიიქარბის. თითქმის არაფერიც არ მომხდარა.

დიუღარი. ეს ყველაზე კვიანობია.

ბერანეთე. არა და არა! ასე მოქცევა არ შემოიძლია.

დიუღარი. (დაუჭერბით) ხანდახან თავს ვეკიოხებო, ეს, მეცნიერული ცდა ხომ არ არის-მეთქი.

დეზი. ჯერ ვისადლოთ.

ბერანეთე. როგორ? თქვენ, იურისტს, როგორ შეგიძლიათ დეზი... ვად, რომ ცარტედან მარტორქების ძლიერი ხმაურით ექსპლ... ვად და რტმუვად ვარბიან. ხმარის ერთმის სუფილმეცხურა და და დღვადღებთ ხმა). რა მოხდა? (უკვლავ დანერგის მთავრდება) რა სდებდა? (ცდლის ნერვის ხმა. მტერიც სტრის ნაწილს ფარავს. მოქმედი პირები, თუ ეს შესაძლებელია, მტერნი იხილებიან. მხოლოდ მათი ღლაპარაკი ისმის).

ბერანეთე. არაფერი აღარ ჩანს, რა სდებდა?

დიუღარი. არაფერი აღარ ჩანს, მაგრამ ისმის.

ბერანეთე. ეს საქმარის არ არის!

დეზი. მტერმა თევზები დააქუქყანა.

ბერანეთე. ეს არამეცნიერულია.

დეზი. ქმა ვინაქრეთ. ამებზე ნულარ ვიფიქრებო (მტერიც იფანტება).

ბერანეთე. (დარბებზე აწვევებს თითონ) მათ, მენამნებოთა ყუზარ... კიდებო დაანერგის.

დიუღარი. მართლა დაანერგის.

დეზი. (დუღარს მომორდება და მაგივრისან მიღის, ხელში თევზი უქირავს და წმენდს, შემდეგ სწრაფად უახლოვდება დიუღარს და ბერანეთეს) აფერ, გამოდის!

ბერანეთე. უკვლავ მენამნებო, მარტორქების მთელი ლეგიონი, წინ მდებლად მოქმედით.

დეზი. ბულვარში გროვდებიან!

ბერანეთე. ამის ატანა აღარ შემოიძლია, მეტი აღარ შემოიძლია!

დეზი. დანარჩენი მარტორქები კი უნებოდან გამოდის!

ბერანეთე. სახლებიდანაც გამოდის...

დიუღარი. ფანტრებიდანაც!

დეზი. და დანარჩენებს უფრთხიან (მაყურებელი ხელდას, კიბის ბაქანზე როგორ გამოდის კაცი და საფურცლებზე ჩაბრბის. შემდეგ მეორე რბიანი კაცი გამოდის. მერე მარტორქისთავიანი ქალი გამოჩნდება).

დიუღარი. და ჩვენ უმრავლესობა უკვე აღარა ვართ.

ბერანეთე. რამდენია მათ შორის ერთბქიანი და რამდენი ორიანი?

დიუღარი. სტატისტიკით, ალბათ, უკვე გამოთვლებზე მუშაობენ. რა მხატვარე მტყნეურელი კამაიონაო!

ბერანეთე. პროცენტულად ერთიცა და მეორეცა მიხალღებით უნდა გამოითვლოს. ეს ყველაფერია ისეთი სისწრაფით ხდება, რომ დროც კი ეს ექნებათ ანგარაშობა. დასაწყობად დრო არ ექნებათ!

დეზი. ყველაზე კვიანური იქნება დაანებოთ თავი სტატისტიკას, გაუშვით, აკეთონ თავიანი საქმე. წამოიღო, ძვირფასო ბერანეთე. ისადლოთ. დაგამოვიდებით, გაგაგნებებთ (დიუღარს) თქვენც წამოხმანდით (დანერგის შორღებიან. ბერანეთე, რომელიც დუხის ხელთ მიყავს, წყნარად მიღის; დიუღარი შუა გზაზე შეჩერდება).

დიუღარი. კაცმა რომ თქვას, არცა შობა, უფრო კი კონტერები არ მიყვარს. სიამოვნებით დანებარდებოდი სულთა პერზე.

ბერანეთე. არ ქნათ ეს. იცით, რა ხათაბაბი იტლებო თავს?

დიუღარი. თქვენი შეწუხება მართლა არ მინდა.

ბერანეთე. რაკი გუფუნებოან, რომ...

დიუღარი. (ბერანეთეს გააწვევტრინებს) არა, სულაც არ ვტყერებო ნიალობ.

დეზი. (დიუღარს) თუ გსურთ მივაცოვოთ და წახვებო, რასაკვირვებოა ვერავე გაიძულებო, რომ...

დიუღარი. ჩემი წახვლა მაინცდამაინც არ შეგაწუხებო.

ბერანეთე. (დუხის) არ გაუშვით, არ გაუშვით.

დეზი. ძალიანც მინდა რომ დარჩნო... მეგრამ რას იზამ, ყველა ადამიანი თავისუფალია.

ბერანეთე. (დიუღარს) ადამიანი მარტორქაზე მაღლა დავს!

დიუღარი. საწინააღმდეგოს არაფერს ვამბობ და არც რამე გთმონებებო. ჯერ არ ვიცით. ამას გამოცდილება დაამტკიცებს.

ბერანეთე. (დიუღარს) თქვენც, დიუღარი, თქვენც სუსტი ბრძანდებით. ეს ახირებაა და ბოლოს იწინებო.

დეზი. თუ ეს მართლაც მხოლოდ ახირებაა, მაშინ საფრთხე მიიმე არ არის.

დიუღარი. მე პატიოსანი ვარ! ჩემი მოვადლობა ჩემს უფრო...

¹ კარდინალი რეცი (1613 — 1679) — ფრანგი პოლიტიკური მოღვაწე, არისტოკრატიული ფრანგის ერთ-ერთი მეთაური.

² ჯულიო მაზარინი (1602 — 1661) — კარდინალი, მინისტრი ანა ავსტრიელისა და ლუი XIV-ის კარზე.

³ სენ-სიმონი (1675 — 1755) — გამოჩენილი ფრანგი მემუარიტი.

დე ზ. არასოდეს მიგატოვებ.
 ბერანე. შენთან არასოდეს მომერთვა მწუხარება.
 დე ზ. მწუხარებას მე ავაშორებ თავიდან.
 ბერანე. ერთად წავიყოთა ვინცნის. განათლებული ვახდები.
 დე ზ. უფრო მშვიდ საათებში კი ვისტორნებთ.
 ბერანე. დაბ, ვისტორნებთ სენის ნაპირებზე, ლუქსემბურგის...
 დე ზ. ზოგადაა?
 ბერანე. ძლიერა და გამბედავი ვახდები. ყველა ბოროტობისაგან დავიცავ.

დე ზ. ჩემი დაცვა არ მოგიწევს, რადგან კაცოშვილობის ცული არ გვიწად და არც ჩვეთვის უნდა ვინცნის ცული, გენაცვალებ.
 ბერანე. ზოგჯერ სურვილის გრძობა ჩადან ცულ შენგან, ანდა თავისთი გამოდის ცული. აი, მაგალითად შენ, ხომ არ გვიყარდა ის ხანაული პაპიონი. შეიძლება სულად არ გინდოდ პირდაპირ პირში გეთქვა, მაგრამ მაინც უთხარი, ხორკლიანი ხელები გაეცხო. გახსოვს, იმ დღეს, მარტორქადა გადაცეული ბეჭი რომ გამოგვეცხადა.

დე ზ. მართლაც ასე იყო. მას ხორკლიანი ხელები ჰქონდა.
 ბერანე. ეჭვი არ მეტარებო გენაცვალე, მაგრამ მაინც შეველო უფრო მორიდებით გეთქვა, მაიან დიდლა.

დე ზ. გგონია?
 ბერანე. პატემოყვარე კაცია, სახეზე არ შეიშინია, მაგრამ გულზე კი მოხვდა და შეიძლება მიწეზე ესეც გახდა მისი ნაქარები გადაწვეტილებებისა. იქნებ ერთი კაცის გადაჩენა სწორად შენ შეგადგობ?

დე ზ. იმ ხორკლიან ვერ მივხვდებოდი. ისე კი კარგი უზრდელი იყო.

ბერანე. მე კი ჩემს თავს ვსაყვედურობ, ენას რომ უფრო თბილად არ ვექცეობდი. ისე კი ვერ შევძელი, რომ მთელი ჩემი მეგობრული გრძობები დამეშტოციებინა. ვნანობ, რომ გამეცხადინა არ ვიყავი.

დე ზ. თავს ნუ იტანჯავ. რაც კი შეგძლო, ყველაფერი გააკეთე. შუთლებელის გაკეთება კი არ შეიძლება. სინდისი რატომ ექცინის? იმ ხალხზე ნულარა ფიქრობ. დავიწყე, უხვირო მოგონებები თავიდან ამოვიღე.

ბერანე. თეთონ ისინი გახსენებ, გამალებუნ გახსენებებს. ეს მოგონებები თავისთავად არსებობენ.

დე ზ. ასეთი რეალისტო თუ იყავი, ადარ ვიცოდე. მე უფრო პოეტური მეგობრე. ნულთ წარმოსახვის უნარი არა გაქვს? რეალიზაც ხომ მრავლდნარია! აირჩიე ის, რომელიც გრძობადავადება თავი წარმოსახვით გადაიჩინე.

ბერანე. ადვილი სათქმელი!
 დე ზ. ვანა შენთვის მე საკმარისი არა ვარ?
 ბერანე. ხო, კი, სრულიად საკმარისი!

დე ზ. მაგ შენ სინდისით რაღას არ გამოიხრტე. თქმა არ უნდა, შეიცდომები ყველას ვაჯავს. ჩვენ, მე და შენ კი — სხვებზე უფრო ნაკლები.

ბერანე. მართლაც ასე ფიქრობ?
 დე ზ. ჩვენ, უმრავლობასთან შედარებით უსეთესები ვართ, უფრო კეთილნი.

ბერანე. მართლაც. შენც კეთილი ხარ, მეც კეთილი ვარ.

დე ზ. მაშინ, უფლებაც გვეძინა სიცოცხლისა. ჩვენ მოვალეობაც კი გვაქვართ: ერთად ვიყო, ჩვენთვის ვიყო ბედნიერები, სხვებს კი თავი დავანებოთ. დანაშაულის გრძობა სასწიმი. სიმატობი. დანაშაულის გრძობა იმას ტანჯავს, ვისაც პატიოსნება, სიმწინდე აქვდა.

ბერანე. დაბ, ამან შეიძლება მიგვიყვანოს... (ოთხით ფანჯარაზე ახედებს, რომლის ქვეშაც მარტორქები დარბიან) მათ შორის ბევრმა ამნარად დანიწო!

დე ზ. ვეცადეო, თავი დამწავადებ არ ვიჭერნოთ.
 ბერანე. მა მართლად ხარ, ჩემო სიხარულიო, ჩემო ქალღმერთო, ჩემო მზე... ხომ შენთანა ვარ; ხომ ახვა? ჩვენი განმორება არავის შეუძლია. არსებობს ჩვენი სიყვარული და მხოლოდ ეს არის ნამდვილი. არავის უფლება არ აქვს და გვიყვინ ვერ შესძლებს ხელი შეგვიშალოს ბედნიერებაში. ახვ არ არის? (ტელეფონის ზარის ხმა ისმის) ვინ შეიძლება რეკავდეს?

დე ზ. (შეშინებული) არ უნახსოვს..

ბერანე რატომ?
 დე ზ. არ ვიცი. იქნება ასე რომდ.
 ბერანე. შეიძლება ბადონი პაპიონიანა ბნ ბორა, მწიფის... დიდიხარა და უნდათ შეგაკატიონონ ჩვენს პირვადელ სახეს დაუბრუნდითო. ავი ამბობდით, ყველაფერი მათი ახირებულობის გამო მოხდა!

დე ზ. არა მგონია ასე სწრაფად ახრი შეეცვალათ. მოსაფრტრებელი დროც კი არ ექნებოდით. თავიანთ ცდას ისინი ბოლომდე მიიყვანენ.

ბერანე. იქნება ხელისუფლების ორგანოებიან რეკავენ, იქნებ დამარტება სურთ ვთხოვონ, რაიმე ზომების მისაგებად.

დე ზ. ეს კი გამოაცხადა (ტელეფონი ხელახლა რეკავს).
 ბერანე. რა თქმა უნდა, რა თქმა უნდა, ხელისუფლების წარმომადგენლები რეკავენ. ზარის ხმა უცნობია. გრძობილი უნდა ვუპასუხო. სხვა არავინ შეიძლება იყოს (უტრბილს იღებს)

ალო? (უტრბილს დანახვად ზღაგლიო ისმის). გესმის? ზღაგლიო მოგსწონია! (ღეზი უტრბილს უტრბინ მიტანს, უკან დაიხივს და უტრბილს სწრაფად კიდებს).

დე ზ. (შეშინებული) ეს რააა?
 ბერანე. ისინი გვეცხუმებინან.

დე ზ. ცული ხუმრობა.
 ბერანე. ავი ვთხოვარ!

დე ზ. არაფერც არ ვითქვამს!
 ბერანე. ამას კარგა ხანია ველოდი. მე ეს აღრევე ვავითვალისწინე.

დე ზ. არაფერიც არ ვავითვალისწინებია და არც არასოდეს არავის ითვალისწინებ. შენ მამინ იწყებ გაქვას, როცა ყველაფერი უკვე მომხდარია.

ბერანე. არა, მე წინახარ ვეჭვებ, ვითვალისწინებ.
 დე ზ. ისინი თავზაიანებ არ ჩანან. ეს ბოროტებაა. არ მიყვარს, როცა დამცინიან.

ბერანე. ისინი შენს დაცინვას ვერ გახვდვენ. ისინი მე დამცინიან.

დე ზ. მაგრამ მე ხომ შენთანა ვარ, ესე იგი, მეც დამცინიან. ჯავრს ჩემზე იყრიან. მაგრამ ვიცოდე მაინც რისთვის? (ტელეფონი ხელახლა რეკავს). ამარტი ვამორთე.

ბერანე. კავშირგამბულობა უფლებას არ მოგეცემს!
 დე ზ. ლიარია ხარ, ჩემი დაცვა კი გნებავს! (გამორთავს აპარატს, ზარის რეკვა წყდება).

ბერანე. (რადიოსთან მივა) მოდი, რადიო ჩავერთო, ზარი ამბები ვავიციო.

დე ზ. რა თქმა უნდა. ხომ უნდა ვიცოდეთ, რა ხდება ჩვენს თავს! (რადიოდან ზღაგლიო ისმის. ბერანე სწრაფად ატრიალებს გამომრთველს. რადიო ჩუმდება. ზღაგლის ხმა შორეული ექოსავით მიიწე ისმის) ეს ნამდვილად სერიოზული ამბავია ეს უკვე არ მოწონს, ამას ვეღარ მივითმენს! (კანკალებს).

ბერანე. (ძალზე აღზნებული) ხომშვიდე! ხომშვიდე!
 დე ზ. რადიოსადგურიც დაუცავებია!

ბერანე. (კანკალებს, აღუცხებულია) ხომშვიდე! ხომშვიდე! ხომშვიდე! (ღეზი უკან ფანჯრისკენ გარბის, მეტე წინა ფანჯრისთან მიორბენს და იყურება. ამასვე იმეორებს ბერანეც, ოღონდ პირიქით. ბოლოს ორივენი სცენის შუაში აღმორჩლებიან და ერთმანეთის პირისპირ შეჩერდებიან).

დე ზ. ეს უკვე ხუმრობა აღარ არის. ეს უკვე ძალიან სერიოზული ამბავია!

ბერანე. მათ გარდა აღარავინ დარჩა; მთავრობაც მათ მხარზე გადავლდა (ღეზი და ბერანე იგივეს იმეორებენ, რაც წელან გააკვირვს, როცე ფანჯრისკენ გაბრბ-გამორბიან. შემდეგ კვლავ სცენის შუაში აღმორჩლებიან ერთმანეთის პირისპირ).

დე ზ. კაცოშვილი აღარ დარჩენილა.

ბერანე. ჩვენ მართნი ვართ, სრულიად მარტო დავრჩით.
 დე ზ. შენც ხეც გსურდა!

ბერანე. ასე შენ გსურდა!
 დე ზ. არა, შენ.

ბერანე. შენ (ყოველი მხრიდან ხმაური ისმის. სცენის სიღრმეში რომ კედელია, მარტორქების თავებით იფარება. კედელი კი აღარ ჩანს. მარჯვნივ, მარცხნივ, მთელს სახეში აჩქარებუ-

ლი ფეხის ხმა, ცხოველების ხმობრიანი ქნივა ისმის. შიელი ეს სახარული ხმობრი რიტმულია, მელოდიური. ყველაზე ძლიერი ხმაური — ფეხების ბრაგუნის ხმა, ზემოდან მოისმის. კერძოდ ზაქაშვილი ცვივა. სახლი ირყევა).

დე ზ. ი. დღემდე იძვრის! (ჯალმა არ იცის, საით გაიქცეს).

ბერანეტე. არა, ეს ჩვენი მეზობლები არიან, ჩვენი ჩლიქოსნები (ყოველ მანერს, მარჯვნივ, მარცხნივ მუშტს უღერებს) ცმარა, გარბნითი მუშობაში ზედს მიშლითი ხმაური აკრამალდია აკრამალდია ხმობრი!

დე ზ. ი. ურთობა არ შეუშვებენ! (მეუხედავად ამისა, ხმობრი კლუბულდებს და რალაცა მელოდიურ დეტალებში ვიხსენი).

ბერანეტე. (ისე შეშინებული) ნუ გეშინია, ჩემო სიყვარულო. ჩვენ ერთიდა ვართ. განა ჩემთან კარგად არა ხარ? განა შენთან რომ ვარ, საქმარისი არ არის? ყელდა ბორბიტებს ავარადებ.

დე ზ. ი. რამე ხომ არ დავაშავებ?

ბერანეტე. აღარ იფიქროთ. სა საქირაო სინდისის ქენჯანა. დანა-შაულის გარნაბა სახელოვანო. ჩვენი ცხოვრებით ვიცხოვროთ და ვიყო ბედნიერები. ჩვენი მოვალეობა ბედნიერები ვიყოთ. ისინი ბორბიტები არ არიან, ცდილენ მათთვის არავის გაუყუტებო. თავს დავგანებებენ. დამშვიდდი! (დე ზი სავარძელში ჭდებდა) კონიაკი გინდა? გამხრევდები...

დე ზ. ი. თავი მტკიავა.

ბერანეტე. (მარნივე ხილბანდს იღებს და დე ზის შუბლზე მოა-ხვევს) მიყვარხარ, გენაცვალე. ნუ შეუთავა, გაუვლით. ყველა-ფერს მათი ვინაობის ბრალდა.

დე ზ. ი. აღარ გაუვლით. ყველაფერი დასრულდა.

ბერანეტე. მიყვარხარ, სიყვარულ მიყვარხარ.

დე ზ. ი. (ხილბანდს იხსნის) მოხდეს ის, რაც მოხსადენია. შეტი რალა უნდა მოხდეს?

ბერანეტე. ყველანი გაგივდენ. შიელი სახარო ავადა. ყველა, ავადმყოფოა.

დე ზ. ი. ჩვენ ხომ ვერ განკურნავთ?

ბერანეტე. როგორ უნდა ვიცხოვროთ, მათთან ერთად. ერთ კერ-ქვეშ?

დე ზ. ი. (დამშვიდებით) წინდახეულვება საქირაო. საქირაო მოი-ქმნის... „modus vivendi“* და მათთან ბორბიტების საშუა-ლება.

ბერანეტე. ისინი ჩვენ ვერ გაგვიგებენ.

დე ზ. ი. მაინც უნდა გაგვიგონ. სხვა გამოსავალი არ არსებობს.

ბერანეტე. აი შენ, გესმის ისეთი?

დე ზ. ი. ჯერ არა. მაგრამ უნდა ვეცადოთ, რომ გავიგოთ მათი ფსიქოლოგია, ავითვისოთ მათი ენა.

ბერანეტე. მთ ენა არ აქვთ! აბა უსმინე... შენ ამას ენას ეძახი?

დე ზ. ი. განა რამე გაგვიგებ? შენ ხომ პოლიგლოტი არა ხარ?

ბერანეტე. ამაზე მეტე ვილაპარაკოთ. ჯერ ვისადილოთ.

დე ზ. ი. უკვე აღარ მშობა. შეტისმეტია. წინააღმდეგობის გარეშე აღარ შემიძლია.

ბერანეტე. იცოდებ, შენ ჩემზე ძლიერი ხარ, აღგზნება არ მოგე-რობს. ყორღალე იყავი, მომწონხარ, როცა ყორღალი ხარ.

დე ზ. ი. ეს რა ხანია მოხარა.

ბერანეტე. ხომ გჯერა, რომ მიყვარხარ?

დე ზ. ი. ხო.

ბერანეტე. მიყვარხარ.

დე ზ. ი. რამდენჯერ უნდა გაიმეორო, ჩემო სულელო.

ბერანეტე. მომიხმინე, დე ზი, ჩვენ რალაცას კიდევ შევძლებთ. ბავშვები გვეყოლება, ჩვენს ბავშვებს თავიანთი შვილები ეყო-ლებათ. თუქცა ამას დიდი დრო დასჭირდება, მაგრამ ჩვენ შე-ვგძლია კაცობრიობის განახლება.

დე ზ. ი. კაცობრიობის განახლება?

ბერანეტე. ჩვენ ვიქნებით ადამი და ევა.

დე ზ. ი. ადამი და ევა... ისინი გულადობი იყვნენ.

ბერანეტე. ჩვენც შეგვიძლია გულადობა. თანაც, როცა ამას არც ისე დიდი რამე სჭირდება. ეს უბრალოდ ხდება — დრო და მოთმინება.

დე ზ. ი. მაგრამ რისთვის?

ბერანეტე. დიას, დიას, ცოტაოდენე გულადობაც... ცოტაოდენე.

დე ზ. ი. ბავშვების ყოლა არ მინდა. მოსაწყენია.

ბერანეტე. მაშ, სახაროს როგორაა გადაარჩენ?

დე ზ. ი. რისთვის უნდა გადაარჩინოთ?

ბერანეტე. რა შეთხოვანა... ჩემთვის მაინც დათანხმდი დე ზი, ჩემ-თვის. გადაარჩინოთ ქვეყნებურბა.

დე ზ. ი. მე მერო ჩერ ჩვენ ესაქირობით გადაარჩენას. იქნებ ჩვენა ვართ არანორმალურები.

ბერანეტე. რას ბოდავ, დე ზი, სიცხე გაქვს?

დე ზ. ი. აბა მიიხედა-მოიხედა, ვინდა დარჩა ჩვენი გარსია?

ბერანეტე. დე ზი, მე ვერ ავიგან შენი პირიდან ასეთი რამეების მოსმენას (დე ზი აქეთ-იქით იყურება, უყურებს მარტორკებს, რომელია თავები კელდებზე, კარებებზე და მოაქირბე ჩასს).

დე ზ. ი. აი, ვინ არის ხალხი. ყველას მზიარული სახე აქვს. საყოთარ ტკავში თვას კარგად გრძობენ. შეუძლებს სულაც არ მგვანან. ბედნიერებიც კი ჩანან. გამოდის, რომ მართლებიც არიან, ასე რომ მოიქცნენ.

ბერანეტე. (ბელებს შეაერთებს და სასოწარკვეთით შეპყრებებს დე ზის) დაბრებდი, დე ზი, მართლები ჩვენა ვართ, ჩვენ.

დე ზ. ი. რა აგრებება!

ბერანეტე. შენ კარგად გესმის, რომ მე მართალი ვარ.

დე ზ. ი. აბსოლუტური სიმატლე არ არსებობს. ხალხია მართალი, ხალხი კი არც მე ვარ, არც შენ.

ბერანეტე. არა, დე ზი, მართალი მე ვარ. სახუთად კი ისა მაქვს, რომ შენ გესმის ჩემი სიმატლე.

დე ზ. ი. ეს არაფერს არ ასახულებს.

ბერანეტე. საბუთო? საბუთი ისაა, რომ მიყვარხარ, იმდენად, რამ-დენიცდა მამაყაც შეუძლია უყვარდეს ქალი.

დე ზ. ი. სულდობრივი არგუმენტია!

ბერანეტე. უკვე მე აღარა მესმის შენი, დე ზი. თვითონაც ეარ გე-მის რას ლაპარაკობ, გენაცვალე! სად გაქცა სიყვარული...

დე ზ. ი. ცოტა მრცხენია კიდევ იმისა, რასაც შენ სიყვარულს ეძა-ხი. ეს ავადმყოფური გრძობაა, სისულელე მამაყაცისა. ქალისაც თუ გნებავთ, რა შეედრება იმ სიფიცეს, იმ ურჯვეულთ ძა-ლას, რომელითაც დატენილან ესენი, ჩვენს გარშემო რომ არიან.

ბერანეტე. სიფიცე გინდა? ძალია გინდა? აბა, შენ ძალი! (სილას გააწწავს).

დე ზ. ი. იმ! ამას კი ვერსიოდებს წარმოვიდგინდე... (სავარძელში ჩა-ვარდება).

ბერანეტე. ი, მომიტევე, ძვირფასო, მომიტევე! (სურს მოეხვიოს, ქალი თავს არიდებს) მამატე, ძვირფასო, ასე არ მინდოდა. არ ვიცი, რა დამეშართა, რად მომერია სიბარაქ!

დე ზ. ი. იმობო, რომ შეტი სათქმელი არა გქონდა რა. სრულად მარტოვია.

ბერანეტე. ამ რამდენიმე წუთში, ჩვენ უკვე ოცდახუთი წლის ცოლმშრული ცხოვრებით ვიცხოვრობ.

დე ზ. ი. კარგად მესმის შენი და მებრალბო.

ბერანეტე. (მტირალ დე ზის) კეთილი, აღმათ მეც შეტი სათქმელი აღარა მაქვს. ისინი ჩემზე ძლიერები გჯონია, ჩვენზე, ორივეზე.

დე ზ. ი. რასაკვირველია.

ბერანეტე. კარგა, და მაინც ვეფიცები, მე მაგათზე უარს ვამბობ, უარს ვამბობ.

დე ზ. ი. (ადგება, მიდის ბერანეტესთან და კისერზე უხვევს) ჩემი სა-ბრალლო, მე ბოლომდე შენთან ვიქნები.

ბერანეტე. შესხლება კი?

დე ზ. ი. მინდებ, სიტყვას არ გავტებ (მარტორკების მელოდიური ხმა-ური) ისინი მღერიან, გესმის?

ბერანეტე. კი არ მღერიან, ბღავიან.

დე ზ. ი. მღერიან.

ბერანეტე. გითხარი, ბღავიან-მეთქი.

დე ზ. ი. გიფი ხარ, მღერიან.

* სასოციტლო პრინციპი.

ბერანე. მაშ, მუსიკალური სმენა არა გქონია.
დე. ნ. შენ თითონ არა გესმის რა მუსიკაა, ჩემო საბარლო მე-
გონარო, თანაც შეხედ, უპირავე აცეკვავენ კიდეც.

ბერანე შენ ამას ცეკვას ეძახი?
დე. ნ. იმთავობს. მშვენიერები არიან.
ბერანე დასწავლავს არაინა?

დე. ნ. იმთავ ცუდის გაგონებაც აღარ მინდა. ნერვები მუშდება.
ბერანე. მასპიტე. იმათ გამო ნულარ ვიჩიულებთ.

დე. ნ. ლმერებით არიან.
ბერანე. აჰარებ, დე. ნ., კარგად შეხედე.

დე. ნ. ნუ ეტყვიანო, ვინაცვალე. მეც მომიტყვე (კვლავ ბერანეს-
თან მიდის, მოხვევა სურს, მაგრამ ახლა ბერანე არილებს
თავს).

ბერანე. უკვე ვგრძნობ, რომ ერთნაირი შეხედვლებები აღარ
დავტარა. კარგი იქნება, თუ ამ კამათსაც საბოლოოდ შევე-
შებით.

დე. ნ. ნუ დაწერლობადები.

ბერანე. ნუ გასულვადები.

დე. ნ. (ბერანეს, რომელიც ჯალს ზურგს შეაქცევს და თავს სარ-
კეში ითვალისებებს) ერთად ცხოვრება უკვე შეუძლებელია
(იმ დროს, როცა ბერანე სარკეში იყურება, დე. ნ. კარისკენ
წახარად მიდის და თან ამბობს) ზრდილობა სულ დაკარგა. ეს
რადღა ზრდილობა (გადის, ჩანს, ნელ-ნელა როგორ ჩადის კი-
ბეზე).

ბერანე. (კვლავ სარკეში იყურება) ადამიანი არც ისე უღამა-
ლა. მით უმეტეს, რომ უღამაზისა შორის არასოდეს ვყო-
ვლივარ. დამიჯერე, დე. ნ. (შემობრუნდება) დე. ნ. დე. ნ. სადა
ხარ დე. ნ. შენ ამას არ იხამ (ჯანისკენ გავარდება) დე. ნ.
(ციბის ბაქანზე გასული, მოაჩირზე გადაიბრება) დე. ნ. (ციბის
ბაქანზე გასული, მოაჩირზე გადაიბრება) დე. ნ. ამოდით და-
ბრუნდე, ჩემო პატარა დე. ნ. სად მიდიხარ, არც კი ვხედავლია
დე. ნ., მარტო ნუ მტკივებს აქი არ დატკივებო, დე. ნ. დე. ნ.
დე. ნ. (ძახილს შეწყვეტს; უმიეროდ ჩაიჭნეს ხელს და თათხში
ბრუნდება) გახანგებო. ერთმანეთს აღარ ვცნობვარ. ხასიათი-
თი ვერ შევეწყობო. ერთად ცხოვრება აუტანელი იყო. მაგრამ
მაინც არ უნდა მივეკვივებინე, თანაც ასე, უთქმელად და მოუ-
ლოდნელად (ტყე-იქით იხედვება) ერთი პატარა პარათიც არ
დავამტოვა. რა საქციელია... ახლა კი სულ მარტო ვარ (კარს
გასვლებით გულმოდგინედ და შრისხანებით ეტყება). შორის, მე
ვედარ ჩამოვდებით ხელში (ფანჯრისკენ გულმოდგინედ ეტყება)
ვერ ჩამოვდებით ხელში (მარტორკების თავებს მიმართავს)
თქვენს ნაკვალევზე არ წამოვალ. მე თქვენი არა ვაძვირებ და
იმად დავჩრები, რაც ვარ. ადამიანი ადამიანი (სავარძელში
ჯდება) არ ვუტანელი ამბავია. ჩემი ბრალია, რომ მიმატოვა. მე
მისთვის ყველაფერი ვიყავი. ერთჯერ რა მოუვა? კიდევ ერთი
ადამიანი ჩემს სინდისზე! გული ცუდს მუწუნება, უარესიც
მოხდება. მიტოვებული საბარლო ბავშვი ამ ურჩხულთა ოცე-
ნეში და მის მოძებნაში კაცისმთელი ვერ დამეხმარება, რადგა-
ნაც კაციმთელი აღარ დარჩა (ხელახლა ისმის ბღაილი, გამშა-
ვებული სირბილი, კვლავ დგება მტერის კორიატელი) მათი
მოსმენა აღარ შემიძლია. ყურებს ბამბით დავიხრებ (ყურებში
ბამბას იტყინს და სარკეში თავის თავს ელვაპარაკება) უნდა და-
ვარწმუნოთ ისინი... სხვა ვამოსავალი არ არსებობს, დავარწმუ-
ნოთ, მაგრამ რა? შესაძლებელი ხომ არ არის უკუვარდაქმნა?

ა? ნუთუ შესაძლებელია? მაგრამ ეს ჩემს ძალეებს რომ აღემა-
ტება. მტრკულისის წილი საშუალო იქნება. ჭერ ერთი, რომ და-
ვარწმუნო, უნდა ელვაპარაკო. რომ ელვაპარაკო, მათი ენა უნდა
ისწავლო, ან მათ ისწავლონ შენი ენა. მაგრამ მე რომელი ენაზე
ელვაპარაკობ? რომელია ჩემი ენა? იქნება ფრანგულია? ხო,
ფრანგული უნდა იყოს მაგრამ რა არის ფრანგული? კი პატო-
ნო, უწოდონ ფრანგული, თუ კი ასე სურთ, აღარაინი დაწივებს
კამათს, ოღონდ მარტო შელა ელვაპარაკობ ამ ენაზე. რაეებს ვამ-
ბობ? აღარაფერი ვამეგება... (ოთახის შუაგულსკენ მიდის).
ობ, გამახსენდა, როგორც დე. ნ. მიხვრია, მაგრამ თუ ისინი

არაინ მართალიყო? (სარკეში მიუბრუნდება) ადამიანი მარტო
არ არის, ადამიანი მახინჯი არ არის (სარკეში იყურება). და
სახსრზე ხელს ისევს) რა უნდაურია, მახინჯი ვარ, მაშ რა? ვინაა
დასიკეთების) სურათები ვინ არის ეს ხალხი? პაიიონი? ან ი-
მეხს დე. ნ. ეს დე. ნ., დე. ნ., თუ ვინა? იქნებ სულაც მე
ვარ (ხელახლა აღებს განიანს, საიდნავს კიდევ ორსა თუ სხვ
სურათს იღებს) დაბ, ვიცანი ჩემი თავი. მე ვარ, ნამდვილად
მე ვარ (მიდის თავის კედლისკენ. და სურათებს კედელზე
მარტორკების თავებს სვერდით კიდებს) მე ვარ, ნამდვილად მე
ვარ (ჩამოკიდებულ სურათებზე ჩანს მუსიკი კაცი, სქელი კე-
ლი, ვილაც კაცი. ამ სურათებთან შედარებით მარტორკები-
თავები ვილაც ლამაზები გამოიჩნებიან. ბერანე უკან დაბრუნ-
და, რაია სურათები უკეთ დანიხანს) მე მახინჯი ვარ, მახინჯი (სუ-
რათებს ჩამოხეებს, ბრაზიანად ყრის იატაკზე და სარკესთან მი-
დის) ლამაზები კი ისინი არიან. შევედი, მუყანაი მე ვყოფი-
ვარ, ისინი კი მართლები. მეც მინდა მათნაირი ვყო. ვაი, რომ
რქა არა მაქვს გლუვო შუბლი... რა სიმახინჯია ერთი რქა ან
ორი რქა დამჭირდება, რომ მოდუნებული სხეული გამოვყო-
ცდლი. რქა შობდება ამოვიღებს კიდევ და მეტი აღარც შემ-
რცხდება, მაშინ კი მეც მათან წავალ. მაგრამ არ ამოდის (ბე-
ლის გულგებზე იყურება) ხლები სველი მაქვს. ნეტავ თუ ხორ
კლანი გამოდებ? (პირებს მიხედავს, პერანგს იღლებს. სარკეში
თავის გადმეტრებს აკვირდება) იმე, რა ნაწი კანი მაქვს. ფე.
მეც ნაწიარბული ბანგლადანი სხეული მეც მინდა სქელი, მაგა-
რი კანი მქონდება და ის მშვენიერი, მუკი-მუყანე ფერი, მოლად
შუშული და უთმო ვიყო, როგორც ისინი (ბღაილს უსმენს).
მათი სიმღერაც მომხიბლავია, ცოტა მუხანა, მაგრამ მათი სურ-
რი სილამაზე ახლავს მე რომ შემძლებელია მათნაირი სიმღ-
რა... (ცდილობს მიმსგავსოს) ალ. აღ. ბრჩი არა და არა, არ
ვეცდებით უფრო ხმამაღლა აღ. აღ. ბრჩი არა და არა, არ გა-
მოძობს, სურთა, სიმაგრე აქლია ის ბღაილი კი არა, ზუიო-
ლია. აღ. აღ. ბრჩი ზუიოლი კი სულაც არ არის ბღაილი შე-
ვანებელი ვარ. ეს, როცა დრო იყო, მაშინ უნდა ვეყოლოდი
მათი კალს. ახლა კი უკვე გვიანია მე ახლა ურჩხული ვარ,
ურჩხული. ვაი, რომ ვერსოდეს ვაგვდები მარტორკა, ვეღარა-
სოდეს, ვეღარასოდეს ჩემი მშობლები აღარ იქნება. ძალიან
მინდა, ძალიან მინდა, მაგრამ აღარ შემიძლია. საუკეთესო თავის
დანახვა აღარ ძალბობს. დაბ, მრცხენია (სარკეს ზურგს შეა-
ქცევს) რა მახინჯი ვარ რა უბედური ყოფილა იგი, ვისაც
სურს, რომ შეინარჩუნოს თავისი თავდაპირველი სახე (უცბად
შეხტება) მეტრ რა, მით უფროსი თავს დავიცავ მთელი დე-
ნისიხანა ჩემი თოფი (უკან კედლისკენ შებრუნდება, სადაც
მარტორკების უმარაგი თავებია და ყვირის) მე თავს დავიცავ
მთელი სამყაროს წინააღმდეგ მთელი სამყაროს წინააღმდეგ
მე უკანასკნელი ადამიანი ვარ და ბოლომდე ადამიანად დავ-
ჩები მე იარაღი არ დავყრის

ფ რ ა ლ

თარგმნ. ლ. კახიანიძე.